

Glasnik

Glasnik Občine Divača • letnik 22 • št. 1 • marec, 2016

O B Č I N A
D I V A Č A

Pozdravljeni!

Pred vami je spomladanski Glasnik, ki obsega dogajanje od decembra do srede marca. Zato je precej obsežen in ni urejen kronološko, ampak so na začetku dogodki, ki so se zgodili v bližnji preteklosti, zimska dogajanja pa so bolj na koncu. Tudi naslovnica je že spomladanska, saj nam prikazuje spomladanska opravila, ki nas, malo manj pridne vrtničarje, še čakajo.

V rubriki Aktualno je kar nekaj poročil o dogodkih na Občini, izdelan je dopolnjen osnutek občinskega prostorskega načrta, poročilo o delu na tretjem železniškem podhodu, objavili pa smo tudi zahvale vsem službam, predvsem pa domačim gasilcem za hitro in požrtvovalno pomoč pri tragični avtomobilski nesreči na avtocesti. Precej prostora smo namenili prebivalcem Laž in njihovim problemom s sosednjim kamnolomom in spremembo zakonodaje, ki bi rada pri stranskih vratih spustila »male vetrne elektrarne« na kmetijska zemljišča v neposredno bližino Laž. V naši občini se je konec januarja ustanovilo častno razsodišče, ki bo redno spremljalo izvajanje kodeksa ravnanja izvoljenih predstavnikov na lokalni ravni. Za slabo voljo med velikonočnimi prazniki je poskrbela podražitev vode in komunalnih storitev, pri čemer nam je občina velikodušno subvencionirala del omrežnine, da podražitve ne bomo tako zelo občutili. Tudi lastniki greznic si bodo lahko prebrali informacije o pogostem čiščenju le-teh, kar jih bo dodatno udarilo po žepu. Zaradi zaprtja odlagališč odpadkov se bodo povečale tudi položnice za smeti.

Sedaj pa k bolj spodbudnim temam. V Glasniku ni bilo še nikoli doslej objavljenih toliko novih dojenčkov, celo dvojčka so pridelali v Gornjih Vremah. Čestitamo vsem novopečenim staršem!

Na zadnjih straneh glasila je precej povabil na kulturne in rekreacijske dogodke. Verjetno vam bo vsaj kakšen polepšal pomladanske dneve.

Seveda vam želimo čim lepše praznovanje velikonočnih praznikov in uživanje v pomladanskih opravilih.

Urednica

Foto: JOŽE POŽRL

GLASNIK OBČINE DIVAČA marec 2016, letnik 22, številka 1
Izdajatelj in založnik: Občina Divača. Glavna urednica: Vlasta Bratož Štokelj;
člani uredniškega odbora: Romana Derenčin, Nataša Adam, Maruška Cerkenvik in Jože Požrl;
Oblikovanje: JPStudio Divača; tisk: Tiskarna Mljač Divača; naklada 1700 izvodov.

Uredništvo ne odgovarja za avtorstvo člankov in fotografij.

Na <http://www.divaca.si> kliknite na **Glasnik** in si na vrhu oglejte **navodila za objavo člankov**. Starejše številke Glasnika si lahko ogledate na spletni strani: http://issuu.com/obcina_divaca

Naslednji Glasnik bo izšel konec junija 2016.
Prispevke zanj zbiramo na E pošto

glasnik@divaca.net do 10. 6. 2016

»Dan odprtih vrat« v Občini Divača

Tudi v letošnjem letu je Skupnost občin Slovenije prevzela pobudo skupne akcije Skupnosti občin Slovenije in občin članic ob dnevu ustanovitve Skupnosti občin Slovenije – »**DAN ODPRTIH VRAT**«. Namen akcije je predvsem opozoriti na številne dobre in uspešne projekte slovenskih občin. Akciji se je pridružila tudi Občina Divača.

Občina Divača je v sredo, 17. februarja 2016, ODPRLA VRATA z vabilom vsem zainteresiranim, da obišejo občinsko upravo, kjer smo želeli predstaviti delo v naši občini, odgovoriti na morebitna vprašanja, sprejeti pobude, predloge, se pogovoriti o pomembnih temah. Odziv je bil zadovoljiv. Občanke in občani, ki so prišli na Občino, so si na željo lahko ogledali vse prostore in se srečali z zaposlenimi.

Županja občine, direktor občinske uprave in strokovni delavci so v skupnem pogovoru predstavili delo in projekte na področjih, ki so obiskovalce posebej zanimali ter odgovarjali na vprašanja obiskovalcev. V popoldanskem delu sta se nam pridružila še redarja iz Medobčinskega inšpektorata in

redarstva občin Divača, Hrpelje - Kozina, Komen in Sežana ter sodelovala v pogovorih z občani, ki so prišli. Občanom je bila cel dan na voljo tudi direktorica Razvojnega centra Divača Nataša Matevljič. Obiskovalci so izpostavili različne dileme in problematiko, ki se je vezala predvsem na področja, ki neposredno izhajajo iz njihovega domačega okolja.

Občani so si na ta dan lahko premierno ogledali panoramske posnetke različnih znamenitosti občine Divača, ki bodo v kratkem dostopni tudi na internetni strani Občine Divača.

Veseli smo bili odziva občank in občanov in upamo, da je tudi ta dan eden izmed načinov, ki lahko pomaga pri skupnem uresničevanju razvoja našega lokalnega okolja. Še posebej nas veseli podana ugotovitev, da imajo vsi občani in občanke ter druge zainteresirane stranke kadar koli med letom na razpolago ODPRTA VRATA OBČINE.

OBČINSKA UPRAVA OBČINE DIVAČA

Tretji podhod

ZAČETEK DEL NA TRETJEM PODHODU NA ŽELEZNIŠKI POSTAJI DIVAČA

Po končani rekonstrukciji železniške postaje Divača še vedno brnijo gradbeni stroji na tirih divaške postaje. Začela se so gradbena dela na tretjem podhodu P3, poimenovanem po Gregorju Žiberni.

Namen gradnje tretjega podhoda je povezati severni in jugozahodni del Divače, ki je ujet v trikotniku med progo Ljubljana-Koper-Sežana ter glavno progo Ljubljana-Sežana.

Starejši Divačani, predvsem železničarji se spomnijo, da je bil na tem mestu nivojski železniški prehod, zavarovan z zapornicami, ki pa je bil v železniški nesreči v Divači pred več kot 30 leti ukinjen. S podhodom Gregorja Žiberne bomo omogočili prebivalcem, predvsem otrokom in starejšim, dostop do življenjsko potrebnih ustanov. Podhod bo vsem občanom pa tudi turistom približal najlepši turistični del naše občine, to je

Divaško jamo, naravoslovno učno pot, lovsko kočjo ter ostale priljubljene izletniške točke in poti.

Že pred začetkom gradnje so v gozdu ob podhodu odstranili stare barake, urejen bo tudi del cest in njegova okolica, ki bo vsem nam ponujala tudi novo urejeno sprehajalno pot. S klančino bo omogočen dostop tudi invalidom in kolesarjem. Investitor tega projekta je država, projekt pa je vključen v rekonstrukcijo in novogradnjo postajnih tirov na železniški postaji Divača. Vrednost investicije je slabih 700.000 evrov. Izvajalec del je gradbeno podjetje GODINA gradbeništvo in druge storitve d. o. o. Dela na tretjem podhodu bodo končana leta 2016.

Z izgradnjo tretjega podhoda Gregorja Žiberne se zaključuje rekonstrukcija postaje Divača, ki bo s tremi podhodi, sodobnimi peroni in dvigali trenutno ena najbolj urejenih železniških postaj v Sloveniji, saj nedvomno omogoča lažji dostop potnikom, predvsem starejšim in invalidom do vlaka.

Dobrivoj Subič

Informacija v zvezi s pripravo Občinskega prostorskega načrta Občine Divača

Občina Divača občane in vso zainteresirano javnost obvešča, da je izdelan dopolnjeni osnutek Občinskega prostorskega načrta (v nadaljevanju: OPN) za drugo javno razgrnitev. Dopolnjeni osnutek OPN-ja za drugo javno razgrnitev je bil skupaj z dopolnjenim okoljskim poročilom in dodatkom za presojo sprejemljivosti na varovana območja v mesecu februarju 2016 posredovan na Ministrstvo za okolje in prostor, Direktorat za okolje, Sektor za strateško presojo vplivov na okolje za pridobitev mnenja o ustreznosti dopoljenega okoljskega poročila.

Po pridobitvi mnenja bo Občina Divača ponovno izvedla javno razgrnitev. Namen druge javne razgrnitve je v prvi vrsti uskladiti dopolnjeni osnutek OPN-ja z okoljskim poročilom in dodatkom za presojo sprejemljivosti vplivov izvedbe OPN-ja na varovana območja, saj se je izkazalo, da dokumenta nista

OPN Občine Divača

bila v celoti usklajena z že razgrnjenim dopolnjenim osnutkom. Poleg tega se z nekaterimi ukrepi iz okoljskega poročila Občina Divača ni strinjala, zaradi česar je bilo potrebno izvesti dodatna usklajevanja z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Nova Gorica in Zavodom RS za varstvo narave, OE Nova Gorica. Poleg navedenega so razlog za drugo javno razgrnitev tudi spremembe namenske rabe in tekstualnega dela dopoljenega osnutka OPN-ja v povezavi s sprejetimi stališči do pripomb po prvi javni razgrnitvi in spremembe, povezane z nekaterimi pripombami Občine Divača ter popravki tekstualnega dela dopoljenega osnutka OPN-ja po opravljenem pravnem pregledu.

Javno naznanilo o poteku javne razgrnitve ter kraju in času javne obravnave bo objavljeno na spletni strani Občine Divača in na oglasnih deskah vseh naselij na območju občine. Obvestilo pa bodo po pošti prejela tudi vsa gospodinjstva.

Občinska uprava Občine Divača

Tragična nesreča na avtocesti

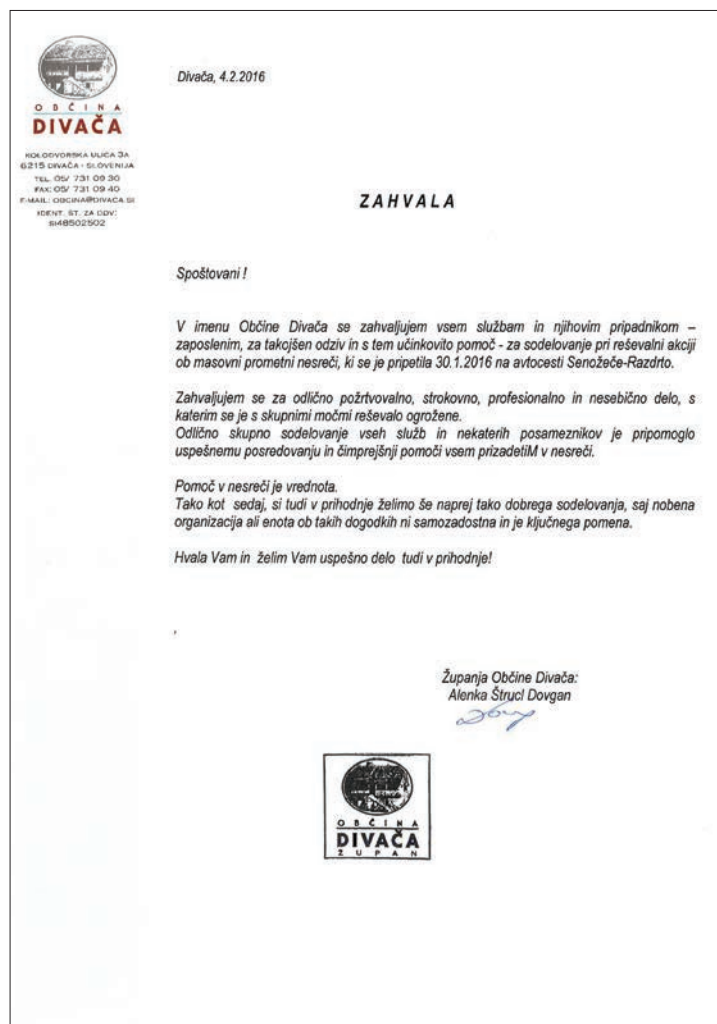
Splet okoliščin, usoda »biti na nepravem mestu v nepravem trenutku« ..., ali kakorkoli že lahko poimenujemo trenutke, ko se prijazno popoldne spremeni v grozo in obup.

Avtocesta, odsek med Senožecami in Razdrtim, megla, pok ..., jok in sirene. V trenutku mešanica občutkov, ko izgine meja med življenjem in smrtjo. Sobota, ko je bil na preizkušnji človeški čut in ko se je znova pokazalo in dokazalo, da je pomoč posameznika še vedno na vrhu lestvice vrednot. Žal se je to zgodilo na območju naše občine. Žal je bil to odsek, ki se je tistega dne zavil v meglo, ki je spremenila pokrajino v neprepoznavno in nepregledno »puščavo«.

Prvi so na pomoč prihiteli domači gasilci **PGD Senožec**, **dežurni zdravnik ZD Sežana iz Divače**, nato še veliko različnih služb in vsem je bil skupni cilj – **POMAGATI**. Strokovni delavci, funkcionarji, prebivalci Razdrtega, drugi dobri ljudje – vsi so bili enotni in pomagali so v okviru svojih pristojnosti in po svojih močeh.

»**HVALA**« – preprosta beseda, ki jo je bilo mogoče slišati tistega dne nešteto krat. In tudi v dneh po tragični soboti in tudi danes ... **HVALA!** Naj bo v to besedo vtakano vse tisto, kar človek lahko občuti in česar ni mogoče izraziti, ko sprejemaš pomoč ali jo daješ. Naj ostane **HVALA** beseda z veliko močjo iskrenih misli in občutij.

Romana Derenčin,
občinska uprava

 ZAVOD ZA GASILNO IN REŠEVALNO SLUŽBO SEŽANA
6210 Sežana, Bazoviška cesta 13, SLO
Telefon: +386 (0) 5 731 0 700, Mobilni: +386 (0) 41 343 763
Faks: +386 (0) 5 731 0 710
Email: blaž.turk@zgrs.si, Web: www.zgrs.si

ZAHVALA

Spoštovani!

Dovolite, da se v imenu Zavoda za gasilno in reševalno službo Sežana vsem službam in njihovim pripadnikom-zaposlenim (gasilcem, reševalcem, zdravstvenim delavcem, URSZR, operaterjem v ReCO, policistom, psihologom, delavcem Dars, pripadnikom civilne zaščite, Županom in zaposlenim na občinah, redarski službi ter morebitnim ostalim, ki ste ali so sodelovali ob masovni prometni nesreči, ki se je pripetila 30. 1. 2016 na avtocesti Senožeče – Razdrto z udeležbo več vozil in velikim številom poškodovanih ter žal tudi preminulih iskreno zahvalimo za odlično požrtvovalno, strokovno, profesionalno in nesebično delo s katerim smo s skupnimi močmi reševali ogrožene. Ta dejanja so vredna vsega spoštovanja.

Prav omenjeno odlično skupno sodelovanje vseh služb in nekaterih posameznikov je botrovalo uspešnemu posredovanju in temu, da smo čimprej pomagali vsem prizadetim v nesreči.

Tudi v bodoče si želimo še naprej tako dobrega sodelovanja saj nobena organizacija ali enota ob takih dogodkih ni samozadostna in je sodelovanje ključnega pomena.

Hvala in uspešno delo tudi v prihodnje saj opravljamo plemenito poslanstvo.

ZGRS Sežana:
Poveljnik
Blaž Turk mag. ing. teh. var.

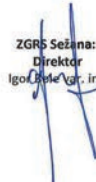

ZGRS Sežana:
Vodja intervencije, Vodja IV. Izmene
Primož Maurič

ZGRS Sežana:
Direktor
Igor Biele Var. ing.

DARS DRUŽBA ZA AVTOCESTE V REPUBLIKI SLOVENIJI D.O.O.

Občina Divača
ga. Alenka Štruci Dovgan
Kolodvorska 3/a
6215 Divača

Zadeva: Zahvala ob najhujši nesreči v Sloveniji

Spoštovani,

narava je prejšnjo soboto znova pokazala svojo moč in nepredvidljivost. Botrovala je hudi prometni nesreči na primorski avtocesti, ki ji v zgodovini Slovenije še nismo bili priča.

Na nesrečo ste se vsi odzvali nemudoma, sodelovali usklajeno in požrtvovalno nudili pomoč prizadetim udeležencem. Takšno odlično sodelovanje je vzorčni primer, kako pomembno je usklajeno sodelovanje vseh pristojnih služb v tovrstnih primerih in podobnih okoliščinah.

V družbi DARS d.d. smo za vašo hitro pomoč še posebej hvaležni, saj ste olajšali delo in zagotovili varnost naših sodelavcev vzdrževalcev. Ti so ob takšnih dogodkih vedno prvi na kraju nesreče, izpostavljeni različnim nevarnostim, soočajo se tudi s tragičnimi okoliščinami.

Za uspešno opravljeno delo, se v družbi DARS d.d. vsakomur od vas in vsem skupaj za opravljeno delo iskreno zahvaljujemo.

Prejmite izraze spoštovanja in lep pozdrav.

DARS
DARS D.O.O. 1
DRUŽBA ZA AVTOCESTE
V REPUBLIKI SLOVENIJI

Uprava DARS d.d.

mag. Gašper Marc
člen uprave

Marjan Lesinger
deleški direktor
član uprave

dr. Tomaž Vidlič
predsednik uprave

Sedež družbe: Ulca 311, stavba 4, 1000 Celje, tel.: 05 426 40 71, fax: 05 426 20 01 | Izpostave: Družinska 7, 1000 Ljubljana, tel.: 01 250 99 00, N. št.: 200 99 01, www.dars.si, info@dars.si
Družba je vpisana v sodni register pri Okrožnem sodišču v Celju | Sklepih registrirane vpisane: 1/2015/15/00 | ohranjeni kapital: 2.319.866,363,14 € | matična številka: 581429163 | davčna številka za DDV: SI0473717

Kulturni dan Občine Divača

V odloku o praznikih občine Divača je zapisano:

»Občina Divača praznuje občinski praznik, spominski dan in kulturni dan. Kulturni dan občine Divača, 13. januar, je posvečen spominu na rojstvo pisatelja dr. Bogomirja Magajne.«

Letošnji kulturni dan je jubilejni, deseti zapored. Slovesna prireditev je bila izvedena v divaški osnovni šoli pod okriljem Občine Divača, v sodelovanju s pevskimi sestavi, ki delujejo v občini.

Slavnostna govornica na prireditvi je bila županja občine Divača, **Alenka Štruci Dovgan**, ki je v nagovoru med drugim

poudarila: *»Duh ustvarjalnosti je v naših krajih močno zasidran. Iz našega okolja izhaja mnogo pesnikov, slikarjev, glasbenikov, kiparjev, igralcev, ki so pečat ustvarjalnosti ponесли v svetovne razsežnosti. Ponosna sem, da v naši občini dajemo poseben poudarek kulturi.«* Županja se je iskreno zahvalila vsem, ki sooblikujejo kulturni utrip v občini in zaželela, da bi bilo tako tudi v bodoče.

Občina Divača je skupaj z lokalnimi kulturnimi društvi in javnimi zavodi oblikovala vsebinske sklope za obeležitve kulturnih dni v občini. In letos je bil na vrsti sklop predstavitve pevske dejavnosti v občini. Program so oblikovali trije

pevski zbori, in sicer: **Otroški pevski zbor Osnovne šole Divača**, **Mladinski pevski zbor Osnovne šole Divača** in **Mešani pevski zbor Senožeče** – vse tri zборе vodi zborovodkinja **Ada Škamperle**; za klavirsko spremljavo je poskrbel **Matej Barič**. »Pevski del« sta kronala solistka **Zala Hreščak** in Matej Barič na klavirju. Pevke in pevci so predstavili skrbno izbran program, s katerim so se nedvomno dotaknili prav vsakega poslušalca v prepolni dvorani. S pesmijo so se sprehodili po glasbenem polju tenkočutno in srčno ter poskrbeli, da se bo letošnji kulturni dan zagotovo shranil med lepe spomine.

Med lepe pa tudi zgodovinske spomine se bo nedvomno shranil tudi drugi del prireditve, v katerem je **Ivko Spetič Magajna** predstavil svojo knjigo z naslovom **Pravljice in prauce**, ki je obenem njegova že petnajsta knjiga. V pogovoru z voditeljico programa, **Vesno Matevlijič**, sta predstavila pravljice trilogije, ki jih je skupno okrog šestdeset in so primerne za odrasle bralce; v bistvu prinašajo zgodbe iz starih časov. Kulturni dogodek je popestrila projekcija fotografij dr. Bogomirja Magajne in »njegove drage« Vremske doline. Fotografije je prispevala **Osnovna šola Divača** in **Iztok Felicjan**, ki je projekcijo tudi uredil.

SREČANJE ŽUPANJ SLOVENSКИH OBČIN V ŠMARJEŠKIH TOPLICAH

Na povabilo Skupnosti občin Slovenije in županje Šmarjeških toplic, ge. **Bernarde Krnc**, smo se februarja županje zbrale na že četrtem srečanju v Šmarjeških toplicah. Srečanja se je udeležilo 13 od 16-ih slovenskih županj. Županje se rade udeležujemo takih srečanj, saj imamo tu možnost izmenjati izkušnje iz lokalne politike, ki nam pomagajo pri delu. Kar šest nas je bilo takih, ki funkcijo opravljamo prvič. Gostiteljica nas je sprejela v prostorih občine, kjer smo pokramljale ob jutranji kavici. Po uradnem zaključku na Občini so nas gostili v vasi Bela cerkev, kjer so nas sprejele članice Društva podeželskih

žena z značilno »vinjevrško pogačo«. V prostorih stare osnovne šole, obnovljene s pomočjo evropskih sredstev, smo si ogledale Hišo žive kulturne dediščine. V Hiši so dobila prostore društva ter razstava kulturne dediščine tega območja. Članice Društva podeželskih žena so nam pripravile prikaz peke kruha. Vsaka županja si je morala sama zamesiti svoj hlebec kruha. Popoldne smo si ogledale še prizidek novega šmarskega vrtca, ki je bil tudi delno sofinanciran s sredstvi EU. Skupaj smo ugotovile, da smo lahko v politiki prav tako uspešne kot moški, le upati si moramo in biti vztrajne.

Alenka Štrucl Dovgan

Častno razsodišče

V občini Divača se je 26. 1. 2016 konstituiralo častno razsodišče

V skladu s 26. členom Kodeksa ravnanja izvoljenih predstavnikov na lokalni ravni se je dne 26. 1. 2016 v občini Divača konstituiralo častno razsodišče.

Na ustanovni seji občinskega častnega razsodišča so člani za predsednika izbrali **Diega Loredana** iz Laž. Poleg njega so v častnem razsodišču še **Lilijana Kocjan Žorž**, **Miran Fakin**, **Pavel Škamperle** in **Zmagoslav Barič**. Kandidate za člane je predlagala zainteresirana javnost, njihova imena pa potrdil občinski svet.

Častno razsodišče bo redno spremljalo izvajanje kodeksa ravnanja izvoljenih predstavnikov na lokalni ravni.

Vsak občan ali javni uslužbenec, ki bo zaznal ali posumil o nepravilnostih

v delovanju in obnašanju občinskih funkcionarjev ali zaposlenih na občini, bo svoja opažanja, mnenje, pripombe in predloge lahko podal častnemu razsodišču, ki jih bo obravnavalo. O vsakem primeru, ki ga bo razsodišče obravnavalo, bo sprejelo odločitev ter o svojih ugotovitvah obvestilo župana in občinski svet, odločitev pa objavilo na spletni strani občine.

Sicer pa je namen kodeksa, da na lokalni ravni izvoljeni predstavniki opravljajo svoje dolžnosti v okviru zakona in v skladu z mandatom, ki so jim ga podelili volivci, in da so odgovorni celotnemu lokalnemu prebivalstvu, tudi tistim volivcem, ki niso volili zanje.

Diego Loredan,

predsednik častnega razsodišča občine Divača

Predstavitve magistrskega dela

»Idejne študije za ureditev naselja Škoflje pri Parku Škocjanske jame«

V sredo, 2. marca, je v prostorih podružnične šole Vreme potekala predstavitve magistrskega dela z naslovom Idejne študije za ureditev naselja Škoflje pri Parku Škocjanske jame, študenta Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani **Mihe Pergarja**. Mag. **Miha Pergar** je svoje magistrsko delo opravljal pod mentorstvo doc. dr. **Ljuba Laha**, ki nas je prav tako počastil s svojim obiskom. Ob tej priložnosti je dr. Ljubo Lah uvodoma predstavil nekaj zanimivih delovnih dosežkov študentov arhitekture, ki so se navezovali na območje Krasa, pa tudi občine Divača – med drugim je bila predstavljena idejna zasnova ureditve trga v Škocjanu ter predlog ureditve kulturnega spomenika lokalnega pomena – ledenice pri Kačičah - Paredu.

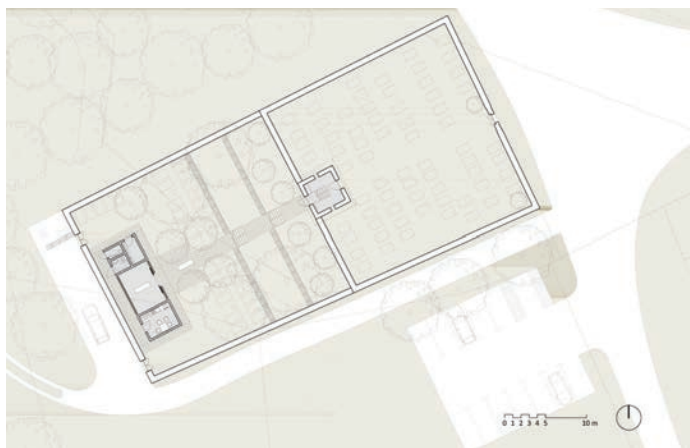
V nadaljevanju je mag. Miha Pergar podrobneje predstavil svoje raziskovalno delo. Predstavljeni so bili trije ureditveni posegi:

- prenova opuščene domačije na Škofljah v dveh variantnih predlogih,
- širitev in nova ureditev vaškega pokopališča,
- idejna študija urejanja javnih površin v naselju, novih komunikacij in nujnih javnih parkirišč.

Sledil je sproščen pogovor s krajani o predstavljenih prostorskih ureditvah kot tudi o drugih aktualnih posegih v prostor na območju Vremske doline.

Občinska uprava Občine Divača

Novo »presihajoče« jezero v občini Divača

25. februarja 2016 je občinska uprava Občine Divača pri pregledu poškodb na občinskih cestah naletela na zanimiv prizor.

V občini Divača smo dobili novo »presihajoče« jezero. Neki zelo zelo zelo neodgovoren izvajalec del – sečnje drv je takole (kot je vidno na slikah) drva oz. debla stresel kar v potok in s tem zamašil strugo. S tem dejanjem je povzročil, da je voda našla drugo pot in si strugo utrla po nekategorizirani dostopni poti in ustvarila novo »presihajoče« jezerce. Proti neodgovornemu izvajalcu del je občinska uprava

podala prijavo ustreznim službam, ki so zadevo prevzele v reševanje.

Iztok Felicjan

Direktor občinske uprave

Preklic dovoljenja za dovoz zelenega odreza

Občina Divača in Agrarna skupnost Divača obveščata, da je **PREKLICANO DOVOLJENJE** za dovoz »zelenega odreza« (ostanki obrezovanj drevja, žive meje, grmičevja ...) na lokaciji, ki se nahaja ob cesti Divača-Senožeče (parcelna št. 129/39, k. o. Divača), na kateri je bilo občanom dovoljeno pripeljati »zeleni odrez« za nadaljnjo predelavo.

Prepoved odlaganja »zelenega odreza« in vseh drugih odpadkov velja od 1. 3. 2016 dalje.

Preklic dovoljenja je posledica nespoštovanja nekaterih občanov, da se na omenjeni prostor lahko odlaga le »zeleni odrez«, saj je na lokaciji nastajalo odlagališče odpadkov vseh vrste, kar je nesprejemljivo.

Občina Divača in Agrarna skupnost Divača

Občina Divača pripravlja občinski podrobni prostorski načrt (OPPN) za del območja Kamnoloma Laže - 1. Namen izdelave OPPN-ja je omogočiti širitev območja obstoječega kamnoloma in s tem zagotoviti dodatne količine mineralne surovine za eksploatacijo. Na obstoječem območju pridobivalnega prostora Kamnoloma Laže - 1 je po ocenah upravljavca rezerv samo še za okrog 2 leti.

Območje OPPN-ja za del območja Kamnoloma Laže - 1 obsega 19,08 ha zemljišča na naslednjih parcelah:

- faza I: 1316/101, 1316/39, 1316/81 (delno, pot), vse k. o. Laže;
- faza II: 1316/37, 1316/38, 1316/28, 1316/29 (delno), 1316/30, 1316/34, 1316/35, 1316/36, 1320/12, 1320/13, 1320/14, 1316/81 (pot), 1316/83 (delno pot), vse k. o. Laže;
- faza III: 1316/31 (delno), 1316/29 (delno), 1316/83 (delno pot), vse k. o. Laže.

Trenutni lastnik kamnoloma CPG Nova Gorica d. o. o. je tudi pobudnik in investitor za omenjeno širitev. Kamno lom bi se v treh fazah širil severovzhodno od obstoječega območja izkopa. S tem bi si zagotovil za 35 let mineralnih surovin.

Na osnovi navedenega je Občina Divača javno razgrnila dopolnjen osnutek OPPN-ja za območje Kamnoloma Laže - 1, II. etapa. Javna razgrnitev je potekala od 22. decembra 2015, do vključno 2. februarja 2016.

Tako je bila 14. januarja 2016 v prostorih Krajevne skupnosti Senožeče organizirana javna obravnava. Razprava je dvignila veliko »prahu«. Namreč, velike količine prahu, ki se ob delovanju kamnoloma dvigajo in širijo do vasi in okoljskih zemljišč, vaščanom Laž že nekaj desetletij onemogočajo normalno življenje. Tukajšnji kmetje se pritožujejo, da je večina krme na pašnikih v okolici kamnoloma neuporabna za živali in da so njive nerodovitne.

Pripombe so bile podane predvsem na način izvedbe meritev hrupa in vibracij zaradi miniranja ter prahu v okolici. Krajanje Laž je zmotil tudi v okoljskem poročilu zapisan omilitveni ukrep, da v obdobju kotenja živalskih mladičev, med marcem in junijem, v kamno lomu ne bodo minirali in uporabljali pnevmatskih kladiv. Na vprašanje: »Kaj boste takrat delali? Kopali na roke?« pripravljavci okoljskega poročila niso odgovorili.

V zvezi z nameravano širitvijo kamnoloma Laže je bil na pobudo krajevne skupnosti Senožeče 26. januarja, s pričetkom ob 18. uri, v vaškem domu v Lažah sklican sestanek članov sveta KS Senožeče, članov občinskega sveta Občine Divača in vaščanov vasi Laže. Udeležba vaščanov je bila velika, prav tako njihove pripombe in pobude, kar nakazuje na resnost in obseg

problematike. Sestanek je pričel Edvin Škamperle – predsednik sveta KS Senožeče, ki je v uvodu najprej pozdravil vse udeležence sestanka, posebej člane občinskega sveta Občine Divača. V nadaljevanju je prisotnim povedal, da je namen sestanka predvsem ta, da svet KS Senožeče poda podporo vaščanom vasi Laže pri uveljavljanju njihovih pravic pri investitorju – lastniku kamnoloma. Sestanek je sodil v sklop javne obravnave osnutka občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN) za območje Kamnoloma Laže - 1, II. etapa. Vaščani so predstavili svoje argumente in pomisleke glede širitve kamnoloma.

Največ pripomb so imeli na postopke priprave dokumentacije za okoljsko poročilo, ki je v marsikateri točki sporna. Razpravljalo se je predvsem o statusu institucij, ki so opravljale meritve in podajale svoja strokovna mnenja. Na primer, institucija, ki je podajala mnenje o vplivu vibracij ob miniranju, ni podala strokovnega mnenja o vplivu vibracij na ljudi, pač pa le vpliv na objekte. Pri določenih razvrstitvah meritev je bilo območje vasi enkrat v drugem, drugič v tretjem vplivnem območju. V enem delu, da mejne emisije ne presejajo normativov, v drugem delu pa, da lahko pride do presejanja. Pri vplivu na onesnaženost tal je bila lokacija edine točke meritev na območju občine Divača v vasi Dolnje Ležeče. Posamezne meritve vetra so opravljali (pridobivali podatke) iz merilne postaje v Vipavi. Podnebne spremembe in zrak so opravljene na podlagi analiz iz meteorološke postaje v Postojni, padavinske postaje v Razdrtem, vetrna roža pa je predstavljena iz postaje Dolenje pri Ajdovščini.

Pripombe oziroma predlogi so se nadaljevali tudi glede ureditve koncesnine, ki jo kamno lom plačuje Občini Divača, neuresničitve sanacije starega kamnoloma, obljube o ureditvi kanalizacije in čistilne naprave v vasi ter ureditve lovilcev usedlin za meteorne vodo. Predlagano je bilo, da se soglasje izda šele po tem, ko kamno lom pridobi verodostojno okoljsko poročilo z vsemi potrebnimi elementi. Soglasje se izda samo za I. fazo, za dobo 10 (deset) let.

V nadaljevanju je g. **Dobrivoj Subič**, član občinskega sveta in predsednik odbora za finance, vaščanom obljubil, da bo Občina Divača vaščane Laž v celoti podprla pri uveljavljanju njihovih pravic. Dejstvo je, da je kamno lom bil, je in bo. Nujno potrebno pa je, da bo imel čim manjši vpliv na kakovost življenja vaščanov.

Anton Franetič, predsednik vaške skupnosti in član sveta KS Senožeče, je na koncu povzel predloge in menja:

KAMNOLOM MED DELOVANJEM

KAMNOLOM – MLETJE MINERALNE SUROVINE

OBMOČJE OBSTOJEČEGA KAMNOLOMA – V OZADJU VAS LAŽE

- Širitev kamnoloma se ne izvede oz. ne odobri, dokler se ne dorečejo vse odprte postavke. V primeru dogovora se izda soglasje le za prvo fazo širitve, to je za dobo 10 let.
  - Urediti zeleni pas v smeri vasi Laže na levi strani ceste iz smeri državne ceste do vasi. Prav tako je potrebno zasaditi drevje vzporedno s potekom daljnove voda – med kamnolomom in vasjo ter postaviti fizične – protihrupne pregrade.
  - Prestaviti stroje – tehnologijo čim nižje in čim dlje od vasi ter starejšo oz. zastarelo tehnologijo zamenjati z novejšo.
  - Urediti odtočne vode z vseh površin območja kamnoloma v bližnji občestni kanal in poskrbeti za ustrezno čiščenje teh vod z ustreznimi lovilci usedlin in prahu.
  - Predvideti vpliv vetrov iz smeri kamnoloma proti vasi in v smeri doline proti asfaltni bazi ter gostišču Na ravni, predvsem zaradi morebitnega nižanja hriba Slemena.
  - Z ustreznimi sredstvi (tehnične ovire) preprečiti prevelike hitrosti tovornih vozil na območju kamnoloma in izven. Omejitve (30 km/h) se skoraj nihče ne drži, posledično pa prihaja do prekomernega prašenja tovora.
  - Ponovno oceniti raven degradacije zemljišč v vasi Laže in njeni okolici, jo ustrezno ovrednotiti in poskrbeti za primerne odškodnine.
  - Določitev koncesnin v pogojanjih že pred izdajo dokončnega soglasja.
  - Pred širitvijo sanirati stari (opuščeni) del kamnoloma.
  - Občina Divača ne sme podpisati nobenega soglasja z lastnikom kamnoloma brez privolitve vaščanov Laž.
- Naloge Občine Divača:**
- Ponovno pregledati OPN in priloge, predvsem mnenja o vplivu na okolje glede nižanja hriba proti severu in

- tem predvideti možnost širjenja kamnoloma v smeri kamnoloma Razdrto in ne v smeri Slemena. Z nameravano širitvijo se namreč ruši naravna protihrupna ograda proti severu in izpostavlja vas Laže udarom vetra (burje) in hrupa z avtoceste.
- Ponovno preveriti statusse podjetij – izvajalcev del, ki so opravljali posamezne aktivnosti pri pripravi in sestavljanju okoljskega poročila in smernic za OPPN (predvsem licence, pooblastila in pristojnosti).
- Načrtovati ureditev interaktivnega prostora v vaškem domu. Prvenstveno naj bi bil to muzej kamnin in tehnologije obdelave kamna skozi čas.

Kakor je bilo poudarjeno na sestanku, vaščani Laž kamnoloma ne potrebujemo. Glede na to, da je kamnolom realnost, ga vaščani ne bomo ovirali pri razvoju, vendar le pod pogojem, da tudi kamnolom ne bo oviral tukajšnjih vaščanov, in sicer v prvi in daleč najpomembnejši točki: **v kvaliteti bivanja**. Pogoji, ki smo jih zastavili glede hrupa, prahu in vibracij (točke 1-6), so namenjeni doseganju čim manjše obremenjenosti okolja in vaščanov. Obremenjenost in negativni vplivi še vedno bodo, zato naj se lastnik kamnoloma oddolži z vlaganjem v razvoj vasi (točki 7 in 8).

Anton Franetič in

Diego Loredan,

predstavnika vaše skupnosti Laže:

Vetrnice na kmetijskih zemljiščih?

Ministrstvo za infrastrukturo, skladno z energetskega zakonom (EZ-1), pripravlja Energetski koncept Slovenije (EKS). Gre za strateški dokument, ki se bo dotikal širokega spektra aktivnih udeležencev v energetskega sektorju, kakor tudi državljanov ter bo s tem zagotovil široko razpravo o usmeritvah v sodelovanju z najširšo javnostjo. Naravne danosti Slovenije, geopolitični položaj in zaveze Evropskega sveta o prehodu v nizko ogljično družbo predstavljajo mejne pogoje za slovensko gospodarstvo in energetiko. Upoštevati moramo, da energetika ni sama sebi namen, temveč mora predstavljati temelj za razvoj družbene blaginje in je torej v službi gospodarstva in državljanov. V smeri doseganja ciljev EKS in energetskega zakona (EZ-1) je Vlada RS 7. 1. 2016 na redni seji sprejela Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih. Glavne spremembe novele Zakona o

kmetijskih zemljiščih so namenjene poglavju melioracije (agromelioracija, osuševanje in namakanje). Ukinja se preverjanje bonitete kmetijskih zemljišč, pripravlja se predloge območij, primernih za izvajanje agrarnih operacij ter predloge območij, primernih za odpravljanje zaraščanja. Na novo se ureja načrtovanje kmetijskih objektov, ki so neposredno namenjeni kmetijski dejavnosti na kmetijskih zemljiščih z občinskim podrobnim prostorskim načrtom (OPPN) ter načrtovanje objektov in ureditev drugih posegov na kmetijska zemljišča brez spremembe namenske rabe. Z novelo zakona se ureja tudi **nabor objektov in posegov v prostor**. Glede na veljavni Zakon o kmetijskih zemljiščih, se razširja nabor objektov in posegov v prostor, ki jih lokalna skupnost v prostorskem aktu lahko dopusti graditi na vseh kmetijskih zemljiščih: npr. čebelnjak, staja, pomožni objekti

za spremljanje stanja okolja in naravnih pojavov, raziskovanje podzemnih voda, mineralnih surovin in geotermičnega energetskega vira, začasni objekti in začasni posegi, in sicer za čas dogodka oziroma v času sezone, rekonstrukcije državnih cest, **mala vetrna elektrarna do nazivne moči 1 MW, če gre za kmetijsko zemljišče z boniteto manj kot 35**. Na ostalih kmetijskih zemljiščih bo lahko lokalna skupnost dopustila gradnjo vseh enostavnih in nezahtevnih pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov v skladu z uredbo, ki ureja vrste objektov glede na zahtevnost. Umeščanje infrastrukture za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov (OVE), v kar spada tudi **mala vetrna elektrarna do nazivne moči 1 MW**, ima lahko za kmetijska zemljišča velik negativen vpliv. Že naziv mala vetrna elektrarna (VE) je zavajajoč. Namreč, taka VE potrebuje cca **200 m³ betona ter 50**

MALA VETRINA ELEKTRARNA 1 MW

do 60 ton železa samo za temelj, ki ostane za vedno v kraški zemlji! Višina take VE doseže od 55 do 70 m (slika 1). Je to »zelena energija«? Enačenje tega pojma z »energijo iz obnovljivih virov«, je še ena v vrsti spretnih, dobro načrtovanih marketinških potez, ki manipulirajo z vsečnimi izrazi.

Po sedaj veljavnih predpisih lahko torej potencialni investitor postavi tako vetrno turbino 4 m stran od vaše hiše, če ima zemljišče boniteto pod 35. Pri pregledu bonitet zemljišč v Sloveniji takoj vidimo, da najdemo večino tovrstnih zemljišč predvsem na Notranjsko–Kraškem območju. Slučajnost? Sprašujem se, ali je pristojno ministrstvo razmišljalo o državljanih, ki živijo v neposredni bližini energetske infrastrukture? Ali je sploh potrebno spodbujati OVE in če je, na kakšen način?

Nikakor se ne morem znebiti občutka, da je kmetijsko ministrstvo popustilo pod pritiski ministrstva za infrastrukturo in v zadnjem trenutku vneslo alinejo o VE v novelo zakona o kmetijskih zemljiščih. Pod pretvezo, da moramo na osnovi Akcijskega načrta za rabo obnovljivih virov energije doseči opredeljene cilje države za izvajanje energetske politike, se skuša na vse možne načine umeščati VE v prostor, ne glede na posledice za ljudi in okolje. To trditev lahko dokažem na osnovi pregleda dnevnega časopisja, kjer so se vsi razpisali o tem, kako bodo čebelnjaki postali vikendi za turiste, nihče pa ni niti z besedico omenil umeščanj energetskega objekta (kar VE je) na kmetijska zemljišča. Večji problem torej predstavljajo štiri kocke betona za temelj ter 40 m² objekta, kot 200 m³ betona in objekt višine cca 70 m, ki za vedno ostaneta v zemlji, tudi ob morebitni odstranitvi vetrnice. Drugi do-

kaz pa so pred časom sprejeta Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS št. 57/2015) in predlog Uredbe o energetskega infrastrukturi. Na tem mestu ministrstvu za kmetijstvo očitam, da po eni strani zagovarja, kako so kmetijska zemljišča naravna dobrina, pomembna za pridelavo hrane, varovanje okolja, vplivajo pa tudi na podobo kulturne krajine, njene estetske in naravne vrednosti ter ne nazadnje na poseljenost podeželja, po drugi strani pa dovoljuje umeščanje VE na taka zemljišča. Njihovo utemeljevanje, da so kmetijska zemljišča z boniteto pod 35 »manj vredna«, ne drži vode.

Iz vsega povedanega sledi, da je razmišljanje o umeščanju vetrnih elektrarn na kmetijskih zemljiščih, še posebno na matičnem Krasu, v turističnem, naravovarstvenem in zdravstvenem smislu, kratkoročno in dolgoročno, **nesprejemljivo**. Kraška krajina izstopa v slovenskem in mednarodnem merilu predvsem zaradi izjemne naravne dediščine, bogatega in raznolikega rastlinskega in živalskega sveta – to so razlogi, da se po Krasu imenujejo vsi kraški pojavi in pokrajine po svetu. To so razlogi, da je Kras na čakalni listi za vpis v svetovno dediščino Unesca! Na tem mestu citiram univ. dipl. biologa in doktorja bioloških znanosti Andreja Gogale: »Posebnost kraškega makro reliefa so suhe doline – doli (Senadolska dolina, Brestoviški dol), velike vrtače in koliševke, ki so nastale s podiranjem stropov podzemeljskih votlin, sem sodijo tudi brezna in kraške jame. Kraška krajina, ki jo je človek sooblikoval tisočletja, ni le lepa na pogled. Kraški pašniki in travniki, mnogo kje v dobršni meri prerasli z gozdom, so zgled velike naravne raznovrstnosti in dom mnogih ogroženih rastlinskih in živalskih vrst. Veter, ki je skozi stoletja vzdrževal travnike na kraških gorah in kipeče življenje na njih, bo žal lahko tudi vzrok njihovega iznakaženja ali uničenja. Izraba vetrne energije s pomočjo gigantskih vetrnic je nova

grožnja neokrnjeni naravi. Po tem, ko je industrializacija uničila naravo v dolinah, se z vetrnimi elektrarnami in daljnovidni širi še v doslej bolje ohranjeno hribovje.« Slovenija je majhna in zanimivi bomo, npr. v turizmu, samo na polju čiste in ohranjene narave. **Ogromne vetrne elektrarne je vse drugače videti v veliki neskončni pokrajini v velikih državah, kot pa pri nas, ko po nekaj ovinkih pridemo iz gorate Gorenjske do prepišnih travnikov Primorske in do morja. Slovenija ni primerna za vetrne elektrarne! Poleg tega nimamo stalnih močnih vetrov kot kje drugod.** Zato je potrebno izobraževati in ozaveščati lokalno prebivalstvo o vrednotah kulturnega bogastva in poiskati kvaliteten način sobivanja s kulturno dediščino, ob njeni hkratni zaščiti oziroma ohranjanju. Nov energetskega koncept Slovenije je v postopku pridobivanja mnjenja in stališč strokovne in širše javnosti. Zato pozivamo vse odgovorne, da ga osnujejo celovito in upoštevajo strokovnjake s področja zdravstva, okolja in z drugih področij. Ne dovolimo, da zakonodaja temelji na politično vsečnih potezah in interesih raznih lobistov, pod krinko podnebnih sprememb. Država bi v prvi vrsti morala zagotoviti zmanjšanje energetske intenzivnosti slovenske družbe in zmanjšanje pritiska energetike na okolje. Zato problem Slovenije v prvi vrsti ni povečevanje deleža obnovljivih virov energije, ampak učinkovitejša raba energije, ki je že na razpolago. Zaključujem s smiselnim vprašanjem, ki ga je Zavod RS za varstvo narave navedel v pripombah na EKS: »Kako uravnovežiti politiko varovanja narave z nadaljnjim razvojem in spodbujanjem OVE?« Vprašanje moramo obrniti: **»Kako uravnovežiti nadaljnji razvoj in spodbujanje obnovljivih virov energije z ohranjanjem narave?«**

Diego Loredan za

CI za zaščito Senožeških brd

SENOŽEŠKA BRDA Z UMEŠČENIMI VETRNIMI ELEKTRARNAMI

8. marec – dan žena

»Dan (delovnih) žena« je mednarodni praznik žensk, ki se navezuje na praznovanje njihove ekonomske, politične in socialne enakopravnosti. Vsako leto ga v približno 100 državah praznujemo 8. marca. Proslavo v počastitev vseh žena smo organizirali tudi v Vremski dolini. Številno domače občinstvo je bilo 4. marca priča prireditvi, na kateri so sodelovali učenci s podružnične šole Vreme, ki so se pod mentorstvom svojih učitelj izkazali z recitacijami o mami, glasbenimi točkami in predstavijo starih iger. Pod mentorstvom **Ade Škamperle** je nastopil tudi mladinski pevski zbor OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača, kateremu se je tokrat pridružilo tudi nekaj učiteljic. Proslavo sta s humorističnim skečem **Pokvarjen hladilnik** začinila igralca dramske sekcije TKŠD Urbanščica – **Drago Zupanc** in **David Hreščak**. Program sta sicer pod mentorstvom **Jožice Ivančič** povezovali dekleta **Taja Medved** in **Lana Furlan**, občinstvo pa sta nagovorili predsednica TKŠD Urbanščice, ga. **Mirjam Frankovič Franetič** in pomočnica ravnateljice, ga. **Nives Skuk**. Govornici sta vsem ženskam ob dnevu žena čestitali, moškim pa na srce položili nasvet, naj 8. marca posvetijo pozornost – komu drugemu kot – svojim ženam. Proslava se je zaključila s podelitvijo nageljnov vsem ženskam, sledila pa je pogostitev in prijetno druženje ob zvokih mladega harmonikarja **Jana Vatovca**.

Maruška Cerkvenik

Društvo Dobrnič proslavilo dan žena

Društvo Dobrnič, ki deluje v okviru Združenja borcev za vrednote NOB v krajevni skupnosti Senožeče, je mednarodni dan žena – 8. marec proslavilo s tradicionalno proslavo z bogatim kulturnim programom. Letos se je prireditev že drugič odvijala v novi večnamenski dvorani Rudolfa Cvetka.

Oder je bil skorajda premajhen za vse domače nastopajoče. Zlasti številni so bili pevci **Mešanega pevskega zbora Senožeče**, ki ga že vrsto let vodi zborovodkinja **Ada Škamperle**. Ob koncu so se jim pridružili še flavtistki **Nina** in **Nika** ter župnik **Pavel Kodelja** s kitaro. Sicer pa so prireditev pričeli učenci domače podružnične šole pod vodstvom mentorice **Nataše Adam**, ki so razmišljali o prijaznosti, iskrenih mislih, vedrini, radosti in sreči ter smehu, ki jim ga pričara mama. Kar tri skupine **Plesnega društva Srebrna** z mentorji **Natašo Vlasić Đukić**, **Mirči Kocen** in **Petro Brgoč** so se predstavili in poželi obilen aplavz. Prav tako so prijetno vzdušje zanetili štirje člani Harmonikarskega orkestra **Nika Polesa**. Tudi tokrat se je na prireditvi, ki sta jo povezovali članici društva **Cvetka Gorjup** in **Alenka Žiberna**, ki sta prireditev popestrili z recitacijami, zbralo veliko število obiskovalcev. Najstarejša članica senožeškega društva Dobrnič, 84-letna **Pavla Tašič**, pa je vsem mentorjem podelila cvetje v znak zahvale za uspešno sodelovanje. Da so ženske skozi zgodovino opravljale pomembno vlogo, tudi v času NOB, je spregovorila divaška županja **Alenka Dovgan Štrucl**. Dotaknila se je mater partizanov, ki so trepetale za svoje sinove in hčerke, ki so enakovredno stopale v boj in bile pripravljene žrtvovati svoja življenja.

»*Biti ženska je bilo v zgodovini – kot je tudi še v današnjem času – velikokrat vse prej kot lahko. Zato je svetovni dan žena priložnost, da se vsaj enkrat letno bolj poglobljeno posvetimo misli o mestu in vlogi žensk v družbi, družini in okolju, v katerem živimo. To je lahko tudi lepo izhodišče za spremembe v smeri boljšega, prijaznejšega, bolj humanega sveta,*« je razmišljal predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Sežana.

V spominu se je vračal v preteklost, na dolgo trnova pot žensk za svoje pravice, na pot žena in mladink v času NOB-ja, ki so bile nosilke najtežjih bremen upora, tudi častni predsednik sežanske

Foto: OLGA KNEZ

borčevske organizacije **Emil Škrl**, ki rad zahaja v Senožeče in je bil že večkrat slavnostni govornik na proslavi ob 8. marcu. Tokrat je bil dokaj kritičen v svojem razmišljanju: »*Slovinci, ki smo preživeli strahote 2. sv. vojne, lahko upravičeno kličemo tisti del mednarodne skupnosti, ko spodbuja vojne po celem svetu in širi konflikte na vseh celinah. Zaskrbljujoče je stanje v Afriki, na Bližnjem vzhodu in drugod, kjer so vojne in neizmerno trpljenje nedolžnih ljudi in celih narodov. Danes smo tukaj, da se sprehodimo skozi naš pretekli čas, vojne in povojne izgradnje, ki ni bil lahek in je zahteval ogromne žrtve in odrekanja, da ob naši izkušnji apeliramo na razum in človeško solidarnost, ki je v kriznih časih vedno potrebna, ter obsodimo poskuse stiske ljudi uporabiti za kovanje političnih točk.*«

Škrl je nadaljeval: »*Upreti se moramo nenasitnemu neoliberalizmu in kapitalizmu, ki s svojim brezobzirnim pohleptom ruši naš obstoj in vse vrednote, ki smo jih dosegli z NOB-jem. Z načrtnim uresničevanjem družbene lastnine, s privatizacijo, ki je slonela in še sloni na kraji, ob pogojih, da je država omogočila tak proces razgraditve družbenega premoženja, je Slovenija zapravila svoj gospodarski ugled, ki so ga naša ugledna podjetja vrsto let uživala v svetu. Danes se lahko sramujemo, ko spremljamo dogajanja v naši domovini na moralnem, političnem in gospodarskem ter drugih področjih.*«

Po prireditvi se je ob sladkih dobrotah, ki so jih pripravile članice društva Dobrnič, nadaljevalo prijetno druženje.

Olga Knez

Foto: OLGA KNEZ

Živel 8. marec v Špilah!

Mednarodni praznik, posvečen ženam in dekletom – 8. marec, smo obeležili tudi »Špilariji«. Zbrali smo se v večnamenski dvorani v Famljah, ki nas je pred začetkom obnove zadnjič gostila pod svojo staro streho. Večer smo si vaščani Dolnjih Vrem zamislili v obliki druženja ob projekciji fotografij različnih vaških dogodkov – pusta, kresa, izletov, delovnih akcij. Seveda pa ob tem nismo ostali ne žejni ne lačni. Za popestritev večera sta z zabavnim skečem poskrbela člana TKŠD Urbanščice – **David Hreščak** in **Drago Zupanc**, dogajanje pa je bilo prepleteno tudi z zvoki vaških harmonikarjev Jana in Roberta. Da pa nismo pozabili, za kateri praznik gre, smo bile dekleta in žene deležne posebnega presenečenja – od vaške skupnosti smo prejele čudovite rožice. Večer vaškega druženja, zabave, plesa in smeha je tako ponovno uspel.

Maruška Cerkvenik

Pust 2016

Vremski pust

Po nekaj letih zatišja se je v Vreme spet vrnil pustni duh. Najbolj požrtvovalni fantje smo s pripravami začeli že nekaj tednov prej, sestavili voz in določili temo letošnjega pusta – CIGANI. V petek smo se pozno popoldne zbrali in se odpeljali na poskusno vožnjo. Ker večjih težav ni bilo, smo sklenili, da je vse pripravljeno za »pustno poberijo«. V sobotnih zgodnjih jutranjih urah smo se zbrali na pobudo »salve«, zakurili v peči in dokončno pripravili »wbličja« (kostume). Družina ciganov je štela 25 članov in 2 kokoši (Ciba 1 in Ciba 2). Pot nas je najprej vodila na Gornje Ležeče, kjer smo se razdelili v tri skupine: pobiralci, topniška artilerija in mobilna enota s karbidom. Po zaključeni prvi vasi smo odšli v Gornje Vreme, kjer sta nas s kosilom pričakali Ančka »Pdlova« in mama Zvonka. Po energijsko bogatem kosilu smo nadaljevali s poberijo po vasi. Sledila je vas Špile, kjer je naša davčna blagajna pobrala vse finance, lačni in žejni cigani pa pojedli in popili vse pripravljeno, še preden je »špilarski« pustni val zajel vas. Pot se je nadaljevala v Vremski Britof, kjer smo pili in plesali ob zvokih harmonike. Po napornem dnevu smo se odpeljali v Dolnje Ležeče k »Čwtniki«, kjer nas je pričakal »hemrlesk« (jajca s klobaso). Po pojedini smo se vrnil v Vreme in z rajanjem v Špric baru nadaljevali pozno v noč. V nedeljo se je od velike množice prvega dne zbrala le peščica najpogumnejših ciganov. Kljub okrnjeni zasedbi smo obiskali vasi: Goriče, Famlje in Škoflje. Zaradi slabega vremena pa smo morali kljub zagonu zgodaj zaključiti. Vrnili smo se v Špric bar, kjer smo zopet rajali pozno v noč. Po dveh dneh počitka smo se v sredo zbrali na pokopu. Najprej je bil na vrsti častni krog po vseh vaseh, temu je sledila pojedina »hemrleska« pri »škufli-

skem kali«. Naslednja postojanka je bil »škufski must«, kjer smo pusta zažgali in ustrelili v reko Reko. S tem smo zaključili osrednji del pusta, a se je žalovanje nadaljevalo s »hemrleskom« in vso pustno pijačo dolgo v noč. Po nekaj dneh smo prejeli tudi elektronsko pošto s sliko, na kateri je naš pust, ki je obtičal v rečni strugi blizu Škocjanskih jam.

Pustni odbor je hvaležen vsem, ki so pripomogli k organizaciji: trgovina Rak Škoflje, Ančka Pdlova, mama Zvonka, družina Čepar, Špric bar Vreme, gostilna pri Čotniku ...

Vremski pustni odbor

Otroško pustno rajanje v Vremah

Na pustno soboto je domače društvo **TKŠD Urbanščica** povabilo otroške pustne maske na rajanje v večnamensko dvorano v Famljah. Prišli so pirati, kavboji, princeske, miške,

nindže, pikapolonice in še veliko drugih mask, ki so veselo rajale in reševale naloge, ki sta jih zastavili prisrčni animatorki, preoblečeni v Petra Pana in v Zvončnico. Izbrali so tudi najbolj izvirne maske v preobleki viteza, strašila, zeliščarke, Milka kravice in snežaka ter jih nagradili z uporabnimi šolskimi potrebščinami. Vse, prav vse maske pa so se okrepčale s čajem in s slastnimi pustnimi krofi.

Mirjam Frankovič Franetič

»Špilarski« pust 2016

Vaščani Dolnjih Vrem – »Špilrji« so tudi letos organizirali že skoraj tradicionalno vaško pustovanje. Tako kot že nekaj let

zapored so se v zgodnjih popoldanskih urah zbrali na vrhu vasi, pri »Mehwnovih«, kjer se je začelo veselo pustno rajanje. Pustne maske so bile zelo raznolike – od razposajenih kavbojcev, borbenih viteзов in vojakov ter poskočnih ciganov pa do sočnih sadežev in zabave lačnih živali, magičnih čarovnikov in vil, borbenega boksarja, zvezdice zaspanke, pisanih klovnov, ustvarjalnega umetnika, dvornega norčka, življenjskega uživača, pojočih nun, širokoustnih žab ter vinskih sodčkov. Pustne šeme so obiskale vsako hišo v vasi in tako razveselile predvsem starejše vaščane, ki so jih že nestrno pričakovali. Brez harmonike pa seveda ni šlo. Za glasbeno spremljavo sta poskrbela Robert Magajna na harmoniki in Mitja Tominc na tubi. Petje in veselje sta se po vasi razlegala vse do večernih ur, pustovanje pa so sklenili v večnamenski dvorani v Famljah. Da se nabrane dobrote ne bi pokvarile, je bilo kot vedno treba narediti »frtajo« iz jajc in klobas. Ker pa »špilrske« šeme ne morejo le mirno sedeti, so pustno zabavo s petjem in plesom potegnile pozno v noč.

Maruška Cerkvenik

Pustovanje otrok iz Dan in Kačič

Tako kot že nekaj let zapovrstjo so se tudi letos na pustno nedeljo pri "komunski štjrnji" v Danah pri Divači zbrale najmlajše "šjme" iz Dan in Kačič. Svoje preganjanje zime so pričele v Danah. S pobiranjem so nadaljevale v Paredu, nato pa še v Kačičah. V vsaki hiši so male maškare z veseljem sprejeli in jim postregli z različnimi pustnimi dobrotami, toplim čajem in sokovi. Poleg košar, ki so se šibile od nabranega, so z dobrotami pridno napolnile tudi svoje želodčke. Razposajene in vesele "šjme" so dan zaključile s skupno malico v kačiškem vaškem domu.

TKŠD Mejame

Pust okroglih ust

Skozi okno pogledjmo, čemu takšen vrišč iz ulic prihaja do naših dvorišč!
Rija, rijaraja pust se sprehaja,
zemljo z zeleno barvo pomlaja.

(Zvezdana Majhen)

Tako smo bile letos **ležeške pustne šeme** vabljeni na pustni sprevod skozi vas. Lepo, že kar spomladansko vreme, je na povorko zvalo pisano družino. Vojaki, medicinske sestre, princeske, indijanci, čaravnice, klovni in cela vrsta ljubkih pa tudi groznih živali so ob spremstvu harmonike v domove vaščanov prinašali smeh, dobro voljo in norčavost. Vaščani so bili razigranih obiskovalcev veseli, saj obisk pustnih šem prinaša srečo in dobro letino. Da bo letošnje

Foto: NATAŠA GRANDIČ

pustovanje ostalo zabeleženo, pa je poskrbel dežurni kronist s televizijske hiše 24 kur.

Pust v Dolenji vasi

Pustna nedelja je bila za člane Razvojnega društva Bandera iz Dolenje vasi rezervirana za pustni sprevod, na katerem pa letos maškaram zime ni bilo treba preganjati, veselja – in tudi zanimivih pustnih sporočil – pa vseeno ni manjkalo. Na povorki po Dolenji vasi, Potočah in Senadolah se je v svojih kreacijah vaščanom predstavilo več kot 40 maškar. Celodnevni sprehod norčij, smeha, šal, karikatur, plesa in drugačnosti so maškare popestrile še z vozom, ki so ga za najmlajše pripravili mladi vaški fantje. Z njim so v deževni nedelji prevažali najmlajše, ki jih letos ni manjkalo. Po končanem veselem dnevu smo člani društva z veseljem poklepetali ob toplem obroku in bogato obloženi mizi z živili, nabranimi za pusta hrusta. Veliko sladkosti pa je prihranjenih tudi za drugo skupno nalogo društva, to je bližajoče se tradicionalno kresovanje, na katerega vas že sedaj vabimo.

Nataša Adam

MePZ Senožeče

Božična pesem – darilo MePZ Senožeče

Pevke **MePZ Senožeče** so v mrzlem januarskem večeru pod vodstvom gospe **Ade Škamperle** popeljale oskrbovance Doma upokojencev v Sežani nazaj v praznični – božični mesec.

V mesecu decembru je bilo namreč nanizanih veliko prazničnih dni, katere so nekateri več, drugi manj doživljali v krogu svojih domačih, kajti po vsebini je božični čas, čas dobrote, tišine in družinske toplote in seveda čas obdaro-vanj.

In prav zato se je med pevkami porodila ideja, da jih obiščejo in jih obdarijo na prav poseben način. Pred oči so jim s pesmijo in melodijami skušale priklicati podobo zimske pokrajine ter jim osebno izreči vse tiste lepe misli in želje, ki jih nosijo v svojih srcih in so si jih želele deliti z njimi. Na kitari jih je spremljal župnik senožeške župnije, g. **Pavel Kodelja**. Številno poslušalstvo ta večer v svojih srcih ni nosilo hudobnih misli in v njihovih ustih ni bilo slabih besed. Za dobro urico se gostitelji niso počutili osamljene, spregledane in zapostavljene. Dekleta so namreč s svojim angelskim petjem zapolnila praznine v njihovih srcih in jih popeljala v sladke sanje. Še posebej z zadnjo Sveto nočjo, ki je orosila marsikatero oko.

Direktorica Doma upokojencev ga. **Rosana Šturm** se je pevkam MePZ Senožeče iskreno zahvalila za lepo gesto in jim prenesla sporočilo, da si podobnih obiskov njeni varovanci želijo še kdaj.

Nataša Adam

Decembrske delavnice

Leto 2015 je okrog in zopet je prišel december, čas praznikov in okraševanj domov in okolice. Tako smo na tokratnih delavnicah, ki so bile izvedene 12. in 19. decembra v prostorih gasilskega doma Senožeče, zopet izdelovali razne praznične okraske, s katerimi so otroci okrasili svoje domove.

Na prvih delavnicah smo izdelovali: ikebane na odpadlo drevesno lubje, katero smo okrasili z raznimi naravnimi (storži, bršljanove in smrekove vejice, razni jesenski plodovi) in umetnimi materiali oz. okraski; voščilnice v obliki okrasnega balončka za drevce, zvezde, zvonca, snežaka, smreke in pajacka, ki so jih otroci obrisali na barvni šelešamer, izrezali in jih okrasili po svoji želji; gibljive lutke na palčkah v podobi snežaka in Božička. Otroci so na barvne papirje izrezali posamezne dele telesa, jih porisali, nato smo jim pomagale združiti posamezne dele z razcepki in celotno lutko pritrčiti na palčko.

Na drugih delavnicah pa smo ponovno imeli na razpolago izdelovanje voščilnic različnih oblik in izdelovanje različnih okraskov za drevesca iz barvnih trakov. Nekaj primerkov smo imele že izdelanih, nekaj idej se je pa tudi sproti porodilo. Nato pa je začelo trkati po oknih, skozi katera je bilo videti lučke in nenadoma je v prostor vstopil dedek Mraz s svojimi palčicami in živalmi, volkom in medvedom. Otroke je obisk zelo presenetil, zelo so ga bili veseli, z njim peli, se pogovarjali in na koncu prejeli darilca. Po odhodu gostov smo dobili še pice in se okrepčali pred odhodom domov. Otroci so z veseljem sodelovali in z navdušenjem ustvarjali, na koncu pa svoje izdelke tudi odnesli domov in z njimi okrasili dom.

Jerneja Volk

Dedek Mraz poskrbel tudi za dolenjske otroke

Člani **Razvojnega društva Bandera**

Dolenja vas smo v preteklem letu ob skupnih družinjah preživeli veliko lepih trenutkov, a vseeno smo si zaželeli skupnega druženja tudi konec leta.

Na povabilo dedka Mraza smo skupaj stopile nekatere dolenjske družine z majhnimi otroki in se z vlakom iz Divače odpeljali na njegov sprevod v Ljubljano. Tam nas je pozdravil iz svoje kočije, vprežene z lipicanci izpod Triglava, ter s spremstvom snežakov, medvedov, zajcev ter drugih bitij iz ljudskih pripovedk in pravljic. To pa ni bilo edino presenečenje

dobrega moža, kajti izlet je vključeval tudi ogled Ledene dežele v BTC-ju ob vodnem mestu Atlantis, kjer smo se sprehodili ob 60 tonah ledenih blokov, iz katerih so nastale ledene skulpture z motivi srednjega veka. V ledeni deželi smo bili tako vpeti v motive zmajev in vitezov, otroke pa so dodatno razveseljevali še 8-metrski tobogan iz samega ledu, ledeni labirint in ledena pošta. Med njihovim uživanjem pa smo se odrasli lahko pogreli v pravem ledenem baru. Za enkratni ogled lično okrašenega centra smo se odločili na kraju samem,

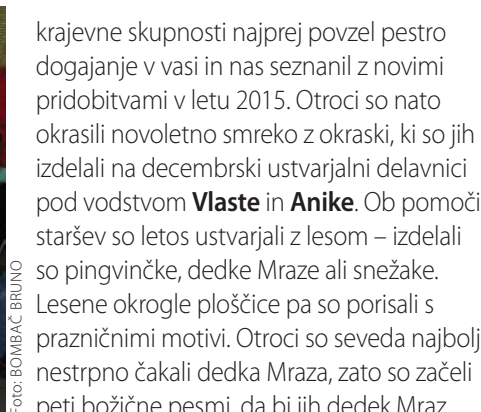
kajti prijetno ogreta ladjica nas je kar sama vabila, da smo sedli nanjo in si skozi polurno vožnjo po Ljubljani z veseljem ogledali modro-belo razsvetljava nad nami.

Prijeten popoldan se je zavlekel v pozne večerne ure, kajti druženje smo nadaljevali še ob večerji v bližnji gostilni.

Vsi prisotni smo bili enotnega mnenja, da bomo odslej vedno pisali dedku Mrazu, naj se še kdaj spomni na nas, ker tovrstna druženja niso prijetna samo za naše otroke, temveč tudi za nas, njihove starše.

Nataša Adam

Prazničen zaključek leta 2015

Leto 2015 se je bližalo koncu. Vaščani Dolnjih Ležec smo se skupaj poslovili od starega leta in pozdravili smo prihajajoče leto. V nedeljo, 27. decembra 2015, je na kulturno-družabni prireditvi predsednik

krajevne skupnosti najprej povzel pestro dogajanje v vasi in nas seznanil z novimi pridobitvami v letu 2015. Otroci so nato okrasili novoletno smreko z okraski, ki so jih izdelali na decembrski ustvarjalni delavnici pod vodstvom **Vlaste** in **Anike**. Ob pomoči staršev so letos ustvarjali z lesom – izdelali so pingvinčke, dedke Mraze ali snežake. Lesene okrogle ploščice pa so porisali s prazničnimi motivi. Otroci so seveda najbolj nestrpno čakali dedka Mraza, zato so začeli peti božične pesmi, da bi jih dedek Mraz slišal in pohitel v njihovo družbo. Pripeljal se je s kočijo in v spremstvu svoje pomočnice. Z otroki se je pogovoril in ker je ugotovil, da so bili tudi letos pridni, sta s pomočnico vsakemu otroku izročila darilce. Otroci so se

obema zahvalili in ju povabili, naj naslednje leto seveda spet prideta. Po odhodu dobrega moža smo nazdravili novemu letu, predsednik krajevne skupnosti pa nam je želel **"srečno 2016!"**.

Dedek Mraz v Vremah

V Vremah si je veliko število otrok v spremstvu staršev in drugih sorodnikov ogledalo lutkovno-gledališko predstavo **Strašni Timotej**, ki so jo premierno odigrali mladi člani gledališke skupine TKŠD Urbanščica, zaplesali pa so učenci podružnične šole v Vremah. Z velikim veseljem so pričakali dedka Mraza, ki se je najprej pošalil z divaško županjo, **Alenko Štrucl Dovgan**, nato z ravnateljico osnovne šole, **Damijano Gustinčič** in nazadnje še s predsednico društva, **Mirjam Frankovič Franetič**, ki so prisrčno pozdravile vse prisotne in jim zaželele vse najlepše

v prihajajočem novem letu. Dedek Mraz pa se je še veliko časa posvečal otrokom, se z njimi šalil, jih spraševal o tem in onem in jih na koncu obdaril s pomarančami in čokolado. Seveda pa je dedek Mraz otrokom obljubil, da jim v tej zimi pošlje še veliko pošiljko snega, da se bodo lahko sankali, kepali in uživali v raznih zimskih radostih. Z velikimi pričakovanji, da se bo to res zgodilo in da bo novo leto prineslo vse dobro, se je zaključil novoletni dogodek, ki ga je v krajevni skupnosti Vreme organiziralo Medobčinsko društvo prijatelj

mladine Sežana, v sodelovanju z domačim društvom TKŠD Urbanščica.

MFF

v cerkvi Marijinega vnebovzetja v Vremah

V cerkvi Marije Vnebovzete v Vremah smo si lahko že nekaj let zapored ogledali čudovite jaslice. Na ogled so bile tudi ob letošnjih božičnih praznikih. Pri izdelavi jaslic vsako leto sodelujejo mošje in fantje iz Vremske doline – letos jih je k izdelavi pristopilo skupno devet. Mošje in fantje se navadno ustvarjanja jaslic lotijo po 6. decembru – Miklavžu, na

Foto: JOŽE POZRIH

ogled pa so 24. decembra – na božični večer. Poleg truda in časa, ki ga prostovoljno porabijo za izdelavo jaslic, pa ne manjka tudi ustvarjalnosti in domišljije, kar jim doda vsakoletno raznolikost in nadgradnjo. Jaslice so namreč vsako leto nekoliko drugače zasnovane, vedno pa jih »z neba« osvetljujejo drobne lučke – zvezdice, kar prispeva k še večji čarobnosti.

Ogled jaslic je bil možen od 24. decembra pa vse do 3. februarja. Iskrena hvala in čestitke vsem izdelovalcem, ki se vsako leto potrudijo, da je cerkev Marije Vnebovzete v Vremah z jaslicami v božičnem času še bogatejša in še toliko bolj vredna ogleda kot sicer.

Maruška Cerkvenik

Jaslice

v zvoku žuborenja

Praznični čas radi povezujemo z drobnimi pozornostmi in velikimi presenečenji. Za eno takih presenečenj je poskrbel **Boris Matjažič** iz Famelj, ki je svojo družino in prijatelje presenetil s prav posebnimi jaslicami. Družinski običaj postavljanja jaslic pod domačo smrečico je letos nadgradil z ustvarjalno mojstrovino. Idejo za jaslice, ki so mnogo več kot le hlevček z znanimi liki, je dobil kar pri svojem sodelavcu, ki se je podobnega podviga lotil že prej. „Če zmore

on, bom pa tudi jaz,“ si je dejal Boris in v svoji delavnici dva dneva pridno ustvarjal, oblikoval pokrajino, barval tudi najmanjše podrobnosti, vse pa zaokrožil z vodno in električno napeljavo. Da se nekaj pripravlja, so žena in dva sinova hitro ugotovili, a kaj takega si niso predstavljali. Jaslice, ki so narejene tako iz umetne mase kot naravnih materialov (les, kamni, veje, mah), imajo dve posebnosti. Prva je potoček, ki se pretaka po polovici krajine. Vso pozornost pa pritegne vodna jama, iz katere se dvigujejo meglice in ki z različnimi barvami osvetljuje sveto družino. Jaslice so si z velikim veseljem in občudovanjem avtorja ogledali sosedi in sovaščani, s katerimi se Boris v prazničnih decembrskih dneh se posebej rad družijo.

Prepričana sem, da se bodo Borisu že kmalu začele porajati nove ustvarjalne zamisli, kako in s čim bi svoje jaslice še obogatil.

Tjaša Race

TKŠD Urbanščica

DESETLETNICA DELOVANJA DRUŠTVA

TKŠD URBANŠČICA IZ VREM

V letošnjem letu poteka deseta obletnica delovanja društva **TKŠD Urbanščica**, ki je nastalo na pobudo krajanov, da se ponovno oživi turistična dejavnost v Vremski dolini. Od leta 1994 pa do 1999 je zelo aktivno delovalo **Turistično društvo Vremska dolina**, ki je več let prirejalo zelo atraktivne skoke iz škofeljskega mostu v reko Reko. Zaradi vse večjih birokratskih zahtev se je društvo odločilo za mirovanje.

Na pobudo krajanov smo leta 2006 ustanovili novo društvo, z imenom Urbanščica, ki nosi ime po narcisi, cvetlici, ki raste na Gabrku in na Vremščici in ji domačini pravijo »urbanščica«. Društvo je zastavljeno širše in ima za nalogo razvijanje in spodbujanje turizma, kulture in športa. Najbolj sta dejavni **sekcija za turizem in za ohranjanje naravne ter kulturne dediščine** ter **sekcija za kulturo**. Slednja je nastala pred devetimi leti in ves čas zelo aktivno deluje z odraslo in z otroško gledališko skupino. Prvi mentor in režiser je bil **Boris Mahnič**, ki je imel že nekaj izkušenj na področju gledališke dejavnosti, sledili sta **Tjaša Race** in **Andreja Boštjančič** ter **Marija**

Škamperle. Trenutno je vodenje odrasle gledališke sekcije prevzel **David Hreščak**, ki je tudi režiser in igravec, otroško skupino pa vodi **Jožica Ivančič**, pri tem ji pomaga **Maruška Cerkvenik**. Večina igralcev vztraja že vsa leta. Bralne vaje potekajo v prostorih podružnične šole v Vremah, vaje na odru in nastopi pa v večnamenski dvorani v Famljah, katere prenovo

že težko pričakujemo.

V tem času smo na oder postavili šest samostojnih iger, v glavnem komedij, več iger za otroke ter skečev in recitalov. Letno beležimo od 20 do 30 nastopov. Ljubiteljska gledališka dejavnost zahteva ogromno potrpljenja in odrekovanja vseh udeleženi, saj je potrebno velikokrat kar sproti usklajevati termine vaj in nastopov igralcev glede na njihov urnik dela in ostalih dejavnosti. Občasno se prijavljamo tudi na območna srečanja otroških in odraslih gledaliških skupin, ki jih razpisuje Javni sklad RS za kulturne dejavnosti. Najprej so to srečanja na območni, nato na regijski in nazadnje na državni ravni. Imamo pohvale iz območnih in tudi regijskega srečanja, medtem ko je uvrstitev v najožji izbor za državno tekmovanje zelo selektiven. Veseli smo, da ljudi nasmejemo in da vse ustvarjamo sami. Sami poskrbimo za prevoze scene in nastopajočih, za režijo, scenografijo, kostumografijo in za avtorstvo komedij. Kar dve komediji, **Priprave na fantovščino** in **Nesporazum**, je napisal **Drago Županc**, naš ljubiteljski igralec iz Škofelj, ki je po značaju zelo optimističen, poln humorja, tako, da mu idej za nove komedije ne zmanjkuje. Na področju delovanja turistične dejavnosti pa v svojem kraju organiziramo predavanja, delavnice, prireditve za otroke – pustovanje, skupno s podružnično šolo v Vremah pa novoletno rajanje z dedkom Mrazom in prireditve ob 8. marcu, dnevu žena. Večletni večji prireditvi pa sta Vremski praznik in pa Vremsko opasilo.

Za turistično promocijo kraja smo v času našega delovanja poskrbeli z različnimi tematskimi potmi. Naj omenim **Pot po soteski reke Reke**, od Škofelj do Matavuna, ki se s planinsko potjo navezuje na Vremščico, krožno literarno **Magajnovno pot** na Vremščico, tematsko pot **Od živine do divjadi** ter **Pot vodnih zakladov**, ki je bila nagrajena s Priznanjem **Turistične zveze Slovenije**

za 1. mesto na regijskem tekmovanju tematskih poti na območju Sežane. Skupaj s sosednjim društvom TKŠD Mejane in Občino Divača smo v letu 2009 preko Lokalne akcijske skupine (LAS), projekt poti uspešno prijavi na razpise evropskih sredstev za razvoj podeželja. Za ves trud se moramo zahvaliti tudi strokovni delavki, Nataši Macarol, ki je bila na Občini naš koordinatorski del. Povezovalno in zelo dobro sodelujemo z Občino Divača, s Krajevno skupnostjo Vreme, s sosednjimi in z ostalimi društvi, z Dujčevo domačijo na Škofljah, Razvojnim centrom Divača, matično Turistično zvezo Slovenije ter s Turistično zvezo Brkini, Kras in Notranjska. Dobro sodelujemo z Javnim zavodom Park Škocjanske jame, kjer smo aktivni člani v več odborih, ki delujejo v sklopu UNESCO-vega programa MAB – Človek in biosfera, v Biosfernem območju Krasa in porečja Reke (BOK). Odbori so bili ustanovljeni z namenom čim boljšega povezovanja z lokalnim prebivalstvom, društvi, javnimi zavodi, s podjetniki ter z vso zainteresirano javnostjo. Skupaj iščemo boljše poti v smeri trajnostnega razvoja turizma, varovanja okolja in ohranjanja naravne in kulturne dediščine tega območja. Na območju Vremske doline si prizadevamo, da bi ohranili dediščino premogovništva na Vremskem ter dediščino Južne železnice z umestitvijo Eko muzeja v stavbi nekdanjega »Šhta«, kjer je deloval rudnik črnega premoga v Vremskem Britofu. S strokovnima delavkama iz Parka Škocjanskih jam, **Darjo Kranjc** in **Vanjo Debevec Gerjevič**, smo skupaj s študenti Univerze na Primorskem, s Filozofsko fakulteto Univerze v Ljubljani, Oddelkom za etnologijo in kulturno antropologijo organizirali terensko delo z raziskovanjem, dokumentiranjem in popisovanjem rudniških kopov v Zavrhu in na Škofljah ter popisali dediščino Vodarne Draga. Na odborih dajemo pobude, se aktivno vključujemo v programe dela, pripravljamo predstavitve, razstave

in se udeležujemo ekskurzij s primeri dobrih praks. Med seboj si pomagamo in iščemo najboljše rešitve za produktivnejše delo. Za boljšo prepoznavnost kraja smo postavili table – signalizacijo, kjer je opisana kulturna, naravna ali tehniška dediščina kraja. Na pobudo TZS **Moja dežela lepa in gostoljubna** organiziramo v kraju vsakoletno čistilno akcijo. Ocenjujemo in nagrajujemo najbolj urejeno vas in domačijo. V letu 2015 smo organizirali dve obsežnejši očiščevalni akciji. Pri delu so nam pomagali tudi fantje terapevtske skupine Srečanje v Vremskem Britofu. Obrezovali smo vejevje in grmovje okrog zaraščeni in zapuščenih kulturnih in tehniških spomenikov. Očistili smo okolico gradu Školj, obrezali tamkajšnje murve in zaraščeno okolico manjšega tajha, ki se nahaja nad železniško postajo v Gornjih Ležečah, ter strojno uredili širšo pot do večjega tajha. Ta pa žal ostaja zaraščen in zapuščen, saj bo potreboval obsežnejšo delovno akcijo, če bo seveda v interesu Slovenskih železnic in občine, da se ga promovira kot dediščino Južne železnice.

Za večletno delovanje na področju gledališke dejavnosti prejmejo naši člani **Linhartove znake**, ki jih podeljuje Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, za prizadevno prostovoljno delo v turistični organizaciji pa prejmejo posebno priznanje Turistične zveze Slovenije, za večletno prostovoljno delo v turistični organizaciji. V zadnjih dveh letih sta ga prejeli **Mirjam Frankovič Franetič** in **Jana Martinčič**.

Želimo si, da bi pridobivali še več članov, zlasti mladih, ki bodo v bodoče poprijeli in nadaljevali z delom, skrbeli za dvig kakovosti življenja in promocijo kraja, v katerem živimo. Zavedamo se, da je bila v preteklosti Vremška dolina zelo prepoznavna in obiskana, zato si želimo, da ostane tako tudi v prihodnje.

Mirjam Frankovič Franetič

Obiskali smo borce NOB

Ob 70. obletnici osvoboditve in zmage nad okupatorjem v 2. svetovni vojni je **Občinsko združenje borcev za vrednote NOB Sežana** pripravilo slavnostno skupščino, ki je bila v mesecu decembru v prostorih velike sejne sobe Občine Sežana. Po pozdravnih govorih in kulturnem programu so podelili pohvale vsem še živečim borcem na območju nekdanje občine Sežana. Pohvale je prejelo nekaj čez sto borcev.

Nekateri so bili prisotni, večina pa se jih slavlja, zaradi zdravstvenih ali drugih razlogov, ni mogla udeležiti. Predstavniki Krajevnih organizacij združenja borcev za vrednote NOB smo dobili nalogo, da slednje obiščemo na domovih in jim osebno izročimo pohvalo in nageljček. Eden izmed njih je bil tudi **Janko Požar** iz Famelj, ki trenutno živi pri hčeri Jadranki v Merčah.

Mirjam Frankovič Franetič

Karitas na obiskih

Sodelavci Karitasa med drugimi svojimi nalogami opravljajo tudi obiske določenih centrov, ustanov itd. v domačih in sosednjih krajih. Tako v božičnem kot tudi v velikonočnem času so obiskali **Varstveno-delovni center Divača**, Center za usposabljanje, delo in varstvo Elvire Vatovec Strunjan, enota Divača, bivalno enoto društva za duševno zdravje in kreativno preživetje prostega časa **Vezi Vizija v Divači** ter **Dom upokojencev Sežana**. Namen tovrstnih obiskov je popestriti praznični čas uporabnikov omenjenih centrov in društev. Na obiske običajno odide okrog pet sodelavcev Karitasa in duhovnik **Tomaž Kodrič**. S centri in društvi se predhodno dogovorijo za čas obiska, tako da jih uporabniki in strokovni delavci že veselo pričakujejo. Sodelavci Karitasa jim namreč s

svojimi obiski nudijo možnost za klepet, namenijo pa jim tudi skromna darila v obliki sadja ali sladkarij. Karitas tovrstno sodelovanje z domačimi centri in ljudmi

podpira, saj gre za polepšanje vsakdanje rutine dela in življenja uporabnikov v omenjenih ustanovah.

Maruška Cerkvenik

Novoletni podvig na Krn

Dvodnevni, že tradicionalni novoletni pohod sežanskih planincev je letos uspel, saj so se povzpeli na vrh Krna. Zadnjih nekaj let jim to ni uspelo, ker so bile slabe vremenske razmere z meglo ali pa veliko snega, ki ga je bilo treba gaziti, kar je pomenilo za prvega v skupini velik fizični napor. Tokrat so za hojo od Doma pri Krnskem jezeru do vrha potrebovali dobre tri ure, saj je bila dobra vidljivost in tudi manj snega. Na vrhu sta se jim pridružila dva pohodnika iz smeri Planine Kuhinja, kjer pa ni bilo videti snega. Razgled na okoliške vrhove in v dolino je bil prekrasen, tako, da se je trud za vzpon poplačal. Nekoliko več pozornosti so morali posvetiti sestopanju, saj bi lahko bila že manjša nepazljivost z derezami na čevljih vzrok za zdrs po zaledenelih skalah ali kamenju, ki so štrleli ven iz razpihane snežne odeje. V Domu pri Krnskem jezeru so se okrepčali z dobro malico in vročim čajem, sestopanje pa so

nadaljevali do zasneženih avtomobilov v dolino Lepene, ki se je proti večeru obdala z meglo. Prijetno utrujeni in z veliko

več energije so se planinci iz Krnskega pogorja vrnili na Kras.

Mirjam Frankovič Franetič

Foto: OLGA KNEZ

Balilla

PRIMORSKI KLUB LJUBITELJEV STARIH MOTORNIH VOZIL BALILLA BO PRIHODNJI MANDAT VODIL NENAD MAJKIČ

Primorski klub ljubiteljev starih motornih vozil Balilla iz Divače, šteje blizu sto članov. Na vsakoletnem zboru članstva na domačiji Šušč na Grahovem Brdu so pregledali opravljeno delo v preteklem letu in se dogovorili za program aktivnosti v tekočem letu. Zbor članov je bil tudi volilni in tako so izglasovali, da dosedanjemu predsedniku **Nenadu Majkiču**, ki je društvo vodil štiri leta, podaljšajo mandat. »Sicer pa je naše društvo prepoznavno v Sloveniji in smo vključeni v obe zvezi (SVS in SVAMZ), s katerima uspešno sodelujemo in preko katerih naši tehnični komisariji urejajo vso dokumentacijo za stara vozila, ki so velika tehniška dediščina in jo naši člani skrbno negujejo. Naše društvo je bilo tudi v lanskem letu zelo aktivno in kratek pregled dogajanja in aktivnosti kluba smo predstavili v društvenem glasilu, ki ga izdajamo že nekaj let. Glasilo popestrijo tudi fotografije. Med letom pripravimo osrednja tri srečanja članstva. Lani smo odprli tekmovalno sezono s spomladanskim srečanjem članov, ko smo se odpravili na ogled gradu Socerb in bogate zbirke radijskih sprejemnikov v Lokvi, ki jo ureja Vlado Skok. Naš klub, ki šteje trenutno 97 članov, pa je prepoznan predvsem po reliju Kras-Brkini, ki

poteka prvo soboto v septembru. Tokrat se je kljub slabemu vremenu 60 starodobnikov podalo v prelepe Brkine, si ogledalo podjetje Odpad v industrijsko-obrtni coni v Neverkah ter Slivje s prelepo cerkvico sv. Martina, ki jo je v obdobju od 1941 do 1944 poslikal in s kiparskimi deli opremil znani slikar Tone Kralj. Ob drevoredu stoletnih lip smo se odpravili do jame Dimnice in si jo ogledali v spremstvu vodiča. Za zaključek sezone pa smo odrinili v Ljubljano na ogled železniškega muzeja Slovenskih železnic, kjer imajo v muzejski zbirki več kot 60 lokomotiv in več kot 50 drugih vozil ter več tisoč muzealij iz drugih železniških področij. Vožnja s starodobnim avtobusom Mercedes Benz iz leta 1968, ki ga upravlja naš član Vinko, pa nas je popeljala tudi v Tehnični muzej Bistra pri Vrhniku,« je poudaril Majkič. Njihovi železni konjički pa so prisotni tudi na raznih prireditvah in dogajanjih na celotni Primorski in v slovenskem prostoru ter izven njega. Tako so s svojimi starodobniki popestrili Praznik terana in pršuta v Dutovljah, praznik V osrčju dežele terana v Tomaju, Praznik češenj v Gorških Brdih, sežanski in divaški občinski praznik in drugo. Ob divaškem občinskem prazniku so s svojimi vozili sodelovali na slavnostnem odprtju krožišča v Divači. Sodelovali so tudi na tradicionalnih prireditvah, med drugim na prvomajskem srečanju sosednjih old timer klubov in majskem srečanju Piran-Portorož, ki ga je organiziral naš dolgoletni član, velik ljubitelj in poznavalec starodobnih vozil ter vrhunski restavrador Roman Fikfak. Nepozabna je tudi predstavitev zbirke starodobnih motociklov in zbirke starega kmetijskega orodja in tehnike Silvana Križmana v Kosoveljah, prav tako njihovega člana. Zastavica njihovega kluba je lani zaplapolala tudi na Triglavu, z vozili so popestrili tudi sejem v Miljah. Udeležujejo se krvodajalskih akcij in s svojimi vozili popeljejo varovance VDC-ja iz Divače in Sežane na izlete ter tako izkazujejo svoj humanitarni čut. V letošnjem jubilejnim letu, ko društvo praznuje 25-letnico svojega delovanja, bodo prvo septembrsko soboto pripravili jubilejni 25. relj Kras Brkini. Ob utečenih dejavnostih pa pripravljajo še register članov s fotografijami članov in njihovih vozil.

Olga Knez

Ocenjevanje likerjev 2015 v Slopah

V sodelovanju z Društvom proizvajalcev Brkinskega slivovca, Kraškega brinjevca in Društvom brkinskih sadjarjev smo pri Kmetijsko-gozdarskem zavodu Nova Gorica – Kmetijski svetovalni službi Sežana v Slopah na turistični kmetiji Pri Filetu 7. decembra lani organizirali ocenjevanje likerjev.

Ocenjevala je štiričlanska strokovna komisija iz Kmetijsko-gozdarskega zavoda Nova Gorica s predsednico **Mileno Štolfa** in člani **Danijelo Volk**, **Aleksom Darižem** in **Srečkom Horvatom**. Pri izvedbi je pomagala še **Mirjam Furlan**.

Komisija je ocenila 39 različnih likerjev, med njimi: borovničevi, jagodni, češnjevji, drnjulovi, vinski, slivovi, orehovi, zeliščni, medeni, rožičev, limonin, nešpljev ... Pridelovalci oz. ljubitelji likerjev so bili iz občin Komen, Sežana, Divača, Hrpelj - Kozine in Pivke. Komisija je bila nad ocenjenimi vzorci presenečena, saj so bili vsi likerji visoke kakovosti.

Ocenjevala je po 20-točkovnem sistemu, in sicer čistost, aramo, okus in harmoničnost.

Pri likerjih je pomembno, da imajo aramo in okus po sadju oz. zeliščih, po katerih je liker poimenovan. Dodatne arome ne smejo izstopati, pa tudi žganje mora biti visoke kakovosti, brez napak, da dobimo liker, ki nam ostane v spominu še dolgo potem, ko smo ga poskusili.

Na prireditvi na turistični kmetiji Pri Filetu v Slopah je bilo

18. decembra podeljenih 39 priznanj, od tega 23 zlatih, 15 srebrnih in 1 bronasto.

Za zlato medaljo je bilo potrebno doseči od 18,00 do 20,00 točk, srebrno 16,5 do 17,99 točke in za bronasto 15,00 do 16,49 točke. Iz občine Divača je dve zlati priznanji prejel **Alojz Pavlovčič** iz Senožeč, dve srebrni pa **Milena Požrl** iz Brežca.

Med vsemi sta si dva pridelovalca prislužila najvišjo oceno 20 točk, in sicer Čebelarstvo Bevc iz Povirja za medeni liker in Alojz Lenarčič iz Nadanjega sela za malinov liker. Čestitke pa veljajo vsem, ki so dali vzorce v oceno.

Milena Štolfa

KSS Sežana

Letovanje brez staršev, v skupini z vrstniki in pod budnim očesom vzgojiteljev, je za otroka zagotovo odlična priložnost za izkustveno učenje in dobra šola za življenje. Poleg spoznavanja novega okolja se v skupini otrok uči spoštovati skupna pravila in dogovore, spoznava različne interese, pravice in dolžnosti. Preko iger in drugih dejavnosti se povezujejo otroci različnih starosti, iz različnih socialnih okolij, pridobivajo nove izkušnje, razvijajo svojo kreativnost, tkejo nova prijateljstva in širijo svoja obzorja. Na letovanjih je veliko priložnosti, da si otroci ustvarjajo lastno identiteto, neodvisno od vloge, ki jo sicer imajo v vrtcu, šoli oz. v domačem okolju. Po napornem šolskem letu so rekreacija, razvedrilo in druženje z vrstniki, kot so letovanja in druge počitniške aktivnosti na morju ali v hribih, odlična in zdrava sprostitev.

Tudi letos bomo člani Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana v sodelovanju s strokovnimi sodelavci vzgojno-izobraževalnih zavodov organizirali več izmen letovanj za vse otroke in mladostnike Krasa in Brkinov. V mesecu juniju, med 3. 6. in 19. 6. bodo v petdnevnih izmenah letovali predšolski otroci, ki letos vstopajo v prvi razred osnovne šole. Predšolski otroci tradicionalno letujejo v Kranjski Gori v spremstvu svojih nekdanjih vzgojiteljic.

Z odhodom otroka od doma brez nas pa je za vsako družino čas, ko si starši zastavimo številna vprašanja. Kako bo otrok preživel noč, če še nikoli ni nikjer spal izven doma? Kako se bo spopadel z domotožjem? Doma mu ni potrebno povedati, kdaj ga zebe ali da je lačen, saj ga vnaprej oblečemo tako da je prav in večinoma kuhamo njegove najljubše jedi. Ali bo znal vprašati, ko bo karkoli potreboval? Kako bo vedel, kaj in kako se mora obleči? Kam bo romalo umazano perilo in ali se bo vrnil s prazno potovalno torbo? Kako si bo sam obrisal zadnjo plat, če ni v bližini mame. 24-urni servis – mama nenadoma za 5 dni preneha obratovati.

Brez skrbi, nadomestne mame in očki, vzgojitelji poskrbijo za vaše otroke, kot bi bili njihovi in rešujejo vse zagate tako, da iz njih otroci prikorakajo kot zmagovalci in za kakšen milimeter višji in samostojnejši. Če ste v dvomih ali se nikakor ne morete odločiti, da bi svojemu otroku nudili podobno priložnost, da se preizkusi in raste, vam bo pri razmišljanju morda lahko pomagal citat **Kate Bassford Baker**, mame dveh deklic, ki sledi. Ne berite citata dobesedno, poskusite razumeti, kaj želi mama Kate sporočiti:

»Dragi starši z igrišča!

Prosim vas, ne dvigujte mojih hčerk na vrh lestve tobogana, še posebej ne po tem, ko ste pravkar slišali, da sem jima rekla, da ne bom pomagala pri tem. Spodbudila sem hčerki, naj to poskusita sami. Ne sedim celih pet metrov stran od svojih otrok zato, ker sem preveč lena, da bi vstala. Tukaj sedim, ker ju nisem pripeljala na igrišče zato, da bi se naučili manipulirati z drugimi, da opravijo težje delo namesto njiju. Pripeljala sem ju zato, da se to naučita sami. Nista tukaj, da bi bili na vrhu lestve, tukaj sta, da se naučita plezati. Če sami ne uspeta v tem, bosta pač preživeli razočaranje. Še več, imeli bosta cilj in motivacijo, da ta cilj dosežeta. Medtem pa naj uporabljata stopnice. Želim, da jima presedejo lastne omejitve in da jih poskušata preseči z lastnim trudom, brez moje pomoči. Moja naloga ni – in prav tako ne vaša – da preprečite mojim otrokom občutiti frustracijo, strah ali nelagodje. Če bi to počela, bi jima vzela priložnost, da se naučita, da taki občutki niso konec sveta, ampak da se jih da preseči ali uporabiti v lastno korist. Če se pri tem zaplezata, ni moja naloga, da ju takoj rešim. Tako bi jima ukradla priložnost, da se naučita, kako se pomiriti, oceniti situacijo in se poskusiti rešiti sami. Ni moja naloga, da ju varujem pred padci. Tako bi jima samo onemogočila, da se naučita, da je padec ena od možnosti, ampak da je vredno tvegati in da lahko potem ponovno vstaneta. Svojih hčera na želim naučiti, da ne moreta premagati ovir brez pomoči. Ne želim ju naučiti, da se velike stvari lahko doseže brez napore. Ne želim ju naučiti, da imata pravico do nagrade in zaslug brez truda. Ker – to bi vas lahko presenetilo – nič od tega ne drži. Ker če jim samo za trenutek dovolim, da pomislita, da to drži, potem nisem uspela kot mati. Želim, da moji hčerki spoznata navdušenje po premaganem strahu in po težko doseženem uspehu. Želim, da verjameta v lastne sposobnosti in da sta prepričani vase in odločni pri svojih dejanjih. Želim, da sprejmeta svoje omejitve, dokler ne odkrijeta, kako jih lahko sami premagata z lastno močjo. Želim, da sta sposobni sprejemati lastne odločitve, razvijati lastne sposobnosti, prevzemati lastna tveganja in se znata sami spopasti s svojimi občutki. In želim, da se na plezalo vzpneta sami, brez vaše pomoči, ne glede na to, kako je dobronamerna. Zato, ker zmoreta. Vem to. Ker če jima dam priložnost, bosta kmalu tudi sami to vedeli. Tako da vam bom hvaležna, če se zadržite in me pustite, da tukaj opravljam svoje delo, ki je v glavnem sestavljeno iz upiranja vsem tistim nagonom, od grizenja v jezik vsakič, ko želim zaklicati "PAZI!", in zavestne, težke, boleče, ponavljajoče odločitve, da se zadržim, namesto da takoj priskočim zraven. Ko bosta rasli, bodo prečke postajale samo vse višje, strašnejše in težje za vzpon. Ne vem za vas, ampak jaz bi jima raje pomagala, da te spretnosti pridobita zdaj, ko napaka pomeni samo buško ali odrgnjeno koleno, ki ju lahko pozdravite s poljubom, ko se tudi na najvišji hribček lahko vzpneta med ponavljanjem "mislim, da zmorem, mislim, da zmorem" in dokler jima tistih pet metrov med nami še naprej deluje kot velika razdalja.«

Ana Pangos

Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana

Jesen na Krasu polna presenečenj

Potem ko smo se septembra z vsemi aktivnostmi poklonili 29. septembru, svetovnemu dnevu srca in se naučili lepote komenskega Krasa s pohodom na Trstelj in Sveti Ambrož in v istem mesecu s pohodom na Stari Tabor in v jamo Vilenico, smo se oktobra spustili v dolino Glinščice. Pridružil se nam je tudi poln avtobus članov društva iz Ljubljane. Novembra smo se namenili še nekoliko bolj raziskati

sežanski Kras in bili močno presenečeni nad doživetim v neposredni bližini Sežane in okoliških vaseh. Čudovitega dne, nenavadnega za ta jesenski čas, ki je spominjal kar na pomlad, smo se čez hrib Tabor po učni poti Tabor napotili na sosednji hrib Lenivec in od tam odšli nato po delu označene Kosovelove poti, ki pelje v Tomaj. Od te poti smo se odcepili za pot v vas Šmarje, ki je vodila med čudovitimi

jesensko obarvanimi vinogradi do cerkvice, ki smo si jo želeli ogledati. Po ogledu smo šli naprej, okrog in skozi vas Dane ter nazaj proti Sežani. Druženje smo zaključili z ogledom vedno zanimivega in prelepega botaničnega vrta v Sežani. Vrhunec naših letnih aktivnosti je bila seveda novembrska prireditve »Z razumom, pesmijo in plesom za zdrava srca Krasa«. Po 20-ih letih uspešnega gostovanja v

POHODNIKI V BOTANIČNEM VRTU V SEŽANI NOVEMBRA 2015

Kosovelovem kulturnem domu v Sežani smo jo tokrat izvedli v novi dvorani Rudolfa Cvetka v Senožečah. Z ostalimi društvi soorganizatorji prireditve Kraškim drenom, Društvom diabetikov, Medobčinskim društvom invalidov in Medobčinskim društvom Rdečega križa smo to odločitev sprejeli na prvem sestanku organizacijskega odbora in se podali na novo pot. Prireditve je bila v soboto, 28. novembra, in doživeli smo prijetno presenečenje in potrditev, da je bila odločitev pravilna. Ob izjemni podpori vaščanov Senožeč, OŠ Divača in njene podružnice v Senožečah, občine Divače in njene županje gospe Alenke Dolgan Štrucl, Razvojnega društva Divača in seveda vseh naših prostovoljcev in nastopajočih smo napolnili dvorano in dve uri uživali ob nastopih številnih nastopajočih vseh starosti. Pred samo predstavo pa smo že od 14. ure izvajali brezplačne meritve dejavnikov tveganja v sosednjih prostorih, kjer so se predstavili razstavljalci s svojimi pridelki, izdelki in storitvami. Prireditve nam je z razstavo svojih slik polepšal tudi slikar Marijan Miklavec. Njegove podobe Senožeč in okolice, naslikane z barvami iz blata z Vremščice, so bile ganljiv dokaz, kako zna umetnik videno z očmi in doživeto s srcem prenesti na platno. Enako doživeti in prisrčni so bili tudi vsi nastopi čez 100 nastopajočih pevcev, plesalcev, igralcev vseh starosti, nagovor gospe županje in besede povezovalke gospe Ane Godnik. S toplino se spominjamo tega dne in če ne bi imeli okviren načrt, da se naslednje leto z našo tradicionalno 22. prireditvijo podamo v katero od preostalih 4 občin, bi se prav gotovo vrnili tja že to leto. Idej, nastopajočih in dobre volje nam prav gotovo ne bo zmanjkalo, ko se bomo podali naprej po vseh kraških občinah, katere pokrivajo sodelujoča društva. Nadaljujemo tudi z našimi drugimi aktivnostmi: pohodi, predavanji, meritvami, kjer se le da in kolikor nam in ljudem dopušča prosti čas. Zadnje čase izvajamo predvsem meritve gleženjskega indeksa, pomembnega pokazatelja prekrvavitvenih motenj. Pohode imamo vsako tretjo nedeljo v mesecu in vsak je nekaj novega, posebnega, včasih tudi nepredvidljivega. Običajno nam je naklonjeno tudi vreme. Veseli smo, da se ljudje vedno bolj zavedajo pomena gibanja, lastnega prispevka k ohranitvi zdravja in preprečevanja kroničnih bolezni od rojstva dalje, kar je tudi naš glavni cilj in namen. Druženja ob skupnih aktivnostih, ki so namenjena vsem, ne glede na članstvo v našem društvu, ki ga pa seveda priporočamo, saj nudi poleg naših aktivnosti še številne druge ugodnosti poleg kvalitetne Revije za srce, ki izide vsaka dva meseca, nas napolnijo z energijo in zadovoljstvom. Kras z okolico in njegovi ljudje pa nas vedno znova tudi presenečajo in navdihujejo.

Ljubislava Škibin

Že tretji mandat bo Kraški dren vodila Ivanka Šuc Celano.

Temeljna in s statutom opredeljena dejavnost Kluba **Kraški dren – društva za preprečevanje aterosklerotičnih zapletov Sežana**, je skrb za krepitev zdravja približno 300 članov društva. Udeleženci programa, ki so vključeni v 13 skupin, z organizirano telovadbo pod strokovnim vodstvom za to usposobljenih fizioterapevtov in učiteljev telovadbe v obdobju od septembra do vključno junija v občinah Sežana, Komen in Divača dvakrat tedensko redno telovadijo. »Glavna dejavnost dela v preteklem letu, kot tudi vseh 16 let našega delovanja, je telovadba. Za strokovno in raznovrstno vadbo so telovadne skupine dobile še dodatne rekvizite, kot so žoge, uteži in podobno. Člani kluba izvajamo svoj program

predvsem v prostorih vaških domov ali v telovadnicah šole. Tu se moram še posebej zahvaliti OŠ Divača, krajevnim oz. vaškim skupnostim Lokev, Štorje, Kazlje, Avber, Tomaj in Križ, ki nam omogočajo brezplačno uporabo prostorov. Zahvala gre tudi vsem vodjem, ki se trudijo in poskrbijo za ustrezne pogoje v prostorih,« je na volilnem občnem zboru članov Kraškega dreva v restavraciji Karat hotela Safir v Sežani pred skoraj 120 člani poudarila predsednica **Ivanka Šuc Celano**, ki so ji člani ponovno zaupali vodenje društva. Podpredsednica je postala **Grozdana Uršič**, tajnica **Alenka Orel**, računovodkinja pa **Tanja Pipan**.

Ob telovadbi pa organizirajo tudi druge aktivnosti, kot so pohodi po bližnjih in malo bolj oddaljenih znanih krajih, ki jih popestrijo in povežejo s kulturnimi dogodki, s čimer se trudijo povabiti tudi mlajše v svoj krog. Organizirajo tudi razna predavanja, delavnice in meritve. »Dobro sodelujemo tudi s sorodnimi društvi, kot so Društvo za zdravje srca in ožilja – podružnica Kras, ki je v sodelovanju z nami, Društvom diabetikov, Medobčinskim društvom invalidov in Rdečim križem lani ob sv. dnevu srca uspešno organiziralo že 21. prireditve Za zdrava srca Krasa. Do sedaj je bila ta manifestacija z bogato kulturno vsebino v kraški prestolnici, a smo se lani odločili, da gremo na podeželje in smo jo izvedli v Senožečah. Temeljno vodilo Kraškega dreva ostaja zdrava postava s telovadbo in dobro voljo,« je v poročilu o delu Kraškega dreva v preteklem letu poudarila Šuc Celanova, ki je društvo vodila že dva mandata oz. osem let, ko ga je prevzela od ustanoviteljice in prve predsednice dr. Vesne Vodopivec.

Olga Knez

Krvodajalstvo v letu 2016

Prostovoljno krvodajalstvo ima na Slovenskem že več kot 60-letno tradicijo. Za zadostno preskrbo s krvjo je potrebnih **400 krvodajalcev na dan** in kar **105.000 na leto**. Krvodajalec je lahko vsak, ki je zdrav, star od 18 do 65 let in tehta najmanj 50 kilogramov. Ženske lahko darujejo kri vsake štiri mesece, moški pa vsake tri.

Z razvojem medicinske znanosti, ki prihaja do vedno novih spoznanj o krvi in različnih boleznih kot tudi načinih zdravljenja, se vedno bolj zavedamo, kako pomembno zdravilo je prava kri v pravem trenutku. Vse to je prineslo tudi spremembe pri darovanju krvi. Če je bilo včasih pomembno čim večje število krvodajalcev na krvodajalski akciji, pa je danes zelo važno, kakšne krvne skupine imajo ti krvodajalci. V nekem trenutku je lahko krvi določene krvne skupine zelo veliko na zalogi, medtem ko druge krvne skupine primanjkuje. Če je zaloga prevelika, kri po 42 dneh po odvzemu zastara. Predvsem so za to odgovorne rdeče krvničke ali eritrociti, ki po nastanku v kostnem mozgu živijo še 120 dni. Na dan, ko krvodajalec daruje kri, so njegovi eritrociti različnih starosti. Nekateri so stari le dan ali dva, nekaterim pa se že bliža dan, ko ne bodo več mogli opravljati svojih nalog. Stroka zahteva, da je tri četrtine vseh eritrocitov v enoti krvi sposobno prenašati kisik. Mlajša kot je enota, boljše je za bolnika. Dogaja se, da je v nekem obdobju majhna poraba krvi določene skupine in zato se njene zaloge povečajo. V tem primeru je velika verjetnost, da bo ta kri prej zastarala, kot pa jo bo bolnik potreboval. Takrat krvodajalce te krvne skupine ne vabimo na krvodajalsko akcijo oz. jih prosimo, da odvzem krvi prestavijo za določen čas. Lahko se namreč zgodi, da bo že v roku meseca in pol krvi ravno te krvne skupine premalo.

Potrebo po krvi vaše krvne skupine lahko sproti preverjate preko **mobilne aplikacije Daruj kri** ali na **spletni strani www.daruj-kri.si**.

Na našem območju krvodajalci kri letno lahko darujejo na treh dvodnevni terenskih krvodajalskih akcijah, ki potekajo v Sežani na Ljudski univerzi. Lahko pa se odločijo za darovanje na Centru za transfuzijsko dejavnost v Izoli, Šempetru pri Gorici ali Zavodu za transfuzijsko medicino v Ljubljani po njihovem urniku odvzema.

V letu 2015 je na našem območju **1283-krat darovalo kri skupaj 729 krvodajalcev**. Od teh je bilo skoraj 70 odstotkov moških. Največ krvodajalcev je bilo v starostni skupini med 40 in 50 let.

Načrt rednih terenskih krvodajalskih akcij je pripravljen vsako leto za celotno državo. Letos so krvodajalske akcije v Sežani drugače razporejene, kot so bile vsa leta do sedaj. Krvodajalci boste kot doslej pred akcijo prejeli vabilo glede na trenutne potrebe po vaši krvni skupini. Veseli bomo tudi vsakega novega krvodajalca.

Dora Sedmak

KRVODAJALSKE AKCIJE V SEŽANI V LETU 2016:

17. in 18. marec

22. in 23. junij

28. in 29. november

Projekti zavoda Dobra pot

V Zavodu Dobra pot tudi v zimskem času nismo počivali, temveč smo čas izkoristili za druga, malo bolj zimska opravila. Tako smo se lotili snovanja načrtov za prihodnost, pisano smo ustvarjali na otroških delavnicah, nudili pravno svetovanje in spletni košare iz vrbovih vej, kar je pozimi še posebej prijetno opravilo. Zdaj, ko se počasi prebuja pomlad, pa tudi mi že komaj čakamo, da se zaženemo v novo sezono, ki bo zagotovo prinesla zanimiva doživetja, nove izkušnje in srečanja z mnogimi izmed vas. Do takrat pa vam v spodnjih člankih predstavljamo nekaj naših zimskih aktivnosti. Prijetno branje!

Nava Vardjan,
Zavod Dobra pot

Otip narave

Namen projekta Otip narave je ponovno obujanje znanj ročnih veščin, ki so bile v preteklosti dosti bolj žive. Uporaba predmetov, ki so narejeni iz naravnih materialov, človeka spomni na naravo in njeno preprosto lepoto. Zato smo letošnji jesensko-zimski čas izkoristili za pripravo delavnic pletenja košar iz vrbovih (bekinih) vej. Namreč v času od jeseni, ko odpade listje, pa do prvih pomladnih poganjkov so bekine veje najbolj prožne in najbolj primerne za delo.

Našo prvo delavnico pletenja košar smo v okviru projekta organizirali v novembru na v Delezovi domačiji Parka Škocjamske jame. Potekala je v dveh dopoldanskih sobotnih srečanjih. Na prvem smo se najprej poučili o sami pripravi in shranjevanju vej ter o pripravi potrebnega orodja. Nato pa smo začeli s pripravo ogrodja dna in prvim spletnjem. V dobrem vzdušju smo izdelali dna, ki so jih novi pletarji odnesli domov do drugega srečanja, ko smo se podali v težji izziv izdelave stene in roba košare. Nekaterim je šlo res zelo hitro, drugi so morali vložiti več potrpljenja in vztrajnosti. Pa vendar, vsak je samostojno dokončal svojo košaro, na kar smo bili vsi upravičeno ponosni. Zelo smo bili veseli, da so udeleženci že v času delavnice sami poiskali beke in si pripravili veje za pletenje.

Drugo delavnico pletenja košar iz vrbovih vej smo organizirali v sodelovanju z divaško podružnično osnovno šolo v Vremškem Britofu, na pobudo učiteljice Jožice Ivančič. Delavnica je potekala na januarsko soboto v prostorih šole, in sicer kot del raziskovalnega krožka. Udeležilo se je sedem otrok in tudi nekaj staršev. Že vnaprej smo pripravili izdelana lesena dna z ogrodjem za steno, otroci pa so morali veje izbrati in jih v ogrodje pravilno vplesti. Na koncu smo v košare dodali še ročaj iz leske. Vsi so se zelo potrudili, uspešno zaključili delo in vsak je odnesel domov košarico za spomin.

Tretjo delavnico pletenja smo organizirali v februarju v Postojni. K sodelovanju nas je povabila postojnska knjižnica, ki nam je ponudila prostor za izvedbo.

Foto: ZAVOD DOBRA POT

Foto: ZAVOD DOBRA POT

Delavnica je bila zastavljena enako kot prva, ki je potekala v Parku Škocjanske jame, se pravi, da smo se srečali dve soboti, v obdobju štirinajstih dni in skupaj izdelali vsak svojo košaro, v celoti pleteno iz vrbovih vej. Vodji delavnice sva se predvsem trudili vsakemu udeležencu posebej predati celotno znanje, ki je potrebno za samostojno izdelavo košare. Vendar pa je delavnica veliko več kot samo predaja znanja pletarske veščine. Gre za skupinsko delo. Vsak je vesel tudi zato, ker delamo skupaj. Povežemo se med seboj v svoji preprosti človeškosti. Hvala vsem udeležencem.

Jasmina Klopčič in Janja Smrkolj,

Zavod Dobra pot

Pisani svet

Decembra in februarja so otroke zopet privabile delavnice v pisani svet domišljije in ustvarjanja.

Decembra so otroci izdelali pisane snežinke iz filca in papirja, ki so popestrile prostore v prazničnem decembrskem času. Na Delezovi domačiji se nam je pridružilo kar nekaj otrok, ki so s svojo spretnostjo in natančnostjo zašili snežinke iz filca, nato pa jih zgibali še iz papirja. Ob obilici dela je sobotno dopoldne hitro minilo.

Februarja pa smo se zbrali dan pred valentinovim in ker že star pregovor pravi, da ima Valentin ključ od korenin, smo se tudi mi pripravili na skorajšnji prihod pomladi. Za otroke smo pripravili rajalno igro **pokonci izpod korenin**. Ker pa pomlad kljub vsemu še ni prišla skozi glavna vrata, smo poskrbeli, da ptički do takrat ne bodo lačni. Naučili smo se narediti ptičje pogače iz semen, ki jih

Foto: ZAVOD DOBRA POT

lahko obesimo na drevo. Vsak je naredil dve pogači v obliki srca, nato pa so nas že zamikale igre. Otroci so pokazali, da imajo dober spomin in zelo spretne prste, saj so pokazali vse prstne igre, ki so jih usvojili na prejšnjih delavnicah, naučili pa so se tudi kakšne nove. Potruditi pa smo se morali tudi, da nas Ledeni mož ni zamrznil za vedno in da smo lahko odšli domov. Pridružite se nam zopet v soboto, 2. 4. 2016 in 30. 4. 2016, na Delezovi domačiji, v Parku Škocjanske jame.

Pina Hu in Katja Koželj,

Zavod Dobra pot

Pokrajina prednikov

Med zimo so v sklopu projekta Pokrajina prednikov potekale priprave na novo sezono, ko bomo v javnosti zopet prisotni s pohodi in predavanji na širšem območju Krasa in Brkinov.

Včlanili smo se tudi v Konzorcij kraške suhogradnje, kjer bomo sodelovali v odboru za raziskave in razvoj. Glavna dela bo potekala na popisu kraških suhih zidov v pokrajini in drugih znanstveno-raziskovalnih delih.

Kot vabilo, da se nam pridružite na letošnjih aktivnostih, prilagamo zanimivo fotografijo gomil na arheološkem najdišču V Snožeti, ki se nahaja na obeh strani glavne ceste Divača–Vremsko polje pri Goričah. Zelo verjetno gre za obsežno plano prazgodovinsko naselbino. Dolgi dvignjeni grebeni predstavljajo kamnite zidove okoli dvorišč in njiv, gomile pa so zelo verjetno ruševine prazgodovinskih hiš.

Jošt Hobič,

Zavod Dobra pot

Cvetoče police

Cvetoče police vas ponovno vabijo, da se pridružite novemu krogu zeliščarskih delavnic. Začetna delavnica bo potekala v pomladanskem vzdušju v okviru vseslovenskega **Tedna ljubiteljske kulture**.

Podrobneje se bomo spoznali s čemažem (*Allium ursinum*), spomladansko bujno rastočo rastlino, ki ima zdravilno učinek. Spada v rod lukov in je najbolj prepoznavna po svojem vonju po česnu. Domača imena, kot so divji česen, medvedji česen in gozdni česen, nakazujejo njegovo uporabo že daleč nazaj pri ljudeh in živalih, ki mu delajo družbo v senčnatih in vlažnih predelih gozdov s humusno plastjo zemlje. Za mnoge tegobe je čemaž nepogrešljiva zdravilna rastlina, odvraca pa tudi neprijetne sogovornike, ki ne marajo ustnega zadaha po česnu.

Tam, kjer raste čemaž, rastejo tudi strupene rastline, s katerimi je že prišlo do usodnih zamenjav, zato bo na zeliščarski delavnici, poleg izdelave različnih pripravkov in jedi iz čemaža, poseben poudarek namenjen tudi prepoznavanju podobnih strupenih rastlin, kot so šmarnica, podlesek in čmerika.

Uporaba čemaža je raznovrstna, najbolj je učinkovit svež, zato je zelo pomembno, kako ga nabiramo. Spoštovanje vseh rastlinskih vrst, še posebej zavarovanih, ki rastejo v družbi s čemažem, kaže na kulturo našega pristopa do narave, zato se bomo po delavnici sprehodili še do naravnega rastišča čemaža.

Foto: ZAVOD DOBRA POT

Foto: JOŠT HOBIČ

GOMILE NA ARHEOLOŠKEM NAJDIŠČU V SNOŽETI

Foto: ZAVOD DOBRA POT

Vljudno vabljeni na zeliščarsko delavnico »O čemažu in zavarovanih rastlinah v njegovi družbi«, ki bo v soboto, 14. maja 2016, ob 10. uri, na Delezovi domačiji v Parku Škocjanske jame.

Sitka Tepeh,
Zavod Dobra pot

Spomladanski semenj rast+

Ni dolgo, odkar smo pobrali jesenske pridelke, pa se nam že obeta pomlad. Z njo pa v naše kraje prihaja tudi semenj izmenjave naravnega izobilja rast+. V Zavodu Dobra pot smo ponosni, da smo prvi v kraško-brkinskih občinah, ki za soobčane organiziramo semenj, kjer si lahko med seboj IZMENJAJO naravno izobilje.

Tisti, ki imamo vrtove in radi delamo z zemljo, vemo, da spomladi radi kaj presadimo in na novo posadimo. Nekaj rastlin po navadi roma tudi na kompost. Vabimo vas, da vse, kar bi drugače pri spomladanskem delu na vrtu zavrgli, prinesete na semenj rast+ in izmenjate za kaj takega, kar morda še nimate, pa bi želeli imeti.

Poleg semenk, potaknjencev in sadik tokrat pripravljamo novost. S seboj lahko poleg pridelkov prinesete koristen nasvet ali dva, ki bi ga želeli deliti z drugimi. Vaše nasvete bomo pridno beležili in jih objavljali na naši spletni strani www.dobra-pot.si. Sčasoma bomo iz vaših prispevkov sestavili knjižico nasvetov iz prve roke. Na ta način bo izobilje dobrih nasvetov zakrožilo med nami in posejali se bodo tudi na naših vrtovih.

Vabljeni, da se nam pridružite 23. aprila, ob 10. uri, na parkirišču pred trgovino Tuš v Divači.

Vse nasvete o sajenju in pridelkih lahko pošljete tudi na e-poštni naslov: anu.kahuna@dobra-pot.si.

Anu Kahuna,
Zavod Dobra pot

Foto: ZAVOD DOBRA POT

Brezplačno pravno svetovanje

Brezplačno pravno svetovanje je projekt Zavoda Dobra pot, s katerim vsako soboto v dopoldanskih urah nudimo brezplačno pravno svetovanje občanom občine Divača. S projektom smo pričeli v maju 2015. Od takrat se je po pravni nasvet na nas obrnilo že več deset občanov.

S februarjem 2016 smo zaradi lažjega dostopa občanov do storitev brezplačnega pravnega svetovanja pričeli s svetovanjem še v Divači in v Famljah.

Pri tem ne gre samo za to, da pravo približamo ljudem, ampak omogočamo dostop do pravnega svetovanja tudi tistim, ki si zaradi svojega socialnega položaja ne morejo privoščiti svetovanja pri osebah, ki se s tem poklicno ukvarjajo. Prav tako želimo s tem vzgledom v ljudeh spodbuditi občutek za medsebojno solidarnost, dobroto in sodelovanje.

Na pravnem svetovanju vam naš pravnik iz pravnega vidika razloži odgovor na vaše pravno vprašanje oz. položaj, v katerem ste, in vam pokaže, katere možnosti imate na voljo za pot naprej (po potrebi vas tudi napoti k odvetniku).

Opažamo, da marsikdo ne ločuje, da sta brezplačna pravna pomoč in brezplačno pravno svetovanje dve različni stvari, zato v naslednjih dveh odstavkih na kratko predstavljamo oba pojma: Brezplačna pravna pomoč – je pravna pomoč državljanom v obliki pravnega svetovanja, zastopanja in storitev na podlagi Zakona o brezplačni pravni pomoči (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 23/08, 15/14 – odl. US in 19/15). Slednje lahko opravljajo le odvetniki, odvetniške družbe oz. notarji. Za svoje storitve so tudi plačani od države. Upravičenci so osebe s slabim materialnim oz. socialnim položajem (kriteriji so opredeljeni v zakonu).

Brezplačno pravno svetovanje – zajema samo pravno svetovanje (ne zastopanja in ne pravnih storitev). Zakonsko ni določeno.

Pravno svetovanje opravljajo nekatera podjetja kot vir zaslužka. Spet drugi – med katerimi smo tudi Zavod Dobra pot – pa brezplačno pravno svetujejo, ker želijo prispevati družbi. V Sloveniji je že kar nekaj primerov tega: Zavod Študentska svetovalnica (svetujejo študenti prava), Humanitarno društvo Pravo za vse (svetujejo študenti prava, od januarja 2016 vsako soboto, za vse občane Občine Maribor), Občina Velenje (svetujejo pravni strokovnjaki), nekatere odvetniške pisarne in drugi.

Brezplačno pravno svetovanje, ki ga nudimo v okviru Zavoda Dobra pot, **ne nadomešča odvetnikov**, je le predhodna informacija, na podlagi katere se uporabniki na lastno odgovornost odločijo za nadaljnje korake do odvetnika, notarja, institucije oz. podjetja, ki se s tem ukvarja.

Če potrebujete pravni nasvet iz katerega koli področja prava, se oglasite v času uradnih ur v prostorih po spodaj navedenem urniku oz. nas kontaktirajte na naslov: mario.benkoc@dobra-pot.si.

Nov urnik brezplačnega pravnega svetovanja:

- 1. sobota v mesecu v SENOŽEČAH (med 9. in 12. uro)**
pisarna v 1. nadstropju stavbe KS Senožeče (Senožeče 75)
- 2. sobota v mesecu v DIVAČI (med 9. in 12. uro)**
svetniška pisarna v 1. nadstropju Občine Divača (Kolodvorska ul. 3/a – stranski vhod)
- 3. sobota v mesecu v FAMLJAH (med 9. in 12. uro)**
prostori KS Vreme (Famlje 3 – pri LIV-u)

Mario Benkoč,
Zavod Dobra pot

Pred kandidati za jamske vodnike samo še sklepni del – izpit

V začetku marca se je končalo letošnje usposabljanje za jamske vodnike za vodenje po odprtih jamah, urejenih za turistični obisk. V Parku Škocjanske jame, ki je ena od treh organizacij v Sloveniji, ki lahko izvajajo takšno usposabljanje, je bilo to organizirano že tretje leto zapored.

Udeleženci usposabljanja, bilo jih je 30, so se seznanjali z različnimi področji, ki jih morajo, kot jamski vodniki, dobro poznati. V 23 urah teoretičnega in 18 urah praktičnega dela usposabljanja so se spoznali z osnovami krasoslovja, speleologije, geologije, rastlinstva in živalstva, turizma ter varstva pri delu, ker pa gre pri vodenju za delo z ljudmi, so bile potrebne tudi ure retorike, interpretacije, didaktike, pedagogike in psihologije. Najbolj zanimivo je bilo seveda terensko delo, kjer smo si ogledali in spoznali površje nad jamami v Parku Škocjanske jame, kjer smo spoznali brezstropne jame in celo novo kategorijo – fantomske jame (jame, ki jih ni več pa so nekoč bile), kot tudi podzemlje Škocjanskih jam in Divaško jamo kot turistično jamo v neposredni okolici Parka, ki je vsako leto bolj urejena in kjer je sanacija črnega leša in nova razsvetljava ena od zgodb o uspehu. Udeleženci usposabljanja bodo svoje veščine preverjali na enem izmed dveh razpisanih izpitnih rokov v marcu in maju. Za uspešno opravljen izpit bo potrebno opraviti tako pisni preizkus kot praktični del, poleg pa priložiti še seminarsko delo. Usposobljenost za jamskega vodnika je za vodenje po jamah zakonsko predpisana. Izpit pa velja v vseh jamah, ki so urejene za turistični obisk v Sloveniji.

In še nekaj za konec. V primeru jam in naravnih vrednot, ki jih predstavljamo javnosti, odpove pravilo, da ima gost vedno prav. Zavedati se moramo, da ima v tem primeru vedno prav narava in njene zakonitosti in da je ohranitev naš cilj, poslanstvo in preživetje.

Kandidatom želimo obilo sreče in veselja pri vodenju obiskovalcev skozi kraško podzemlje.

Kraška gmajna skozi štiri letne čase

Festival kraške gmajne – festival naravoslovnega in dediščinskega turizma

V aprilu se na Krasu začne festival, posvečen krajini, kjer sta se skozi tisočletja močno prepletala narava in delo ljudi, ki so živeli z njo. Festival kraške gmajne bodo zaznamovali štirje letni časi, v festivalskih dneh pa se bodo odvijali različni tematskih pohodi, kreativne delavnice in strokovna srečanja, ki bodo obiskovalcem dali pester vpogled v eno najstarejših kulturnih krajin in enega najbogatejših življenjskih prostorov v Evropi.

Organizatorji, Park Škocjanske jame, Zavod za šport, turizem in prosti čas Sežana, Razvojni center Divača, Kobilarna Lipica in Zavod Jerbas, želijo s festivalom še dodatno povežati ponudbo destinacije in povečati zavedanje o pomenu kulturne krajine Krasa in Brkinov, s tem pa spodbuditi trajnostno naravnani turizem na tem območju. Partnerji: Kosovelova knjižnica Sežana, Vinakras z. o. o. Sežana, KSP Sežana, Društvo Planta, Botanično društvo Slovenija, Geološki zavod Slovenije, Zavod za gozdove OE Sežana, KUD Pepca Čehovin Tatjana, RD Bandera, MDPM Sežana, dr. Stanislav Renčelj, Bogdan Macarol, Marjan Miklavec, Vojko Franetič, Občina Hrpelje - Kozina, Občina Komen, Občina Divača, Občina Sežana. Pomladni del festivala bo potekal v Sežani, Senožečah in Divači z okolico. Odprtje bo v četrtek, 21. aprila, v parku Škocjanske jame,

ki mu bo sledilo predavanje predsednika botaničnega društva Slovenije Jošta Stergarška z naslovom Sprehod po kraških gmajnah. V petek in soboto bo dogajanje v večji meri preseljeno v občino Sežana, kjer se bo odvijal niz različnih dogodkov s področja kulinarike, botanike in geologije, na ogled pa bodo tudi novosti Kobilarne Lipica. V knjižnici Srečka Kosovela Sežana bo potekal pogovorni večer, poskrbljeno bo tudi za najmlajše obiskovalce festivala, saj se bodo lahko podali na različna otroška raziskovanja kraške gmajne. Zaključek pomladnega dela festivala bo zaznamoval pohod po sledih naravne in kulturne dediščine Senožeškega podolja, osrednji del dogajanja pa bo potekal na travniku v Dolenji vasi, ki se bo končal z godalnim koncertom. Če vam pomladno muhasto vreme ne ustreza, boste lahko festival spremljali tudi julija, ko bo na vrsti poletni del, za ljubitelje jesenskih dni bo festival potekal v oktobru, zimska kraška gmajna pa bo v ospredje prišla februarja prihodnje leto. Več o programu festivala si lahko preberete na spletni strani www.visitkras.info/festivalkraskagmajna, festival pa ima tudi svojo facebook stran, kjer boste lahko tudi sproti obveščeni o dogajanju.

Muhasto vreme dovolilo očistiti park

Na gregorjevo soboto je v parku Škocjanske jame potekala vsakoletna čistilna akcija. Tudi letos se je na vabilo odzvala večina zaposlenih delavcev v parku in honorarnih sodelavcev, ki s parkom sodelujejo med turistično sezono, kot vedno pa so se akciji pridružili tudi domačini iz vasi v parku in bližnje okolice. Smeti po poteh zavarovanega območja so povedale, da je leto naokrog in da si bo treba ponovno nadeti rokavice, vzeti vreče in jih napolniti z odpadki, ki jih za sabo puščamo ljudje. Čeprav zadnje tedne vreme ni ravno naklonjeno delovnim

akcijam na prostem, je to soboto počakalo z dežjem in dovolilo, da je park dobil čistejšo pomladno podobo. Ob koncu akcije je skoraj 60 udeležencev zadovoljno ugotovilo, da je bilo nabranih smeti manj kot v preteklih letih.

Jana Martinčič

Izdelava gnezdilnic za večje ptice

V Parku Škocjanske jame smo v februarju pod mentorstvom **Darje Ivančič** in **Tomaža Zormana** izdelovali gnezdilnice za večje ptice, kot sta smrdokavra ali čuk. Delavnice se je udeležilo 9 otrok in ravno toliko spremljevalcev, ki so pazili na to, da buške in črni nohti ne bi bili prepogosti.

Zakaj sploh nameščamo gnezdilnice?

Gnezdilnice nadomeščajo naravna dupla, ki so zaradi sečnje starih dreves vse redkejša. Drevesna dupla so za mnoge vrste ptic in drugih živali (netopirji, različne žuželke) edino mesto, kjer lahko uspešno speljejo naraščaj. Nekatere izmed teh vrst, na primer smrdokavra (*Upupa epops*), pogorelec (*Phoenicurus phoenicurus*), čuk (*Athene noctua*), so postale že zelo redke in močno ogrožene. Eden od vzrokov ogroženosti je tudi pomanjkanje primernih mest za gnezdenje – dupel. Z nameščanjem gnezdilnic lahko tem vrstam pomagamo.

Smrdokavra je ena izmed zelo ogroženih vrst ptic, značilnih za kulturno krajino in hkrati lepota z zanimivim imenom, ki z lepoto nima nič skupnega. Po kraško se ji reče **usran peteln**. Nenavadna ptica, ki ji nobena druga v Evropi ni niti malo podobna.

Čeprav je splošno razširjena, jo bolj redko vidimo, pogled nanjo pa vsakega očara. Dolg ukrivljen kljun, živahna oranžno-belo-črna obarvanost in seveda prepoznavni znaki. V svojem življenjskem okolju potrebuje gola ali slabo poraščena tla, na katerih išče hrano, in pokončne površine z vdolbinami (drevesa, stene, suhi zidovi), kjer lahko gnezdi.

Latinsko ime (*Upupa epops*) je smrdokavra dobila zaradi značilnega oglašanja, slovensko pa zaradi načina zaščite mladičev v gnezdu. Valeča samica in mladiči izločajo iz trtične žleze po gnijočem mesu zaudarjajoč izloček, s katerim si natrejo perje in zasmradijo gnezdo ter tako poskušajo odgnati morebitne plenilce. Že 6 dni stari mladiči so tudi sposobni v vsiljivca nameriti in izstreliti curek iztrebkov, če pa vse to ne zadoštuje, ga še kljuvajo in udarjajo s perutjo. Glavni razlog za upad številčnosti smrdokavre v Evropi pa niso njeni plenilci, ampak spremenjeni način kmetovanja. Zaradi uporabe strupov, opuščanja ekstenzivnih visokodebelnih sadovnjakov ter s tem pomanjkanja ustreznih gnezdišč, je v nekaj desetletjih postala smrdokavra pri nas in ponekod drugod v Evropi kritično ogrožena vrsta.

V gnezdilnice pa se lahko naseli tudi čuk. Čuk (*Athene noctua*) je z nekaj nad 20 cm velikosti ena najmanjših evropskih sov. Prepoznamo ga po čokati postavi, majhni glavi, živo rumenih očeh in belih »obrvih«. Čeprav sodi čuk med splošno znane vrste, zadnja leta še zdaleč ni več pogost in tako razširjen. Zaradi pomanjkanja ustreznih gnezdišč ter uporabe strupov pri zatiranju žuželk in malih glodavcev velja za eno najbolj

ogroženih ptic v Sloveniji. Še največkrat ga slišimo na Primorskem, drugod po Sloveniji pa je zelo redek in marsikje na robu izumrtja. Danes so vse sove zavarovane in jih je prepovedano ubijati, vznemirjati ali jim kako drugače škodovati

Gnezdilnice so izdelovali tudi otroci iz jamarskega krožka, kjer vzgajamo mlade varuhe narave. Krožka se letos udeležuje 6 učencev, ki bodo gnezdilnice postavili tudi na krasoslovno-naravoslovno učno pot Divaški kras.

Z nameščanjem gnezdilnic je del odgovornosti za uspešno speljan zarod ptic tudi na nas. Če gnezdilnico zasede kakšna druga žival (čebele, sršeni, netopirji, polh ...), ji omogočite mirno bivanje in je nikakor ne preganjajte. Tudi njim je človek uničil precej naravnih bivališč, zato so mnoge med njimi ogrožene.

Želimo vam veliko uspeha pri delu!

Letošnje praznovanje osmega marca v znamenju igre

Učenci Mreže šol parka Škocjanske jame so se tudi letos zbrali v Promocijsko-kongresnem centru Pr' Nanetov'h, da bi predstavili svoje raziskovalno delo v počastitev mednarodnega dneva žena. V petek, 11. marca popoldne, je bilo tako v parku Škocjanske jame vse v znamenju otroških iger in igrač nekoč in danes.

Igra je človekova razvedrilna dejavnost, ki se pojavlja v vseh časih in slojih prebivalstva. Z igro in pripomočki zanjo (igračami in igrali) otroci in mladostniki razvijajo socializacijo, motorične spretnosti ali se učijo. Tako otroške igre, predvsem pa pripomočki, ne govorijo le o sanjah otrok, temveč nemalo kdaj razodevajo želje odraslih.

Učenci Mreže šol parka Škocjanske jame so ob pomoči mentoric raziskovali, katere igre in igrače so za preživljanje prostega časa poznali njihovi starši in stari starši, svoje delo pa so predstavili

Foto: JASMINA ČELIGO

Foto: JASMINA ČELIGO

na sklepni prireditvi v Parku Škocjanske jame, kjer se jih je skupaj z učiteljicami in gosti zbralo skoraj 150.

Učenci 4. do 7. razreda OŠ dr. Bogomirja Magajne iz Divače, ki obiskujejo raziskovalni krožek pod mentorstvom **Danile Gerželj** in **Mirjam Trampuž**, ter učenci vrtnarskega krožka pod mentorstvom **Barbare Jazbec**, so na ogled prinesli stare igrače iz Divaškega praga ter punčke iz cunj in frače, ki so jih izdelali v okviru dveh delavnic s pomočjo **Nataše Grandič**, **Olge Grgorovič** in **Rajka Rebca**. Na podlagi raziskave so ugotovili, da so bile nekoč igre prilagojene ritmu dela in počitka, kar pomeni, da so se otroci igrali predvsem na paši, ob nedeljah in v zimskem času. Zanimiva je ugotovitev, da so v preteklosti mame, ki so se preveč ukvarjale z otroki, veljale za nedelovne, none pa za otročje in nedorasle. Okolica preprosto ni odobravala takega vedenja. Iger se so mlajši otroci naučili od starejših, igrače pa so si največkrat izdelali sami ali so jih dobili od sorodnikov iz mesta. Nanje so skrbno pazili, saj so jih imeli malo. Svoje delo so za prijatelje iz Divače predstavili še učenci iz ilirskobistriškega konca. Na OŠ Dragotina Ketteja iz Ilirske Bistrice so prvošolčki iz podaljšanega bivanja pod mentorstvom **Laure Novak** raziskovali gumitvist in na ogled prinesli krasne risbice na temo. Njihovi starejši kolegi, učenci 3. razreda pod mentorstvom **Nevice Iskra** ter 7. in 8. razreda

pod mentorstvom **Anice Brožič**, **Nine Močilnikar Sedmak** in **Lidije Bačić**, pa so preučevali igrače svojih staršev. Ugotovili so, da med njihovimi igračkami ni bilo veliko plastičnih. Navadno so jih otrokom kupile mame oziroma so jih podedovali eden od drugega v družini. Igrali so se po celi vasi. Tudi bistriški fantje so si izdelovali frače in loke in borbe z njimi so bile najljubše. Učenca sta nam v sklopu predstavitve demonstrirala njihovo izdelavo.

Na OŠ Antona Žnideršiča iz Ilirske Bistrice so sodelovali učenci od 3. oziroma 6. do 9. razreda. Pod mentorstvom **Nade Šircelj** in **Nadje Jagodnik** so zbirali materialna pričevanja o igrah, igračah in igralih na Bistriškem, ki so jih prinesli na ogled na razstavo. Pod mentorstvom **Nadje Baša** so pripravili kar 34 raziskovalnih nalog, z raziskavo pa so se spopadli tudi učenci prilagojenega programa pod mentorstvom **Nadje Jagodnik**.

Pod mentorstvom **Martine Jenko Mavrič** so učenci posneli demonstracijo starih iger na šolskem dvorišču ter postopek izdelave žog in šine. Učenci so ugotavljali, da se danes zaradi pametnih telefonov in tablic otroci zapirajo eden pred drugim, ne znajo se več igrati in družiti drug z drugim. Igra jim pomeni samotno preživljanje prostega časa pred računalnikom. Za razliko od tega so bili nekoč otroci bolj tesno povezani z naravo, bolj družabni in skromni. Pri izvedbi šolskega raziskovalnega dela je pomagala tudi mentorica **Benjamina Frank**. Za kulturni program pa je poskrbel Orffov orkester učencev 3. do 5. razreda pod mentorstvom **Nadje Jagodnik**, pevska skupina učenek 6. do 9. razreda pod mentorstvom **Martine Jenko Mavrič** ter **Matic Štemberger** iz 5. a s svojo harmoniko.

Na ogled so bili dani izdelki tehničnega dne učencev 5. do 9. razreda OŠ Podgora Kuteževo. Šolarji od 6. do 9. razreda iste šole so pod mentorstvom **Vere Frank** in **Jane Smajla** na terenu med ljudmi raziskovali po Kočaniji. Zabeležili so, da so bile najljubše igre njihovih prednikov zbijanje kože, zemljo krast, picanje z britvico, klinčkanje, rihtar, skripanje, lovljenje, gnilo jajce in slepe miši. Obenem sta o igrah in igračah v svojem otroštvu učencem pripovedovali upokojeni učiteljici **Tanja Tijan** in **Majda Valenčič**. Seveda so se v njih preizkusili tudi sami. Pod mentorstvom **Magdane Logar** so nam učenci 5. in 6. razreda pričarali imeniten venček iger.

Najmlajši nastopajoči so bili učenci 1. do 3. razreda podružnične šole Vreme, ki so pod mentorstvom **Andreje Perhavec Čok** v oblekicah po starem prikazali igro po starem.

Na kaj pa je še zelo pomembno biti pozoren pri igračah, ki jih najdemo na trgu danes, je na prireditvi vsem zbranim razložila **Alenka Labovič** iz Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano. Kaj nam je povedala, pa ne bomo izdali, saj smo že tako predolgi.

Sidonija Zega in Darja Kranjc

Pisali smo zgodbe

V sklopu aktivnosti vzpostavitve pogojev za podeljevanje znamke PŠJ tretjim osebam, smo, 1. 12. 2015, njene potencialne imetnike povabili, da se udeležijo delavnice pisanja promocijskih zgodb. Te so eden od kriterijev za pridobitev naše znamke, ki stremijo k izgradnji prepoznavnosti ponudbe na biosfernem območju Kras in porečju Reke na lokalni naravni in kulturni dediščini. Delavnico je v sodelovanju s strokovnimi službami JZ PŠJ vodila dr. **Nina Krajnc**, slavistka komparativistka in strokovnjakinja s področja pisanja marketinških besedil. Od desetih prijavljenih se je udeležilo le pet ponudnikov, zaradi česar pa delo ni bilo nič manj zanimivo in naporno.

Vsi vemo, kaj je to narava ali naravna vrednota in zakaj sta pomembni, kaj je

Foto: DARJA KRANJC

zanju dobro, kaj jih ogroža. Malo bolj izmuzljivo pa je razumevanje pojmov dediščina ali izročilo. Gre za fizične, družbene ali duhovne dobrine iz preteklosti, ki so se ohranile in sobivajo z nami v sodobnosti. Dediščina ni nekaj, kar se je slučajno obdržalo, je nekaj, kar se je obdržalo zaradi točno določenega namena in funkcije, ki mu ju zavestno ali nezavestno priznava sodobna družba. Žal pa je globalizacija kljub vsemu tako zelo posegla v te »naravne« procese človeške družbe, da je prišlo do trgiranja dediščinskih vezi. Zakaj žal? Ker je dediščina smernica pri izrazito lokalnem načrtovanju trajnostnega razvoja. Poleg tega pa je obenem preverjena blagovna znamka in element prepoznavnosti s kakovostno vsebino.

Zelo poenostavljeno rečeno, sta dediščina in narava kompleksni, kvalitetni, edinstveni in neponovljivi lokalni kategoriji, saj nastaneta v tesni interakciji z na lokacijo vezanimi dejavniki (relief, klimatski pogoji, družbene razmere, kulturni vplivi ...). In vse, kar je kvalitetno, izvorno in edinstveno, ima v današnji situaciji čedalje večji pomen, njegova vrednost pa se še stopnjuje.

Kvalitetna ponudba, ki vestno črpa iz svoje lokalne narave in dediščine, jo dostojno predstavlja, na njej temelji svoj razvoj in ne nazadnje sporoča zdrav odnos do sebe in okolice, dostojanstvo, ponos, samozavest, ukoreninjenost, razgledanost, skrb za naravo in zdravo družbeno naravnost ponudnika, bo za obiskovalce vselej privlačnejša. In takšno dodano vrednost želimo, da bi sporočali/imeli imetniki znamke PŠJ. Naše promocijske zgodbe, ki smo jih napisali na delavnici z dr. Nino Kranjc, so v bistvu medij sodobne kulture z razsežnostjo dediščine in/ali narave. Pri tem smo se držali opozorila, da če naj bosta narava in kulturna dediščina podlaga trženju, ju moramo vanj vplesti ali uporabiti v njihovi pomenski polnosti in razumevanju. To pomeni, da smo promocijske zgodbe oblikovali tako, da elementov narave in dediščine, na katere smo se sklicevali, nismo zgolj površinsko estetizirali, ampak jih v zgodbe vpletli z razumevanjem njihovega lokalnega in širšega pomena ali rabe v preteklosti in/ali danes.

To pa še ni vse. Dobre zgodbe so namreč le tiste, ki pridejo iz srca in so začinjene z navdihom, nas je učila dr. Krajncjeva. Take se bralca dotaknejo. Ljudje namreč iščejo pristnost. Izročilo

in narava nudita vsebino, zgodbo in toplino, s katero je mogoče najti stik in ustvariti občutek povezanosti s kraji, ki jih obiščemo, tamkajšnjo naravo, predniki in dediščino.

Sledeč petim zlatim pravilom pisanja in upoštevajoč ključne elemente dobre zgodbe, smo skozi pogovor in s pomočjo zgodovinskih podlag povezovali osebne pripovedi, dediščino, naravo in ponudbo ter osnovali zgodbe o Suhorju, Turistični kmetiji Vrbin, Dujčevi domačiji, Gombačevem medu, Kmetovi polenti, mlinu Ukno, znamki PŠJ ter biosfernem območju Kras in porečju Reke. Za prvič je bilo to več kot dovolj.

Darja Kranjc

Naše dragocenosti skozi oči Odbora za varstvo kulturne dediščine Biosfernega območja Kras in porečja Reke

Razstava

V soboto, 30. januarja, smo v Promocijsko-kongresnem centru Pr' Nanetov'h odprli razstavo Naše dragocenosti od včeraj za jutri, pri nastanku katere je sodelovalo 18 avtorjev in avtoric vseh starosti in poklicev, od Vrbice do Gradišča pri Divači in Ljubljane, odbornikov, prostovoljcev, ki jim za kulturno dediščino krajev, kjer živijo, ni vseeno. Pobudo za razstavo je dala koordinatorica za JZ Park Škocjanske jame Darja Kranjc, etnologinja in kulturna antropologinja.

Dr. Josip Orbanič je predstavil nekdanjo Kolodvorsko restavracijo Divača, **Bran-ko Cerkvjenik** cerkvico sv. Helene na

Gradišču pri Divači in bucovnik, **Mirjam Frankovič Franetič** podružnično gotsko cerkev sv. Tomaža v Famljah, **Jasmina Klopčič** senožeško mitnico, **Jošt Hobič** nevidna arheološka najdišča Vremskega polja z obronki, **Mateja Urbančič** tehnično dediščino Južne železnice v naših krajih, **Helena Zrnc Vidmar** črpališče Draga, **Uroš Zdauc** dediščino vremskih opasil, **Maruška Cerkvjenik** in **Špela Prunk** Špital nad Dolnjimi Vremami, **Sitka Tepih** kulturne terase Brkinov, **Urban Dekleva** Žagarjevo žago, **Mateja Kakež** grad Prem, **Ivan Dovgan** in **Sabina Pugelj** Novakov mlin, **Sabina** pa še arheologijo Bistriškega in **Boris Čekada** skupino Vrbišče šjme.

Poleg panojev s posredovanim slikovnim gradivom sva urednici **Anu Kahuna** in **Darja Kranjc** z oblikovalko **Piko Ciuha** poskrbeli za tisk brošurice z daljšimi besedili sodelujočih, ki si jo lahko obiskovalec vzame domov brezplačno. Posebno veliko nam pomeni, če je ta obiskovalec domačin. Na otvoritvi, kjer sta nas poleg številnih obiskovalcev zelo lepo počastili in pozdravili tudi županja Občine Divača, ga. **Alenka Štruel Dovgan**, in koordinatorica aktivnosti v okviru UNESCO-vega programa MAB za JZ PŠJ, znotraj katerega deluje naš odbor, mag. **Vanja Debevec**, je predsednica Anu Kahuna namreč poudarila, da se moramo ravno mi, prebivalci teh krajev, zavedati, da ni samoumevno, da živimo svoj vsakdan, obkroženi z zares bogato kulturno dediščino, kajti potrebno jo je vzeti v obzir in jo ohranjati, dokler je je še kaj. To še najbolj ve povedati naš odbornik, gospod Čekada, predsednik Kulturno-turističnega društva Vrbišče šjme, ki je nosilec za enkrat edine enote

Foto: MATEJA URBANČIČ

nesnovne dediščine na našem biosfernem območju, vpisane v Register žive dediščine Republike Slovenije. Pustno skupino in njene obredne obhode ohranja zato, ker je s srcem pri stvari, to pa je mogoče, ker zapuščino prednikov spoštuje, ceni in želi predati naprej, da bi v Vrbi še dolgo živela.

Kot piko na i sta nas o pomenu naše dediščine z glasbo na otvoritvi pripravili Trio Turn, čigar član Franjo Penko je ravno tako naš odbornik, s snidenimi in nesnidenimi štraubami kot pustno obredno jedjo pa predsednica Odbora za trajnostni turizem Irena Iskra Miklavčič iz Domačije Vrbin v Paredu.

Razstava bo naprej gostovala v Knjižnici Maksa Samse v Ilirski Bistrici. Vabljeni 21. aprila v to čudovito mestece, kjer bo otvoritev pospremlilo nadvse zanimivo predavanje o dediščini Ilirske Bistrice (ob 18.00). Razstava bo na ogled do 3. maja. V pripravi je tudi nova razstava Vodni viri in Južna železnica, drugi del.

Predavanje

S pomladjo nas bo prebudila tudi arheološka dejavnost odbora. Arheolog **Jošt Hobič** je na povabilo Kosovelove knjižnice Sežana predaval na temo **Skriti zakladi tranzitnega območja biosfernega območja Kras in porečja Reke**. Predavanje je bilo 10. 3., ob 18.00.

Zgodbe z železnice

Tokrat je naša članica Franja Čok pripravila zgodbo Borisa Gombača. Boris Gombač, rojen leta 1941, iz Naklega je svojo poklicno pot na železnici pisal kot kurjač, strojevodja in strokovni učitelj ali »šolski«, kot so mu rekli. Zanimiv sogovornik nam je skozi svoje spomine približal življenje delavca na železnici iz časov, ko so po tirih še piskale parne lokomotive.

Kako se je pričela vaša poklicna pot železničarja?

Po končani nižji gimnaziji v Sežani sem odšel za tri leta v Maribor, kjer sem obiskoval železniško-industrijsko šolo. Pouk je zajemal štiri ure teorije in štiri ure prakse v delavnici, tudi ob sobotah. Po končani šoli

smo bili že usposobljeni za delo. V času šolanja v Mariboru sem živel v Studencih v internatu, kjer nas je bilo v skupnih sobah od dvanajst do štirinajst dijakov. Za mlade fante je bil čas šolanja težak, saj si se moral za dlje časa ločiti od družine, dobili smo le štiri brezplačne vozovnice na leto za pot domov. Pot iz Maribora do Divače pa je bila dolga, saj smo iz mesta odšli ob enih popoldan in se v Divačo pripeljali šele ob desetih zvečer. Leta 1961 sem se zaposlil v kurilnici v Divači, vendar sem po devetih mesecih že moral na služenje vojaškega roka v Varaždin za triindvajset mesecev, kjer sem opravljal delo šoferja. Po vrnitvi sem leta 1964 v Divači opravil tečaj za kurjača in nato osemnajst mesecev opravljal to delo na parni lokomotivi. Leta 1965 sem odšel v Kastav opravljat šolo za strojevodjo parne lokomotive. Tam je bil glavni poudarek na teoriji, saj si kot kurjač že dobro poznal parno lokomotivo. Svoje delo na železnici sem zaključil kot šolski leta 1998.

Kakšno delo je opravljal kurjač?

Kurjačeva naloga je bila, da je pri nastopu službe vzel mazivo, namazal vitalne dele parne lokomotive in skrbel, da je bil v parnem kotlu predpisan pritisk pare. Poleg nadzora nad pritiskom pare tudi med samo vožnjo, je moral kurjač opazovati lego signalov in jo sporočiti strojevodji in postaji. Na končni postaji ali v domicilu je moral očistiti pepel v peči. Skupaj s strojevodjo sta bila odgovorna, da je bila lokomotiva tehnično brezhibna in očiščena. Delo kurjača je bilo fizično težko in zahtevno. Če so bili odnosi med strojevodjo in kurjačem dobri, je tudi strojevodja kurjaču priskočil na pomoč pri kurjenju in čiščenju lokomotive.

Na katerih progah ste vozili kot strojevodja?

Kot strojevodja sem vozil parna in dizel vlečna vozila po območju celotne Slovenije, v Istro in na relaciji Dobova–Zagreb. Najtežja vožnja je bila za strojno osebje (strojevodjo in kurjača) pot na relaciji Nova Gorica–Jesenice, in sicer zaradi tunelov. Izpušni plini, ki so izstopali skozi dimnik, so kurjača in strojevodjo precej dušili. Strojno osebje ni imelo mask, ki bi delo precej olajšale. Sicer pa se je na tej relaciji poredko vozilo. Večina voženj s parno lokomotivo je potekala na relaciji Divača–Pula–Raša–Rovinj.

Med Divačani ste poznani tudi kot »šolski«. Kdaj ste pričeli s tem delom in kaj je bila vaša naloga?

Z delom strokovnega učitelja sem pričel leta 1976, prej pa sem končal dopisno

BORIS GOMBAČ S SODELAVCEMA NA ŽELEZNIŠKI POSTAJI V DIVAČI.

tehnično šolo, ki je imela sedež v Beogradu. Kot šolski sem skupaj s strokovnim osebjem poučeval o novejših dizel vlečnih vozilih, tolmačil novejšje predpise APB (predpisi, ki urejajo promet) in telekomando ter AS-naprave (avto stop naprave v lokomotivah v 70. letih, ki so preprečevale, da bi prišlo pri vožnji vlaka do prevoza signalov in posledično do nesreč). V mesecu marcu so potekali periodični izpiti za vse strojno osebje. Izpitna vsebina je zajemala: varstvo pri delu, strokovni del in prometne predpise. Ti izpiti so bili precejšnje breme za starejše strojno osebje. Kdor ni opravil periodičnega izpita (npr. strojevodja), ni smel mesec dni opravljati predpisanega dela.

Če bi se ozrli nazaj, katero izmed del, ki ste jih opravljali, vam je bilo najbolj blizu?

Če bi še enkrat lahko izbral, se ne bi več odločil za šolskega in bi raje ostal strojevodja, saj mi je bilo to delo zelo pri srcu.

Darja Kranjc, Franja Čok in Anu Kahuna

Regionalno srečanje Dnevo evropske kulturne dediščine in Tedna kulturne dediščine

Občina Divača in JZ Park Škocjanske jame, Slovenija sta 1. 3. 2016 v Promocijsko-kongresnem centru Pr' Nanetov'h v Matavunu gostila srečanje Dnevo evropske kulturne dediščine in tedna kulturne dediščine Obalno-kraške regije. Srečanja v organizaciji Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije so povabilo najširše javnosti (muzejev, galerij, knjižnic, arhivov, vrtcev, osnovnih, srednjih šol, območnih izpostav JSKD, društev, mladinskih klubov, turističnih organizacij, zvez kulturnih organizacij, lastnikov dediščine in zainteresiranih posameznikov) k sodelovanju na vsakoletni septembrski akciji, namenjeni spodbujanju zanimanja javnosti za varstvo kulturne in naravne dediščine. Letošnja tema akcije je Dediščina okoli nas.

Foto: DARJA KRANJIC

Gre za najbolj prepoznavno akcijo pod okriljem Sveta Evrope in Evropske unije na področju kulture, saj v njej sodeluje 50 držav, 6.000 mest, 30.000 kulturnih spomenikov, ki jih obiše več kot 20 milijonov obiskovalcev.

V Matavunu smo gostili enega od enajstih regionalnih srečanj v Sloveniji, tj. brezplačnih poldnevnih izobraževalnih programov za zainteresirane sodelujoče. Po uvodni razlagi koordinatorice akcije Nataše Gorenc iz ZVKDS so nam svoje poglede na dediščino in delo z njo predstavili Milena Antonović iz ZVKDS OE MB, Darja Kranjic iz JZ PŠJ ter vodja goriške enote ZVKDS Ernesta Drole. Sledile so predstavitve posameznih projektov, ki jih je ZVKDS prepoznal za primere dobre prakse. Mirjam Štrukelj in Mateja Švara iz Vrtca Sežana sta predstavili svoje delo z otroškim ljudskim izročilom. Boris Pangerc iz Nižje srednje šole Simona Gregorčiča Dolina je predstavil lansko akcijo z naslovom Kaj se držite taku štemane? Bine Kovačič iz ZVKDS OE MB je zelo doživeto razložil, kako se loteva približevanja restavratorskega in konservatorskega dela srednješolcem. Predsednica društva Anbot iz Pirana, Natalija Planinc, je predstavila prireditve Poroka od anbot ter način dela njihovega društva. Po zaključku izobraževanj si je ca. 30 udeležencev iz Obalno-kraške regije ogledalo razstavo Odbora za varstvo kulturne dediščine Kras in porečja Reke »Naše dragocenosti od včeraj za jutri«, kot povabilo k obisku naših krajev in še en primer akcije na temo spodbujanja zanimanja javnosti za varstvo kulturne dediščine.

Darja Kranjic

Foto: DARJA KRANJIC

Suhozidna gradnja Prvi štirje izvedenci za kraško suhozidno gradnjo in letni zbor članov Partnerstva za ohranitev in popularizaci- jo kraške suhozidne gradnje

V četrtek, 11. februarja, je v Promocijsko-kongresnem centru Pr' Nanetov'h na območju parka Škocjanske jame potekal letni zbor Partnerstva za ohranitev in popularizacijo kraške suhozidne gradnje (konzorcija), ki je bilo ustanovljeno 27. 2. 2015 kot posreden rezultat aktivnosti v koordinaciji JZ PŠJ in ZVKDS OE NG na čezmejnem projektu Living Landscape. V sklopu zbora je konzorcij v naziv »izvedenec za kraško suhozidno gradnjo« imenoval štiri člane.

Predsednik konzorcija, arhitekt Danilo Antoni, je v uvodnem nagovoru dejal, da je bilo leto 2015 leto začetka, v katerem so člani premišljevali o pravi podobi organiziranja in istočasno preverjali, katere dejavnosti v najboljši meri uresničujejo zastavljene osnovne cilje. Poudaril je, da mora imeti konzorcij svoj prostor v tem okolju in uravnovešeno dejavnost, biti izraz prebivalcev Krasa, iskati pravi način za to, da postane njegova pomoč sprejemljiva in učinkovita. Petčlanski upravni odbor, ki je v svoje vrste v nadaljevanju imenoval še strokovnega svetovalca, je od ustanovne skupščine leta 2015 zasedal štirikrat in poskrbel za vzpostavitev delovanja stalnih delovnih skupin, katerim je nudil strokovno oporo pri delu, ter med drugim potrdil šest novih članov, zato je trenutno stanje v konzorciju 38 polnopravnih članov in dveh zaveznikov. V koordinaciji predsednice Mance Vinazza je stalna delovna skupina za področje raziskav in razvoja izvedla izobraževanje in terenske raziskave s študenti Univerze v Ljubljani in na Primorskem, uskladila metodo dela s posnetki zračnega laserskega skeniranja (lidar), opravila vpis vrednih gradenj v Register nepremične kulturne dediščine Slovenije, pripravila in oddala vlogo za vpis kraške suhozidne gradnje v Register žive dediščine Slovenije ter prispevala več znanstvenih in strokovnih besedil o kraški suhozidni gradnji za Kroniko, časopis za slovensko krajevno zgodovino, katere tema je bila v letu 2015 Iz zgodovine Krasa. Aktivni člani te delovne skupine so bili Univerza na Primorskem, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, ZVKDS OE NG in JZ PŠJ. Stalna delovna skupina za prostorsko urejanje v koordinaciji predsednika Aljoše Gregorija v letu 2015 ni iz-

Foto: EDA BELINGAR

vedla nobene od načrtovanih aktivnosti. V koordinaciji predsednice Karin Lavin je stalna delovna skupina za informiranje in ozaveščanje javnosti izvedla kar štirinajst aktivnosti, povezanih s promocijo konzorcija in popularizacijo kraške suhozidne gradnje med najmlajšimi in odraslimi Kraševci z obeh strani meje. Med drugim je bil postavljen portal konzorcija in oblikovana celostna grafična podoba. Najbolj aktivni člani te delovne skupine so bili Srednješolski center Srečka Kosovela Sežana, Zavod Anima Mundi, Združenje za zaščito Opčin, Monika Milič, Vrtec Sežana, Osnovna šola dr. Bogomirja Magajne Divača, Rudi Bak, Zdravko Škrlič, Boris Čok, Odbor za ločeno upravo jusarskega premoženja – Opčine, Mirta Čok, Mitja Kopal, Nataša Kolenc in JZ PŠJ. S promocijo pa so se vključevali tudi številni drugi člani. Stalna delovna skupina za izobraževanje in usposabljanje v koordinaciji predsednice Tjaše Kranjec je izvedla več aktivnosti, med katerimi prevladujejo delavnice gradnje in finančno vrednotenje različnih del nosilcev ljudskih znanj ter izobraževalnega programa za poklicne gradbenike. Najbolj aktivni člani te delovne skupine so bili Boris Čok, Ivan Pavlin, Dušan Okoren, Mitja Kopal, Visokošolsko središče Sežana, UTŽO Kras, Studio Antoni in JZ PŠJ.

Leta 2016 smo si člani v sklopu vseh stalnih delovnih skupin zadali trideset aktivnosti, ki bodo izvedene skladno z razpoložljivimi kadri in financami nosilcev. Obenem sta bili predstavljeni pobudi za projekt na temo promocijsko-obnovitvene akcije kraških suhih zidov (Nataša Kolenc) in evropski kulturni poti

Foto: EDA BELINGAR

suhih zidov (Tjaša Kranjec), za realizacijo katerih so se javili zainteresirani člani in zaveznik konzorcija, ki bodo v nadaljevanju poskrbeli za realizacijo. Predsednik se je v imenu upravnega odbora zavzel za vzpostavitev formalnega sodelovanja z zbornicama in fakultetama za arhitekturo na obeh straneh meje ter občinama Trst in Repentabor na italijanski strani meje. Na zboru je bila za tehničnega ali administrativnega upravljavca konzorcija v letu 2016 ponovno imenovana in potrjena Darja Kranjc iz JZ PŠJ. Višek zborovanja je bila slavnostna podelitev potrdil o usposobljenosti Partnerstva za ohranitev in popularizacijo kraške suhozidne gradnje Borisu Čoku, Dušanu Okornu, Mitji Kobalu in Ivanu Pavlinu, ki so uspešno pristopili k preverjanju dodatnega teoretičnega znanja pod vodstvom Visokošolskega središča Sežana, goriška enota Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije pa je potrdila skladnost njihovih dosedanjih gradenj s standardi kraške suhozidne gradnje. S tem se jih je imenovalo v naziv tretje, tj. najvišje stopnje izobraževalnega programa konzorcija, »izvedenec kraške suhozidne gradnje«. Vabljeni Rudi Bak, Zdravko Škrli, Vojko Ražem in Pino Hrovatin se niso odločili pristopiti k preverjanju dodatnega teoretičnega znanja, to pa ne pomeni, da jih konzorcij ne priznava za nosilce ljudskih znanj veščine kraške suhozidne gradnje, tj. praktike. Boris Čok se je v imenu novo imenovanih izvedencev zahvalil Parku Škocjanske jame za strokovno delo v konzorciju ter pobude in prizadevanja za ohranjanje kulturne dediščine, zaradi česar je park njihov dom. Srečanje smo zaključili z ogledom filma Ljuba Severja »Premestitev kamnite kamnoseške hiške pri kamnolomu Doline«, ki je nastal v letu 2015. Pobudo za posneto akcijo sta dala Marmor Sežana in Razvojno društvo Repentabor. Pri izvedbi pa so jim na pomoč priskočili člani našega konzorcija v koordinaciji Borisa Čoka. Za nami je veliko dela z željo, da kraški suhi zidovi postanejo vsem nam, domačinom in obiskovalcem Krasa, vrednota. Člani konzorcija so se zavezali, da bodo tudi v prihodnje, poleg ohranjanja znanja suhozidne gradnje in kulturne krajine kot vrednote, krepili medgeneracijske povezave ter povezave med strokovnjaki in širšo javnostjo. Tako bomo z gradnjo suhih zidov gradili tudi boljše družbo. Vabljeni, da se nam pridružite.

**Darja Kranjc, Manca Vinazza,
Vanja Debevec, Karin Lavin**

MePZ Divača

Mešani pevski zbor Divača nastopil na reviji »PRIMORSKA POJE« skupaj z godbeniki Brkinske godbe 2000

Tudi letos se je MePz Divača predstavil na reviji Primorska poje, ki se dogaja že 47 let zapovrstjo. Letošnja revija je posvečena 120-letnici rojstva skladatelja **KAROLA PAHORJA**. Nastop pod vodstvom zborovodje **Mateja Penka** se je odvijal v Križu pri Trstu, v cerkvi Povišanja Svetega Križa. Tokrat smo izbrali sakralni glasbeni program. Predstavili smo se z instrumentalno »Misa brevis«, Jacoba de Haana. K sodelovanju smo povabili tudi godbenike Brkinske godbe 2000, ki so se vabilu prijazno odzvali, za kar se jim iskreno zahvaljujemo. Pod mentorstvom **Tomaža Škamperleta** so bili z nami: **Mateja Škrli** na flavti, **Urban Filipovič** – rog, **Erik Starc** – pavke, **Patrik Rijavec** – bariton tuba. Na orgle nas je spremljala **Ana Velikanje**. S skupnimi močmi smo oblikovali program, ki je izzvenel veličastno. Cerkev, napolnjeno do slednjega kotička s prijatelji in ljubitelji zborovske pesmi, je ob zaključku napolnil bučen aplavz. Nedelja je kljub slabemu vremenu minila v odličnem pevskem vzdušju.

DG

MePZ Senožeče

Združenih moči razveseljevali ljudi na treh koncertih

Člani MePZ Senožeče smo se konec lamskega leta z veseljem odzvali povabilu pevskega sestava Cominum iz Komna in skupaj z njimi nastopili ob praznovanju 20. obletnice delovanja Pihalnega orkestra Komen.

S skupnimi močmi smo izvedli tri izredno uspešne koncerte – v **Bukovici** v zelo akustični dvorani Zorana Mušiča, kjer je odzvenel **Miklavžev koncert**, nato 26. decembra, ko je ta orkestrsko-zborovski nastop napolnil dvorano osnovne šole v **Komnu**, zadnji v nizu pa je sledil dan kasneje v Antonovem domu župnijske cerkve sv. Antona Padovanskega na Viču v **Ljubljani**, v lepi in akustični dvorani, ki takšne množice nastopajočih doslej še ni gostila.

Bogat program Pihalnega orkestra Komen smo pevci dopolnili z odlomki iz Verdijevih večnih oper, predvsem Zbor sužnjev iz Nabucca, nato z veličastno Conquest of Paradise, v spremstvu solistov, sopranistke **Marje Filipčič Redžić** in tenorista **Rusmira Redžića**, pa je krasno razpoloženje požela opera Brindisi. Vzdušje na vseh treh koncertih pa je bilo popolno tudi zaradi skupne Svete noči in Adamičeve Tratata, zdaj igra naša muzika ... Zborovodkinji **Ade Škamperle** in **Ingrid Tavčar** ter vodja pihalnega orkestra **Matija Tavčar** so zaslužni, da je več kot stočlanski sestav v decembru navduševal prijatelje glasbe na treh velikih koncertih.

Da bi bilo lepo, če bi tovrstna naveza polnila dvorane tudi v prihodnje, se strinjamo vsi, ki smo v tako velikem projektu sodelovali.

Nataša Adam

Vsi na vlak!

»Vsi na vlak!« je ob koncu božičnega časa odmevalo po divaški okolici. Mladi pevci in pevke, člani **pevskega zbora Antončki** in **moške zasedbe Kvintal** so nas tako povabili na svoj 5. tradicionalni koncert, ki se je odvil v soboto, 16. 1. 2016, v cerkvi sv. Antona Puščavnika v Divači. Dan koncerta je bil skrbno izbran, saj je bil to predvečer zavetnika divaške župnije – sv. Antona. Otroški in mladinski pevski zbor Antončki, ki nosi po divaškem zavetniku tudi ime, se je predstavil z bogatim programom božičnih pesmi. Po glasbenih tirih je pevski vlak usmerjala dirigentka **Petra Sosič**, da pa je bila smer vožnje prava, je poskrbel **Aljoša Mihelj**, ki je program povezoval. Koncert so začeli in zaključili s tematsko skladbo Vsi na vlak. Omenjeno skladbo je za praznični koncert priredil **Dejan Sosič**, ki sicer zbor spremlja na kitari. Glasbeni program so popestrili člani moške zasedbe Kvintal ter solistki Manja Miklavčič in Jerneja Škrj. Nastopajoče in občinstvo je nagovoril tudi domači duhovnik, **g. Tomaž Kodrič**. Otroški in mladinski pevski zbor Antončki ter moška zasedba Kvintal skupno zajemata okrog 30 članov različnih starosti. Pod vodstvom zborovodkinje Petre Sosič skrbijo za glasbene vložke pri nedeljskih svetih mašah, da pa jim ne bi postalo dolgčas, se velikokrat odpravijo tudi na izlete in skupna druženja, s čimer se še bolj medsebojno povežejo. Nedolgo tega so se jim pridružile najmlajše sile, ki sedaj predstavljajo otroški zbor. Nekateri od teh so se s svojimi čudovitimi glasovi prvič predstavili prav na letošnjem koncertu, ki je privabil toliko obiskovalcev, da je bila cerkev sv. Antona Puščavnika v Divači že nekoliko tesna. S tem so mladi pevci in pevke pokazali, da so bile njihove redne pevске vaje vredne truda in velike mere vztrajnosti, ki je pripeljala do občudovanja in bučnega aplavza občinstva.

Maruška Cerkvénik

PO Divača

Foto: JOŽE POŽRL

Božično-novoletni koncert

Pihalni orkester Divača ima svojo himno ob 60-letnici delovanja

Pihalni orkester Divača, ki ga uspešno vodi predsednik **Dobrivoj Subič** in sodi med najstarejše kraško-brkinske godbe, je pod taktirko dirigenta **Borisa Benčiča** požel obilen aplavz številnega domačega občinstva in ljubiteljev glasbe, ki so v nedeljo pred božičem (20. 12.) do zadnjega kotička napolnili telovadnico Osnovne šole dr. Bogomirja Magajne v Divači na tradicionalnem božično-novoletnem koncertu. Tudi tokrat je bil dvourni program pester in privlačen za številne ljubitelje dobre glasbe. Koncerta so se udeležili tudi bivši predsedniki in dirigenti divaške godbe, med njimi tudi koprski dirigent **Darij Pobega**, ki je divaški orkester vodil 25 let, kot tudi predstavniki pobratenih občin iz Podčetrčka in San Canziana d'Isonzo. Društvu, ki deluje že šest desetletij, kot tudi sponzorjem je čestitala tudi domača županja **Alenka Štrucl Dovgan**, ki je godbenikom, še posebej tistim, ki so v društvu od vsega začetka, izrazila posebno zahvalo. Ob ubranih zvokih so glasbeniki ob domačih nastopajočih skupinah popeljali občinstvo v predbožično novoletni čas. Prav tradicionalen božično-novoletni koncert je bil sklepno dejanje divaškega pihalnega orkestra ob 60-letnici delovanja društva. Predsednik Dobrivoj Subič je še posebej ponosen, da ima društvo naziv kulturnega društva, ki deluje v javnem interesu. Divaška godba pa je najstarejša godba na Krasu in Brkinih, ki je v šestih desetletjih prekalila več kot 300 godbenikov. Letošnje jubilejno leto so začeli v Senožečah s ponovitvijo novoletnega koncerta, nadaljevali v aprilu na slavnostnem koncertu v Sežani, ko so podelili jubilejna priznanja. Nepozabno je tridnevno gostovanje in turneja s koprskim orkestrom s Superzgodbo v Kobaridu, Sežani in Kopru in udeležba na mednarodnem festivalu pihalnih godb v Španiji. Sezono pa so zaključili s tradicionalnim božično-novoletnim koncertom pred številnim domačim občinstvom. Na prireditvi, ki jo je vodil **Peter Poles**, so poleg članov pihalnega orkestra s solisti **Tomažem Boškinom** in **Eriko Šavli** (oba vokal) in **Matjažem Klopčičem** (električna kitara), obilen aplavz nabito polne dvorane poželi še: šolski pihalni orkester Mavrica pod vodstvom prof. **Iva Bašiča**, šolski zbor divaške OŠ pod vodstvom prof. **Ade Škamperle**, plesna skupina divaške OŠ pod mentorstvom **Teje Tavčar**, harmonikarski orkester **Nika Polesa** in ansambel **Brkinski trio**. Orkester pa je premierno izvedel tudi svojo **himno z naslovom Divača**, za katero so aranžma napisali **Boris Benčič**, **Tomaž Boškin** in **Igor Zafred**. Tako je divaška godba prva kraško-brkinska godba, ki ima svojo himno. Ob zaključku prireditve je ob svetlobnih in zvočnih efektih na oder prispela slavnostna torta ob 60. rojstnem dnevu orkestra, ki je v družbi vseh nastopajočih zaigral Radetszky marš.

O Silvi Prunk

Predsednik Subič pa je podelil zahvale za podporo orkestru, ki so jih prejeli: Gostilna in mesnica Malovec, Tiskarna Mljač, podjetje Seven Refractories, Občina Divača (vsi s sedežem v Divači), Vinarstvu Rado in Srečko Trebižan in Slovenske železnice – Železniško invalidsko podjetje Ljubljana ter Vleka in tehnika Ljubljana – Center Divača).

Olga Knez

Divaški orkester bogatejši za nov instrument

Na letošnjem božično-novoletnem koncertu je direktor domačega podjetja Seven Refractories – g. Erik Zobec Pihalnemu orkestru Divača v imenu vseh sponzorjev, ki so se odzvali naši prošnji ob okroglem 60. jubileju, izročil nov instrument – rog. Prevzela ga je mlada članica Andrea Popović.

Zbranih sredstev je bilo več kot 4000 evrov. Poleg podjetja Seven Refractories so za instrument prispevali še naslednji sponzorji: Luka Koper d. d., Občina Podčetrtek, GH Holding, Odvetniška pisarna Bogomir Horvat, Gostilna in mesnica Malovec, Krasinvest Sežana, Komunalno-stanovanjsko podjetje Sežana ter Terme Olimia.

V orkestru smo veseli tega darila, saj se zavedamo, da moramo mladim nuditi kvalitetne pogoje za delo in ustvarjanje. Osnovni pogoji so ravno prostori za vaje in instrumenti. Ob tej priložnosti bi se radi zahvalili tudi vsem ostalim sponzorjem, ki že vrsto let stojijo orkestru ob strani ter s svojimi storitvami in donacijami pomagajo, da je naš orkester zgodba o uspehu z nastopi tako doma kot v tujini.

Pihalni orkester Divača

Predavanje o »Silvi Prunk«, mladostni ljubezni dr. Bogomirja Magajne

Zelo veseli smo bili, da se je **Nadja Prihavec**, profesorica zgodovine na Srednji šoli Srečka Kosovela v Sežani, odzvala povabilu, da pripravi za krajan zanimivo predavanje. Priporočale so jo njene nekdanje dijakinje, članice društva TKŠD Urbanščica. Nadja Prihavec je bila domačinka iz Famelj, ki se je poročila v Lokev z Dušanom Prihavcem, sorodnikom Silve Prunk, mladostne ljubezni pisatelja dr. Bogomirja Magajne. Pri svojem delu Nadja veliko raziskuje in raziskala je tudi življenje Silve Prunk. Predavanje je bilo februarja v prostorih vremške šole. Udeležilo se ga je veliko Vremcev, med njimi tudi nekaj Silvinih sorodnikov. Več o vsebini predavanja pa v Nadjinem članku.

MFF

SILVA PRUNK – Marta iz istoimenskega dela Bogomirja Magajne ali SILVA PRUNK – mladostna ljubezen Bogomirja Magajne

Leta 1955 je pri založbi Lipa v Kopru izšla zbirka novel Bogomirja Magajne z naslovom: **Zgodbe o lepih ženah**. Ena od novel ima naslov **Marta**. Marta v tej noveli je **Silva Prunk** iz Dolnjih Vrem, ki je bila pisateljeva mladostna ljubezen. Leta 1952 je Magajna obiskal Silvino mamo Antonijo Prunk, ki je bila takrat stara 74 let. Povedal ji je, da je napisal zgodbo o Silvi in jo prosil za dovoljenje za objavo. Odgovorila mu je, »da sramota in bolečina še nista pozabljeni« in mu prepovedala objavo zgodbe. Naslednje leto je Antonija Prunk umrla in leta 1955 je Bogomir Magajna objavil novelo o Marti.

V čem sta bili ta sramota in bolečina? Zakaj pisatelj ni smel objaviti zgodbe? Kakšna je bila življenjska pot Silve Prunk? Silva Marija Prunk se je rodila 26. novembra 1905 v Dolnjih Vremah št. 28, po domače pri Zemrovih. Bila je druga od osmih otrok Franca in Antonije. Med najstarejšim in najmlajšim otrokom je bilo osemnajst let razlike. Kakšna življenjska pot je bila namenjena tem otrokom? Ne preveč obetavna. Najstarejši sin je nasledil kmetijo, ostali so morali v svet z majhno doto, ki so jo ali pa tudi ne, dobili od doma.

Leta 1922 sta sedemnajstletna Silva in osemnajstletni Bogomir postala par. Spoznala sta se, ko sta skupaj pela v cerkvenem zboru v cerkvi Marijinega Vnebovzjetja. Na dan vremškega opasila na veliki šmaren, 15. avgusta 1922, sta

šla plesat »v prvega, prvih dvanajst plesov, po čemer je bilo sklepati, da so se spletle niti resne in trajne ljubezni«, kot to opisuje Magajna. Cerkveni pevski zbor v Vremah je vodil Albin Margon, ki je bil tudi organist. »Bil je precej načitan človek. Poizkusil je tudi včasih napraviti kako samostojno skladbo in bil ves srečen, ko jo je njegov zbor izvajal«, ga je označil Magajna. Silva je imela lep glas, kar sta večkrat povedali njeni sestri Mirka in Marička, ki sta bili tudi dobri pevki. V zboru so prepevali tudi drugi Vremci, ki jih je pisatelj v noveli posebej opisal ... »dolgi, oglati baritonist in igravec Ludvik«, to je bil Silvin starejši brat Ludvik Prunk; »živahni Miroslav«, to je bil Mirko Tozon, ki je bil tudi letnik 1904 in se je kasneje v Ljubljani poročil z Mirjam Jeločnik in imel z njo šest sinov; »Miroslavov čakati in od sile ponosni brat Franc«, to pa je bil Franc Tozon, ki je bil kasneje znani gostilničar v Famljah. Pisatelj je omenil še »vitko, prisrčno deklico, sopranistko

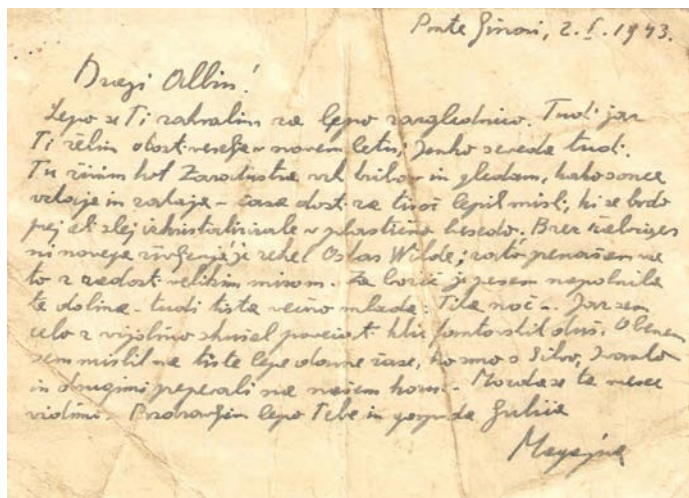

SILVA IN KARMEN LETA 1929

in igralko Ivanko (Cesarjeva iz Dolnjih Vrem) in drugo Ivanko, altistko in igralko, krepko razvito (Drečkova iz Gornjih Vrem); potem lepo, še nekoliko plaho Bernardko in druga dekleta.« V šolskem letu 1922-23 je Bogomir v Ljubljani obiskoval zaključni letnik srednje šole in uspešno maturiral. Ko se je vrnil domov, je izvedel, da je Silva noseča. Kakšno razočaranje in bolečino je občutil, je podrobno pojasnil v svoji noveli o Marti. Oče otroka, doma z Barke, za Silvine starše ni bil primeren ženin, zato se z njim ni poročila. Rodila je fantka, ki je kmalu umrl. To je bila tista sramota, ki jo je omenjala njena mati. Leta 1927 se je Silva z zaročencem Karlom Ambrožičem, Kozlevčevim iz Dolnjih Vrem, odselila v Argentino. Verjetno z majhnim lesenim kovčkom v rokah in z vozovnicami, ki jih je kupila z doto, ki so ji jo izplačali starši. 19. marca sta poslala domačim kartico iz Palerma, kjer se je med potjo ustavila ladja Ammiraglio Bettola, s katero sta odplula iz Trsta. V Buenos Aires sta priplula 8. aprila 1927, in tam so ju popisali v pisarni za priselitve. V Argentini sta se Silva in Karlo poročila in leta 1927 se jima je rodila hči Karmen. Živela sta v veliki revščini v »eni majhni sobici«, kot je Silva kasneje napisala sestri Mirki. V Argentino se je v času med obema vojna izselilo približno 20 000 primorskih Slovencev. To so bili večinoma ekonomski migranti. Pred prvo svetovno vojno se je veliko Slovencev odselilo v ZDA, vendar so te 1921 omejile priseljevanje. Karlo Ambrožič je zbolel za tuberkulozo in 18. maja 1941 umrl. Silvi, ki je še vedno živela v veliki revščini, so takrat pomagali Vremci, ki so v Buenos Airesu živeli v bližini: Maks Tominčev, Franc Naklačev in Anton Hrvatin iz okolice Ilirske Bistrice. Leta 1942 se je Silva poročila z Antonom Hrvatinom, ki je bil doma nekje z Bistriškega. Naslednje leto se jima je rodil sin Horatio. Silva in Tone sta si na obrobju Buenos Airesa v predelu Haedo postavila hišico. Silvina hči Karmen je znala slovensko, poročila se je, vendar ni imela otrok. Sin Horatio je z ženo Kristino imel tri otroke in ti so Silvini potomci v Argentini, vendar ne govorijo slovensko. Silvo je mučilo strašno domotožje, še leta 1979 je napisala: »Že 52 let sem v tej tuji deželi.« Umrla je v Buenos Airesu konec osemdesetih let 20. stoletja. Nikoli ni obiskala domovine.

Bogomir Magajna Silve ni pozabil. To dokazuje zgodba, ki jo je o njej napisal in tudi spodnja dopisnica. Bogomir Magajna jo je poslal pevovodju Albinu Margonu. Odposlana je bila 2. januarja 1943 iz Ponte Ginonija pri Pisi, kjer je bil Magajna konfiniran. Piše, da je za božič pesem napolnila toskanske doline in on je mislil na tiste lepe, davne čase, ko so s Silvo, Ivanko in drugimi prepevali na vremskem koru.

Nadja Prihavec

»Nesporazum« na gostovanjih

Dramska sekcija TKŠD Urbanščica je v letu 2015 premierno uprizorila komedijo **Nesporazum**, s katero se je od julijske premiere tudi večkrat predstavila. Igralci so se izkazali tako v domačih krajih (Divača, Vreme, Kačiče) kot tudi izven meja občine Divača (Sežana, Štorje, Dol pri Vogljah, Novokračine). Februarja 2016 so se podali tudi na Štajersko, kjer so v Virštanju razveselili polno dvorano sodelujočega občinstva. Gostila sta jih tamkajšnja krajevna skupnost ter turistično in kulturno društvo, ki je že ob prvih pozdravih oblikovalo dobro podlago za prihodnje sodelovanje s TKŠD Urbanščico. Igralci so bili deležni prijaznosti in gostoljubja, tako v obliki besed kot tudi z več pogostitvami in prenočiščem v Termah Olimje. Dramsko sekcijo sta poleg družinskih članov budno spremljali predsednica društva, ga. Mirjam Frankovič Franetič ter predstavnica parka Škocjanske jame, gdč. Jana Martičič, ki sta skrbeli za »odnose z javnostjo« in bogato predstavitev društva ter domačih krajev. Februarja 2016 je bila komedija **Nesporazum** uprizorjena v Italiji – v Medjevsi pri Štivanu v počastitev Prešernovega praznika. Dramsko skupino so gostovali tamkajšnji domačini, ki slovenski kulturi namenjajo veliko mero pozornosti. To je bila že deseta ponovitev komedije. V letošnjem letu dramska sekcija TKŠD Urbanščica poleg nadaljnjih nastopov načrtuje tudi vsakoletno udeležbo na Linhartovem tekmovanju. Igralci pa pripravljajo tudi novo igrano »**Reumatikum**« po eni od »pravljic in prauk« avtorja Ivka Spetiča Magajne, ki bo premierno uprizorjena v soboto, 26. 3. 2016 ob 16h v strelski dvorani v Famljah.

Tri botre lisičice

Otroško-mladinska sekcija TKŠD Urbanščica je 14. marca v Kosovelovi knjižnici Divača uprizorila lutkovni del dramske igre **Strašni Timotej – Tri botre lisičice**. S senčnimi lutkami gozdnih živali so otroke popeljali v svet pisane mavrice znanih pravljic – od Janka in Metke, Rdeče Kapice pa vse do Volka in sedmih kozličkov. Igro so pripravili pod vodstvom mentoric **Jožice Ivancič** in **Maruške Cerkvnik**. Mlade igralce so pospremili nadobudni plesalci – učenci s podružnične šole Vreme, pod mentorstvom učiteljice **Andreje Perhavec Čok**.

Maruška Cerkvnik

Kiparstvo je veja umetnosti, ki so jo razvijala že ljudstva v antični Grčiji in se v veliki meri ohranja še danes. V naši občini se s kiparstvom ukvarja **g. Janko Sila**, vaščan Dolnjih Ležeč, znan tudi kot nekdanji športni pedagog na OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača. Kot kipar ustvarja reliefe in skulpture iz različnih materialov, predvsem iz lesa. Njegova »umetniška pot« je že kar dolga, intenzivneje pa se z oblikovanjem lesa in drugih materialov ukvarja zadnjih dvajset let. Kiparjenja se je priučil sam. Začel je z ustvarjanjem **reliefov** ožjega geografskega okolja – po fotografijah je rezbaril reliefe domače narave, krajev in stavb, npr. Škocjanskih jam, lokavskega Tabora, gradu Školj, Škocjana, mlinov na reki Reki. Relief enega od mlinov predstavlja rekonstrukcijo, katero je umetnik izdelal po slikah iz tržaškega arhiva. Sledili so portreti v lesu. Sila kot svoj prvi »resen« portret označuje portret Suševa Pepa, ki po resnični pripovedki označuje lik lepoticice iz Divače. Med portreti omeni tudi portret našega pisatelja Bogomirja Magajno. V reliefni obliki je umetnik ustvaril tudi nekatere pokrajine in like iz pisateljevih zgodb. Umetnost g. Sile pa ne zajema zgolj reliefnih izdelkov, temveč tudi čudovite **skulpture**. Slednje izdeluje iz lesa in

v obliki odlitkov. Njegove prve večje skulpture so povezane z udeležbo na raznovrstnih (mednarodnih) kiparskih kolonijah. V zadnjih desetih letih je bil namreč g. Sila kot kipar vabljen v različne kraje izven meja Slovenije, predvsem v vzhodne države (Slovaška, Češka, Romunija), ki rezbarstvu pripisujejo velik pomen. Cilj gostovanj v omenjenih državah je bil izdelava zgodovinskih likov, kot so vojskovođe ali knezi, katere tamkaj častijo. Tako je tudi Sila na gostovanju v Romuniji in Slovaški izdelal leseno skulpturo kneza Hunjadija, tamkajšnjega narodnega junaka. Kot svojo najboljšo skulpturo pa Sila označuje skulpturo Brkonje Čeljustnika, znanega lika pisatelja Bogomirja Magajne, ki prebiva v Škocjanskih jamah in nosi dolge svilnate brke. Skulpturo Brkonje krasí tudi triglavi zmaj Triglav, sicer pa skulptura stoji v večnamenskem prostoru OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača. Njena izdelava je zahtevala kar osem mesecev trdega dela. Večina lesenih izdelkov umetnik izdeluje iz hrasta, saj je ta najbolj obstojen. Izdelava vsake lesene skulpture poteka v več fazah. Prva je skica, osnova nadaljnega dela. Umetnik nato iz večjega kosa lesa odreže večje dele s pomočjo motorne žage, nato označi proporce. Sledi uporaba pripomočkov, kot so stroji za dolbenje in brušenje, različne oblike dlet in na koncu impregnacijska sredstva za večjo obstojnost izdelkov. Ker gre v veliki meri za skulpture v človeški velikosti, si umetnik dela ne more predstavljati brez lestev ali ogrodja s stolom, od koder doseže tudi višinske predele izdelka.

Velik strokovni dosežek g. Sili predstavlja letošnja udeležba na **13. mednarodnem simpoziju Forma viva Makole 2015**. Simpozija se je udeležil na pobudo Združenja rezbarjev in oblikovalcev lesa Slovenije. Uspeh predstavlja že sama udeležba na simpoziju, saj komisija izbere le šest najboljših umetnikov s področja kiparstva. Sila je na simpoziju, ki je trajal en teden, ustvaril skulpturo, imenovano »Dekle je po vodo šlo«. Navezuje se na tamkajšnji starinski običaj, ki govori o ženah, ki so nekdanj vsakodnevno hodile po vodo in jo na hrbtu nosile domov, tudi do zelo oddaljenih domačij na hribih. Vključno s podstavkom skulptura meri 2,30 m. Umetnine, ki so jih umetniki ustvarili v

15-ih letih forme vive, so razporejene po vsej dolini. Med njimi sedaj stoji tudi »dekle« našega umetnika Sile in konkurira nekaterim delom akademsko izobraženih umetnikov. Da je kiparjenje Silova velika strast, lahko vidimo po tem, kako z užitek razlaga o poteku dela ter svojih končnih izdelkih – reliefih in skulpturah. Sam sicer pravi, da gre za fizično naporen »hobi«, ki med drugim zahteva veliko vztrajnosti in koncentracije. A vse je poplačano s krasoto končnih izdelkov, na katere smo lahko poleg umetnika samega ponosni tudi ostali občani.

Maruška Cerkvenik

Kjer je volja, je pot

To so misli našega preminulega alpinista **Nejca Zaplotnika**, ki je smisel življenja iskal v odkrivanju najvišjih vrhov sveta in tam tudi zaključil svojo življenjsko pot. Podoben je pri odkrivanju novega tudi moj kolega, **Marjan Olenik**, planinski vodnik Planinskega društva Sežana, po duši alpinist. Že mlad se je podajal s slovenskimi alpinističnimi odpravami na najvišje vrhove v Himalaji. Predvsem pa je tudi popotnik, ki rad odkriva zanimivosti posameznih dežel, o katerih rad spregovori na svojih predavanjih. Znova in znova se nam razkrije z nečim novim. V lanskem decembru je bila to razstava njegovih likovnih del, s katerimi se je skupaj s kolegico, **Mojco Weber**, predstavil v galeriji promocijskega kongresnega centra Pr' Nanetov'h v Matavunu. Z Mojco sta člana likovne sekcije Kulturnega društva z Rakeka. Njuna dela so nastala v zadnjem letu in pol, so predvsem impresije iz narave, živali, rastline in pokrajine. S sliko medveda je Marjan izrazil sebe, jaz pa ga v tej sliki vidim v podobi »neustrašnega in vztrajnega borca za življenje«. Zanimivi so njegovi konji, pa mogočen jelen in zajec, ki ždi in čaka na to, da ga kaj požene v tek. Tak je kot Marjan takrat, ko skupaj prehodimo naše slovenske vrhove, vztrajen, tih in skromen, ki svoja čustva ne izraža z besedo. Izraža jih raje s fotografijo, s kiparjenjem v kamen in glino, zadnje čase pa še z ljubiteljskim slikarstvom, kjer prevladuje tehnika akrila na platnu, akvarel, risba s tušem ter kombinacija vseh teh tehnik. Na otvoritvi je navzoče pozdravil **Tomaž Zorman**, uslužbenec Parka Škocjanske jame, tudi njegov planinski kolega, o delu avtorjev pa je podala mnenje njuna mentorica, akademska slikarka **Nana Homec**, v kulturnem delu pa so sodelovali učenci glasbene šole iz Sežane ter mladi harmonikar iz Vipavskega, ki je zaigral tudi z mentorjem **Milošem Mozetičem**. Razstava je bila na ogled do konca januarja.

Mirjam Frankovič Franetič

Likovna razstava Ex-tempore »Kačišnica 2015«

V prostorih Občine Divača je bila devetega marca otvoritev razstave likovnih del, ki so nastala na **ex-temporu »Kačišnica 2015«** v sodelovanju z društvom TKŠD Mejame iz Dan pri Divači, Belajovo domačijo z zeliščnim vrtom iz Kačič in Likovno sekcijo Zlati žarek – Foto klub iz Sežane. Razstavo je predstavil **Joško Valečič**, predsednik TKŠD Mejame. Več ljubiteljskih umetnikov je ustvarjalo v prijetnem vzdušju Belajeve domačije ob praznovanju Kačišnice. Druženje je obrodilo pester izbor likovnih del na temo »Biodiverziteteta na stiku med Krasom in Brkini«.

Razstavljajo: **Almira Benasi, Božica Mihalič, Cvetka Šemrov, Danica Stupar, Dajana Čok, Jana Štok, Jana Pečecnik, Ljubica Lazar, Liljana Lisjak, Maruša Marija Maraž, Mira Plestenjak, Metka Čok, Nataša Đukić Vasić, Silva Pangos, Tatjana Fičur, Zofija Fičur, Jakob Fičur, Vesna Marion in Vesna Štolfa.**

Z lesenimi izdelki se je predstavil **Igor Placer.**

Cvetka Šemrov

Knjižnica

Kolesarjenje po Kamerunu

Po dobrih dveh letih je prostore divaške knjižnice v sklopu potopisnih predavanj z naslovom **Iz Knjižnice Divača v svet** obiskal kolesarski popotnik **Marko Mohorčič** iz Sežane. Tokrat smo z njim ob sliki in besedi kolesarili po afriškem Kamerunu in zopet nas je navdušil s svojo sočno, pisano zgodbo. V Douali, industrijski prestolnici Kameruna, se je za Marka in Vito pričelo 1600 km dolgo kolesarjenje po mali Afriki, kot imenujejo to državo zahodne centralne Afrike. Pot ju je vodila do gore Kamerun, prosti pokrajini starodavnih kraljestev ter dalje po t. i. krožni cesti v kamerunsko višavje tik ob meji

Foto: ARHIV DIVAŠKE KNJIŽNICE

z Nigerijo. Sledil je obisk prestolnice Yaounde in parka Campo Ma'an na skrajnem jugu, kjer sta spoznala kruti svet divjega lova. Za konec pa sta kolesi prislonila še na palme ob peščenih plažah mesta Kribi. Tako sta doživela legendarno potovanje med brezmejno prijaznimi in preprostimi ljudmi te, za večino popotnikov, neznane afriške destinacije. Po enournem predavanju je Marko z veseljem odgovoril še na marsikatero radovedno vprašanje naših popotniških obiskovalcev.

Tanja Bratina Grmek

Foto: ARHIV DIVAŠKE KNJIŽNICE

Sovice v divaški knjižnici

»Igra je otrokova pot k spoznavanju sveta, v katerem živi in v katerega je poklican, da ga spremeni.« (M. Gorki)

Dinozavri, te nenavadne živali, so živeli na Zemlji mnogo let pred človekom. Noben človek ni še nikoli videl živega dinozavra

Foto: ARHIV DIVAŠKE KNJIŽNICE

in danes jih lahko vidimo le v muzejih. In ker nas zanima vse, kar je povezano z dinozavri, smo se odločili, da se prelevimo v raziskovalce in pričnemo s pridobivanjem in zbiranjem informacij o teh zanimivih živalih. Radovednost in veselje do raziskovanja sta nas najprej pripeljalo v krajevno knjižnico. Komenska knjižničarka Marija Umek nam je pripravila veliko poučnih knjig o teh živalskih velikanih; izvedeli smo precej zanimivosti, kar je le še spodbudilo našo radovednost. Ob koncu obiska nas je presenetila še s pravljico Martinček in dinozavri, ki sta jo napisala oz. ilustrirala Senožčana **Lucija in Damijan Stepančič**. Otovorjeni s kupom strokovnih in leposlovnih knjig o dinozavrih smo se podali novim dogodivščinam naproti.

Barbara Majcen

Naj športnik Krasa in Brkinov 2015

Četrto leto zapored so bili nagrajeni najboljše športnice in najboljši športniki ter športni kolektivi s Krasa in Brkinov, ki so v letu 2015 dosegali dobre rezultate. Letošnja prireditev se je odvijala v Kulturnem domu v Kobjeglavi, saj je bila, kot četrta po vrsti, gostiteljica prireditve Občina Komen. V krogotoku minulih let so se kot gostiteljice najboljših športnikov Krasa in Brkinov zvrstile ostale tri kraško-brkinske občine, ki so pripravile prireditev v Sežani, Hrpeljah in v Senožčah.

Polna dvorana v Kobjeglavi je pozdravila vse dobitnike priznanj, a glavni aplavz podpore je na vrsto prišel na koncu, ko je »ČASTNO LISTINO ZA ŽIVLJENJSKO DELO« prejela Majda Rodica. Za občino Hrpelje - Kozina in tamkajšnjo športno sfero je naredila ogromno. Kot učiteljica športne vzgoje je od leta 1971 do 2005 poučevala na OŠ Hrpelje, aktivno delovala v rokometnem klubu, društvu tabornikov in planinarila. Še danes je kot upokojenka športno aktivna, pretežno na kolesu.

»NAJ ŠPORTNI KLUB« je postal Balinarski klub Hrast Kobjeglava, ki je v letu 2015 osvojil klubski naslov državnega podprvaka in se uvrstil med štiri najboljše ekipe v evropskem pokalnem tekmovanju. Da imajo gospodje »nežno« roko, so dokazali tudi na prireditvenem odru, kjer so se v družbi komenskega župana, g. Marka Bandellija, pomerili v igri balinčkov. Teja Gulič je v preteklosti že prejela glavno občinsko športno priznanje. Le-

tos ji je pripadel naziv »NAJ ŠPORTNICE KRASA IN BRKINOV ZA LETO 2015« za doseženo četrto mesto na svetovnem amaterskem prvenstvu ter najmanj enajst zmag na dirkah po Sloveniji in v tujini; zmagala je na cestni dirki za državno prvenstvo, maratonu Franja in tudi na vzponu na Nanos.

»NAJ ŠPORTNIK KRASA IN BRKINOV ZA LETO 2015«

je postal **Axel Luxa** iz divaške občine. Čeravno se mora vsakodnevno voziti na treninge v Ljubljano, vztraja. V disciplini **skok v višino** dosega izjemne rezultate. V lanskem letu je bil članski podprvak, mladinski državni dvoranski prvak, mladinski prvak na prostem, ekipni prvak in še in še. Na prireditvi je dokazal, da ni spreten in uspešen le pri skokih, ampak tudi pri preskakovanju "gumitvisti". V družbi mladih, prisrčnih gimnastičark je uspešno premagoval različne težavnostne stopnje preskakovanja.

Prireditve so se udeležili županji in župana občin Divača, Hrpelje - Kozina, Komen in Sežana, prav tako predsednica in predsednik Športne zveze občine Hrpelje - Kozina in Športne zveze občine Sežana ter člani strokovne komisije, ki je na podlagi preko 85 poslanih predlogov nagradila kandidate po posameznih kategorijah. Četrtrič zapored je skupen izbor štirih občin povezoval Miha Penko, ki je bil tokrat v družbi »možakarja številnih obrazov« Marka

Cirmana. Slednji je namreč s komičnimi vložki imitiral znana slovenska športna komentatorja Iva Milovanoviča in Mirana Ališiča in s tem nasmejal občinstvo. Program je dopolnila domača Tolkalna skupina The Groover ter mlade plesalke in plesalci skupine Be Funky.

Naši športniki so medtem že v pogonu. Številne čakajo pomembna mednarodna tekmovanja. Želimo jim leto brez poškodb, z veliko energije in športnih uspehov.

Občina Divača izreka iskrene čestitke vsem nagrajenim športnicam in športnikom, še posebno smo ponosni na nagrajence iz občine Divača.

Prejemniki priznanj iz občine Divača so:

AXEL LUXA
MANJA MIKLAVČIČ
JAN LUXA
ANDREJ PRELC
JOŽE ČEPER
TOMAŽ PRINČIČ

NAJ ŠPORTNIK KRASA IN BRKINOV – 2015

AXEL LUXA

za dosežene izjemne športne rezultate v atletiki v disciplini skok v višino v letu 2015.

PRIZNANJE ZA ŠPORTNE DOSEŽKE MLADIH NA PODROČJU KRASA IN BRKINOV – 2015

je prejela tudi karateistka iz divaškega kluba Bushi **Manja Miklavčič** za uspešne klubske nastope in za osvojenost 3. mesta na evropskem prvenstvu v karateju v letu 2015 v kategoriji »kumite deklice 14 let«.

PRIZNANJE ŠPORTNIK KRASA IN BRKINOV ZA LETO – 2015

sta prejela

Andrej Prelc za osvojeni naslov državnega prvaka divizije I v gorsko hitrostnem avtomobilizmu;

Jože Čeper za osvojeni naslov dvakratnega mladinskega državnega prvaka v streljanju z zračno in malokalibrsko pištolo.

PLAKETO ZA NAJBOLJŠE ŠPORTNE DOSEŽKE KRASA IN BRKINOV ZA LETO – 2015

sta iz divaške občine prejela

Jan Luxa, za osvojenost 3. mesta na članskem atletskem pokalu in državnem prvenstvu v troskoku v letu 2015

in **Tomaž Prinčič**, za osvojenost 3. mesta na evropskem prvenstvu v karateju v letu 2015.

Karate

Državno prvenstvo v karateju – Sežana 7. 2. 2015 Uspehi divaških karateistov

Na državnem prvenstvu v karateju slovenske JKA zveze (Japonska karate zveza), ki ga je v nedeljo, 7. 2. 2016 sežanski Samurai priredil v domači dvorani, se je v katah in borbah pomerilo 172 tekmovalcev iz 23 ekip. Skupno je med ekipami največ točk (378) zbral domači Samurai. Drugo je bilo Celje (235), tretje mesto pa je zasedel KK Bushi iz Divače (204). Med sežanskimi Samurai so nastopili tudi štirje Divačani in dva Senožečana (sicer člani Karate kluba Samurai Sežana). Dosegli so odlične uvrstitve, in sicer:

Taj Ferfila – kata ekipno – 1. mesto
Naja Ferfila – kata ekipno – 4. mesto
Tinkara Prinčič – kata ekipno – 1. mesto
Aljaž Prinčič – kata ekipno – 2. mesto
Irena Škamperle – kata ekipno – 1. mesto
Naja Ferfila – kata posamezno – 1. mesto
Tinkara Prinčič – kata posamezno – 1. mesto
Aljaž Prinčič – kata posamezno – 1. mesto
Irena Škamperle – kata posamezno – 4. mesto
Tomaž Prinčič – kata posamezno – 1. Mesto
Čestitke tekmovalcem!

Tomaž Prinčič

Uspehi divaških bushijev

ZLATE MEDALJE so za KK Bushi osvojili (po kategorijah):

Nika Frank (članice A kata), **Metka Žerjal** (kadetinja kumite), **Jaka Perozin** (mlajši dečki B kata), **Lara Ferjančič** (starejše deklice B kata), kar dve zlati pa **Stoš Korva** (starejši dečki B kata ter kumite starejši dečki).

Foto: DAVOR KORVA

Foto: DAVOR KORVA

SREBRNE MEDALJE so si priborili: **Nika Frank** (članice kumite), **Manja Miklavčič** (kadetinja kumite), **Rene Fabjančič** (kumite starejši dečki), **Robin Kramberger** (najmlajše C kata), **Boštjan Peroša** (veterani kumite); **Mikela Simčič**, **Nika Blokar**, **AjšaT omšič Basina** (kata ekipno Sk. 2 Ž) ter **Nikolina Devič**, **Robin Kramberger**, **Nika Tavčar** (kata ekipno Sk. 1 Ž).

Foto: DAVOR KORVA

BRON so osvojili: **Matej Enci** (kadeti B kata), **Lara Ferjančič** (kadetinja kumite), **Nika Tavčar** (malčice B kata), **Nikolina Devič** (mlajše deklice kihon ippon kumite), **Leni Bogdan** (najmlajše C kata),

Foto: DAVOR KORVA

Anže Tavčar (starejši dečki B kata), **Boštjan Peroša** (veterani A kata); **Stoš Korva**, **Rene Fabjančič**, **Matej Enci** (kata ekipno Sk.2 M) in **Manja Miklavčič**, **Metka Žerjal**, **Lara Ferjančič** (kata ekipno Sk. 2 Ž). Ekipni uspeh so s četrtem mestom zaokrožili še: **Boštjan Peroša** (člani A kata), **Lara Šetina** (starejše deklice B kata), **Jakob Cetin** (mlajši dečki C kata), **Nikolina Devič** (mlajše deklice B kata), **Manja Miklavčič** (kadetinja A kata) in pa **Tina Sedmak** (malčice B kata).

Vsem tekmovalcem iskreno čestitamo!
Vesna Ferjančič,
upravni odbor KK Bushi

Odlični športni uspehi Nike Tominc

Nika Tominc, učenka OŠ Divača, članica Društva Ruj Divača, je bila tudi v letu 2015 uspešna na športnem področju. Dosegla je več vidnejših uspehov, med katerimi izstopajo:

- duatlon Ribnica, 19. 4. 2015, DP 1. mesto;**
- akvatlon Brestanica, 31. 5. 2015, DP 1. mesto;**
- triatlon Bled, 5. 9. 2015, DP super sprint 1. mesto;**
- triatlonski pokal, 1. mesto;**
- akvatlonski pokal, 1. mesto;**
- duatlonski pokal, 3. mesto;**
- kolesarsko DP v kronometru, Otočec, 2. mesto.**

In še nekaj rezultatov s plavalnega državnega prvenstva:

- 100 m prsno: 5. mesto;**
- 100 m prosto: 7. mesto;**
- 200 m prosto: 6. mesto;**
- 100 m hrbtno: 6. mesto;**
- 50 m prosto: 8. mesto;**
- 200 m prsno: 8. mesto.**

Sodelovala je tudi na raznih mednarodnih tekmah in se uvrstila tudi med tri najboljše. Čestitamo in želimo uspešno delo.

Strelstvo Uspešni strelci SD Vremščica

Najperspektivnejši mladi športnik Krasa in Brkinov za leto 2014, odličen strelac SD Vremščica Vremški Britof **Jože Čeper** je na nedavnem Evropskem prvenstvu v streljanju z zračnim orožjem v Györu na Madžarskem v kategoriji mešanih dvojic, s sotekmovalko **Jagodo Tkalec** iz SD Dušan Poženel Rečica pri Laškem, v streljanju z zračno pištolo osvojil odlično četrto mesto. »Potek tekmovanja je bil zelo razburljiv in je obetal še višjo uvrstitev, vendar je zmanjkalo nekaj športne sreče in zadovoljiti sva se morala z nevhvaležnim četrtem mestom,« pravi obetavni vremski strelac, 19-letni Jože Čeper, ki je posamično osvojil 29. mesto. Člani matičnega društva so ponosni nanj in na njegove rezultate. Takoj po vrnitvi v domovino pa se je Jože že zelo zgodaj pomeril na regijskem tekmovanju na Vrhniki, kjer je v kategoriji

Foto: OLGA KNEZ

OD LEVE: JAGODA TKALEC, JOŽE ČEPER IN ANJA PREZELJ (SD LOTRIČ ŽELEZNIKI)

mladincev postal regijski prvak v streljanju z zračno pištolo. Prvo mesto je osvojil z velikim naskokom (556 krogov) pred drugo uvrščenim Binetom Povtarjem (SD J. Mihevca, Idrija, 511 krogov). Dobro so se odrezali tudi drugi strelci z zračno pištolo SD Vremščica. Tako je Olga Knez osvojila 1. mesto med članicami, druga je bila Branka Fragiacomu, tretji med člani je Elvir Mujezinović, četrti med veterani pa Darko Volk. Prvo mesto je osvojila tudi članska ekipa v sestavi (Mujezinović, Luka Lenzi in Dejan della Torre). Državno prvenstvo v streljanju z zračnim orožjem pa bo v začetku aprila v organizaciji SD Trbovlje.

Olga Knez

Foto: OLGA KNEZ

Odlična ekipa pištrole SD Vremščica

Zadnja tekma v letošnjem letu v streljanju z zračnim orožjem, ki jo je kot tretji turnir v 1 B državni ligi 19. decembra 2015 v Ljubljani organiziralo Strelsko društvo Železniki, je bila za SD Vremščica, ki je lani praznovalo 40-letnico svojega delovanja, najuspešnejša, saj so ekipno v streljanju z zračno pištolo s 1099 krogi osvojili prvo mesto, hkrati pa so kar dvakrat stopili na zmagovalne stopničke. Zlato medaljo je s 375 krogi osvojila **Olga Knez** pred drugim uvrščenim Cvetom Ljubičem iz Slovenskih Konjic (s 373 krogi), medtem ko je bronasto medaljo osvojil mladi up **Jože Čeper** (s 372 krogi). Ekipno je

Foto: OLGA KNEZ

za SD Vremščica streljala tudi **Branka Fragiacomu**, ki je šele začela streljati, in osvojila 552 krogov ter zasedla 22. mesto. Hkrati je vremski tekmovalc Čeper naslednjega dne ponovno dokazal svoje sposobnosti na tretjem mladinskem turnirju, ko je v svoji kategoriji zmagal s 379 krogi, z 9 krogi pred drugim uvrščenim Luko Ušeničnikom (SD Škofja Loka) in tako dokazal, da mu trenutno ni para v mladinski konkurenci.

Olga Knez

NK Divača

Zimski turnir

V telovadnici osnovne šole Divača se je 27. in 28. februarja odvijal že 14. tradicionalni zimski turnir malega nogometa za selekcije U9 in U11.

Turnirja so se udeležile najboljše ekipe NOGOMETNIH KLUBOV Jadran Železničar Divača, Postojna, Rakek, Izola, Šmarje, Sežana in Komen. Ekipe so tekmoval v športnem in prijateljskem duhu. S trudom in znanjem so se izkazale vse ekipe. V selekciji fantov U9 in U11 sta bili najboljši ekipi iz Izole. Fantje našega kluba Jadran Železničar U9 so zasedli 4. mesto. Fantje selekcije U11, kjer sta nas zastopali dve skupini, pa so zasedli 4. in 9. mesto.

Kljub vsemu so se fantje pod mentorstvom trenerja **Dinka Popovića** trudili in dobro odrezali. Vsaka izkušnja prav pride, saj se s tem tekmovanjem na turnirju začenjajo priprave na novo tekmovalno sezono v prvenstvu MNZ Koper.

Suzana Đurić

Ponosni na mlade nogometaše

Nogometni klub JADRAN ŽELEZNIČAR, ki že drugo leto žanje dobre nogometne uspehe, je jesensko ligo prvenstva uspešno zaključil. Fantje se po zimskih treningih v telovadnici, kjer so izpopolnjevali nogometno tehniko in imeli kondicijske treninge, že vračajo na nogometna igrišča, saj je pred vrati pomladni del prvenstva.

Najmlajša selekcija U-5 šteje 10 članov, ki trenirajo enkrat tedensko pod mentorstvom **Dinka Popovića**. Najmlajši člani skozi igro usvajajo prve nogometne korake. Na treninge prihajajo zelo radi.

Ekipe U-9 in U11 trenirata pod vodstvom **Dinka Popovića**. Fantje svoje nogometne izkušnje pridobivajo z rednimi treningi in tekmami. Jesenski del prvenstva MNZ – Kras so uspešno zaključili. Udeležujejo se prijateljskih tekem in

turnirjev, kjer žanjejo uspehe. Pri tem jim ob strani stojijo njihovi starši, ki jih glasno spodbujajo.

Ekipi U13 in U15 spremljata trenerja **Danijel Stjepanović** in **Anže Dujmovič**, ki imata v ekipah pomembno vlogo. Fantje so zelo požrtvovalni, saj jim niti mraz, burja in dež ne preprečijo treningov na zunanjem igrišču. Trenirajo 4-krat tedensko. Ekipi sta se udeležili veliko ligaških in prijateljskih tekem.

Ekipa U13 zaseda na lestvici MNZ Koper tretje mesto, ekipa U15 pa prvo mesto. V ekipi U15 so kar trije fantje med najboljšimi strelci na lestvici MNZ Koper. Glede na zelo dober uspeh selekcije U15 v jesenskem delu lige, je pričakovati, da bodo s svojimi uspešnimi igrami in mnogo zadetki polnili nasprotnikove mreže tudi v pomladnem delu. Upamo in želimo jim, da s ponosom osvojijo naslov prvakov MNZ Koper. Vsem ekipam SREČNO v drugem delu tekmovalne sezone.

Vsem aktivnim hvala, z željo, da bomo naše mlade nogometne navdušence še naprej spodbujali in gradili nova prijateljstva.

Jerica Hlad
Sebastjan Žagar

Ženska nogometna ekipa NK Železničar Divača

NK Železničar je v sezoni 2015/2016 uspelo sestaviti žensko nogometno ekipo, ki jo vodi trener **Saša Prodanovič**. Ker je ekipa na začetku svojega

Dekleta pridno trenirajo 2-krat tedensko. Treningov se redno udeležujejo in navdušeno usvajajo nova znanja pod budnim očesom trenerja. V lanskem decembru je trener Saša organiziral že tradicionalno predbožično srečanje, ki pa je bilo prvo za žensko ekipo NK Divača. Vabilu sta se odzvali igralci ženske nogometne reprezentance in članici ženskega nogometnega kluba Radomlje – Barbara Kralj in Nina Predanič. Barbara Kralj prihaja iz Metlike. Je uspešna nogometašica, ki je v sezoni 2011-2012 v ŽNK Slovenj Gradec igrala za članice in z ekipo krojila sam vrh v 1. SŽNL. Dosegla je deset zadetkov na osemnajstih tekmah. Leta 2013 je bila nagrajena za najboljšo študentko Fakultete za gradbeništvo in geodezijo. Trenutno je članica ŽNK Radomlje, s katero je lani osvojila odlično 3. mesto. Nina Predanič je prve nogometne korake osvajala v NK Brežice. V osnovni šoli je s svojo ekipo postala državna prvakinja v malem nogometu. Kasneje jo je pot ponesla v Ljubljano, kjer je trenirala v takratnem ZNK Brinje Grosuplje in bila z ekipo trikrat državna prvakinja. Najpomembnejša je bila uvrstitev reprezentance U19 v elitni krog. Po končani maturi se je odločila, da svojo pot nadaljuje v Ameriki, na Collegeu of Saint Rose. Čez nekaj mesecev upa, da bo s svojo super ekipo iz Radomelj zaigrala v pokalu finala. Po predstavitvi sta Barbara in Nina odigrali tekmo s članicami domačega kluba. Za slovo sta se z veseljem podpisali dekletom na žoge, majice, kartice ... Ekipa se je 6. februarja udeležila turnirja RAD IGRAM NOGOMET v Vipavi in s tem za beležila prvi uradni nastop. Klub temu da so na turnirju sodelovale ekipe, ki imajo v nogometu že večletno tradicijo, so se nogometašice divaške ekipe izkazale. Na svojem prvem nastopu proti ekipi Ajdovščine so dosegle izjemen rezultat, saj so tekmo odigrale neodločeno 1:1. Igralka Lara Ferjančič je dosegla prvi uradni gol za žensko nogometno ekipo iz Divače. **Čestitke vsem igralkam in trenerju.**

NK Železničar namerna v kratkem v Divači organizirati ženski nogometni turnir. Omeniti velja še sponzorje ekipe, ki so: Divas – strojno vezenje in tisk, računovodski servis Studio M. Matevljič in Pizzerija Etna.

Suzana Đurić
in Jerica Hlad

Divaški taborniki

V letu 2015 smo bili taborniki v Divači zelo aktivni – prva velika akcija, ki smo jo soorganizirali, je bilo zimovanje februarja v OŠ Vreme za člane od 5. do 9. razreda (v nadaljevanju: GG-ji). Zimovanje smo organizirali na temo filmske in knjižne uspešnice Igre lakote ter vse delavnice priredili na to temo. Naučili in obnovili smo veliko taborniških znanj, kot so uporaba noža, lokostrelstvo, orientacija in prostorska predstava ter preživetje v naravi, vse skupaj pa smo popestrili z veliko kreativnimi delavnicami. Marca smo pomagali organizirati akcijo »Pingvini pridejo na Kras« z orientacijsko tematiko, ki se ga je udeležil vod Nore gwbe (GG-ji) in vod Črički (MČ-ji, mlajši taborniki).

Aprila smo se udeležili rodovega mnogoboja v Sežani (mnogoboj je tekmovanje, na katerem taborniki pokažejo svoja osnovna znanja na temo orientacije, postavljanja šotora, lokostrelstva, Morsejeve in Wrinklerjeve abecede, postavljanja signalnega stolpa). Poleg mnogoboja je potekal tudi prestop oz. akcija, na kateri vsi člani prestopajo v nove starostne skupine ter pridobijo nove rutice oz. nagrade za pridobljena znanja.

V maju so se Nore gwbe in Črički udeležili območnega mnogoboja v Piranu, kjer so Nore gwbe dosegle 1. mesto v svoji kategoriji in se tako uvrstile na državni mnogoboj na gradu Turjak. Državnega mnogoboja so se Nore gwbe udeležile konec junija in na gradu Turjak

preživele en vikend. Čeprav jim vreme ni bilo ravno naklonjeno, so uživale ter z veseljem izpolnjevale zadane naloge in izzive. Poseben izziv je bil postavljanje šotora tik pred nalivom in pospravljanje šotora v nalivu. Državni mnogoboj je bil odličen za povezovanje s sežanskimi GG-ji in z GG-ji iz cele Slovenije.

ustvarjanja, trenutno ni razdeljena po starostni selekciji. **Ekipo sestavljajo: Kiara in Nara Brana Arandelovič, Sara Delise, Selina Djinaj, Vita Dodič, Jelena Đurić, Lara Ferjančič, Nina in Natalija Grandič, Gaja Grželj, Katarina Kitanović, Gaja Roj, Urša Resman in Aleksandra Vulić.**

Julija smo se udeležili tradicionalnega taborjenja v Geršičih pri Lahinji, kjer smo se učili in zabavali na tematiko »jamskega človeka«. Vod GG-jev je bil na koncu taborjenja nagrajen z znanjem »bronasti list«, ki je potrdilo za vestno in predano obiskovanje tedenskih sestankov, udeleževanje na akcijah in tekmovanjih ter poznavanje taborniških znanj. V avgustu smo poskrbeli za medrodovno povezovanje in se udeležili tabora za PP-je (starejše tabornike) na Kočevski Reki v organizaciji Rodu Svobodnega Kamnitnika iz Škofje Loke. Vod GG-jev pa je tako pogrešal taborniško druženje, da je organiziral kar dve srečanja: 1. s kratkim pohodom, poleževanjem na travniku pod soncem ter igranjem družabnih iger in 2. s filmskim maratonom in spanjem pri vodnici doma. Septembra smo divaške grče (Špela, Samo in Vesna) prepleskali prostor, kjer se srečujemo in ga poslikali. Ostali smo si privoščili mesec dopusta in v novo taborniško leto stopili oktobra – orga-

nizirali smo čajanko za starše in otroke, pridobili smo kar nekaj novih članov v MČ vod Črički, novembra smo organizirali pohod za starše in se udeležili vikend orientacije v Sežani. Decembra smo Črički in aktivni PP-ji okrasili prostor, v katerem potekajo sestanki ter spekli piškote in poslušali božično glasbo, udeležili pa smo se tudi akcije »Baden Party« oz. natančneje kviza o taborniških šegah in navadah ter tako še

bolje spoznali našo organizacijo in vizijo. Januarja smo gostili akcijo za grče (najstarejše tabornike) z imenom »Piflarji in tekači« – gre za orientacijo (zaradi obilice dežja kar z avtomobilom), pri kateri moraš razvozlati zabavne namige in kontrolne točke ter jih nato poiskati. V prihodnjih mesecih nameravamo izvesti in se udeležiti novih akcij in ostati tako aktivni še naprej.

Vesna Marion

Šola

Kaj boš pa ti?

V mesecu marcu v Sloveniji poteka vpis v srednje šole. Devetošolci morajo tako še zadnjič temeljito razmisliti in se odločiti za svojo nadaljnjo poklicno pot. Veliko mladih se dandanes znajde v dilemi glede izbire srednje šole ali fakultete. Trenutne razmere na trgu dela nas namreč vodijo v vprašanja o tem, ali bo izobražena oseba sploh imela možnost opravljati delo, za katero se je izobrazila oziroma izučila. Torej, ali se bo večletni trud, vložen v izobraževanje in šolanje, sploh poplačal? Kljub tovrstnim vprašanjem pa se morajo devetošolci ob koncu osnovnošolskega izobraževanja odločiti za eno od srednjih šol. Tisti, ki se vpisujejo v splošne srednje šole, npr. splošno gimnazijo, lahko s izbiro konkretnega poklica nekoliko počakajo, saj to odločitev »odložijo« na čas ob koncu srednješolskega izobraževanja. Veliko učencev pa že v 9. razredu izbere svoj poklic. V 9. razredu imajo možnost obiskati tudi informativne dneve na različnih srednjih šolah, kar nekaterim odpravi dileme in olajša odločanje o vpisu. Poglejmo, o katerih srednjih šolah razmišlja 31 letošnjih devetošolcev z OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača: splošna gimnazija (5), škofijska klasična gimnazija (2), športna gimnazija (1), predšolska vzgoja (1), konservatorij za glasbo in balet (2), zdravstveni tehnik (1), zdravstvena

nega (1), frizer (1), živilsko-prehranski tehnik (1), medijski tehnik (1), logistični tehnik (2), tehnik mehatronik (1), strojni tehnik (1), računalniški tehnik (1), računalnikar (4), avtomehaničar (1), avtoserviser (3), mizar (1) in oblikovalec kovin (1). Kot vidimo, so izbire zelo razpršene, prevladujejo pa poklicne srednje šole. Ker poklic predstavlja enega od pomembnih življenjskih ciljev, pa je pomembno, da učenci na pragu srednje šole o svojih odločitvah podrobno razmislijo in izkoristijo vse vire informacij, ki so jim na voljo.

Maruška Cerkvenik

Prireditev ob 8. marcu v Divači

V torek, 8. marca, smo v večnamenskem prostoru učenci osnovne šole Divača z mentoricami in društvo upokojencev Divača obeležili dan žena. Prireditev se je pričela ob 17. uri.

V prvem delu so poslušalce poleg voditeljice nagovorili ravnateljica šole, ga. Damijana Gustinčič, predsednik društva upokojencev Divača, g. Vinko Mahnič, in županja občine Divača, ga. Alenka Štrucl Dovgan. Prireditev je povezovala učenka devetega razreda Manja Miklavčič, dodatno pa so jo popestrili študijski krožek Ljudske noše, pesmi in plesi v okviru Razvojnega društva Vrhe pod mentorstvom Slavice Kucler Borka

ter učenci osnovne šole Divača, in sicer učenci likovnega krožka 4. in 5. r., ki so v februarju ustvarjali pod mentorstvom ge. Jožice Zafred in dela razstavili v našem večnamenskem prostoru, člani pevskega zbora pod mentorstvom ge. Ade Škamperle, dramski krožek razredne stopnje z igrico Pika Nogavička v šoli pod mentorstvom ge. Lidije Uršič, in dramski krožek od 6. do 9. razreda z recitali o ljubezni, materinstvu in ženskah pod mentorstvom ge. Vilme Kres, ki je tudi zasnovala in koordinirala celotno prireditev.

Tjaša Kobal, 9. a in Manja Miklavčič, 9. b

Pust, pust, krivih ust! Nasmejan, norčav in masten okrog ust!

**Skozi vas prihaja pust,
nos mu mahedra do ust,
v lica, čelo je poslikan,
kakor od osa popikan.
Spremljajo ga boben, bas
in cvilečih gosli glas.**

S pesmico Iga Grudna so učenci in učiteljice 1. in 2. triletja na divaški šoli začeli praznovanje letošnjega pustnega torka, 9. februarja, in se prelevili v maskare vseh barv in oblik.

Pust je praznik smeha, norčij in veselja, ki je pri nas že dolgo zakoreninjen. Odganjal naj bi zimo, v deželo pa privabljal pomlad. Veliko starih običajev se je ohranilo in nekatere maske so prepoznavni znak naše države.

Vreme je bilo šemam naklonjeno, tudi sonce se je prikazalo izpod sivih oblakov za nekaj časa, zato so šeme v spremstvu harmonike in improviziranega bobna odšle na povorko po Divači. Ustavile so se pred občino in privabile gospo županjo ter njene sodelavke, ki so se poveselile z njimi. Razposajene šeme

so obiskale tudi zdravstveno postajo in privabile tamkajšnje zaposlene, da so se nasmejali skupaj z njimi. Upajmo, da so pustne šeme odgnale letošnjo zimo.

Mirjam Trampuž,
OŠ Divača

Diviški šestošolci preživeli pet čudovitih dni v Cerkljanskem hribovju v zimski šoli v naravi

Letošnjo zimsko šolo v naravi, ki je potekala od 1. do 6. februarja v SC Cerkno, se je udeležilo 21 od 22 učencev šestega razreda Osnovne šole dr. Bogomirja Magajne iz Divače s spremljevalcema Mirjam Trampuž in Danijelom Malnarjem. Prebivali so v Hotelu Cerkno, od koder so se vsako jutro odpeljali na smučišča SC Cerkno s smučarskim avtobusom. Tam so se učenci učili in urili v smučarskih veščinah. Glede na smučarsko predznanje, so učence razdelili v tri skupine. Vsi učenci so se naučili osnov alpskega smučanja, varne vožnje s sedežnico in vlečnico, se seznanili s pravili obnašanja, katera nam omogočajo varno smučanje, nekateri pa so svoje znanje poglobili in utrdili. Zadnji dan so se pomerili v tekmi v veleslalomu. Po napornem smučanju so se učenci razvedrili v pokritem hotelskem bazenu s termalno vodo, kjer so opravili preizkus v znanju plavanja.

Spoznali so cerkljansko narečje, poslušali predavanje smučarskega učitelja Andreja Filipčiča in Luke Abrahta o FIS-pravilih in ravnanju v primeru nesreče na smučišču ter se pomerili v kvizu, občudovali floro in favno Cerkljanskega hribovja, sprehodili in ogledali so si

mestece Cerkno in njegovo arhitekturo ter si v prostorih Društva laufarija ogledali, kako nastajajo pustna oblačila laufarjev. Spoznali so, da cerkljanski laufarji sodijo med najbolj znane pustne like na Slovenskem, laufarija pa je eno najbolj prepoznavnih slovenskih pustovanj in ikona kulturne dediščine Cerknega in Cerkljanskega. Njihova posebnost so naličja – lesene larve, izrezljane iz lipovega lesa, ki jih v tako

človeku podobni obliki ne poznajo nikjer drugod na Slovenskem. Ime laufarji izhaja iz nemške besede laufen (tekati) in so ga dobili zato, ker »ta terjasti« – eden glavnih pustnih likov – neprestano tekajo in skačejo naokrog. Leta 1991 je občina Idrija maske cerkljanskih

laufarjev razglasila za spomenik premične kulturne dediščine. Najpogumnejši so se v kostume laufarjev oblekli in bili so povsem neprepoznavni. Ostali so jih občudovali.

Kot vedno je bil zadnji zaključni večer pred odhodom najzabavnejši. Najprej so vse hotelske goste presenetili cerkljanski laufarji, ki so prihrumeli v Hotel Cerkno in priredili pravo pustno rajanje. Kasneje je bila slavnostna prireditev, kjer so učitelji smučanja vsem podelili diplomo o uspešno opravljenem smučarskem tečaju. Zabavali so se ob točkah, ki so jih učenci pripravili (ples, vici in skeči). DJ Filo je poskrbel za glasbo. Z veseljem so zaplesali.

Vsake lepe stvari je enkrat konec in tudi letošnje zimske šole v naravi. Uživali so, se imeli lepo, bili so dobre volje in nasmejani. Naučili so se veliko novih stvari in pridobili izkušnje. Vremenske in snežne razmere so bile dokaj naklonjene. Bogata, razgibana in slikovita narava s kulturnimi in naravnimi znamenitostmi ter z gostoljubnimi domačini jih je povsem očarala. Sproščeno in prijateljsko vzdušje vseh pa je pripomoglo k temu, da je bila šola v naravi uspešno zaključena in da se je bodo spominjali kot eno najboljših doslej.

In če smo iskreni, bi z veseljem ostali še kakšen dan v Cerknem.

Mirjam Trampuž,

vodja zimske šole v naravi, OŠ Divača

Prijazno sodelovanje

Učenci CUEV Strunjan, enota Divača, v tem šolskem letu sodelujejo v projektu Mi in vi skupaj. Projekt zajema številne dejavnosti, kot so strokovna predavanja, športna srečanja, ustvarjalne delavnice in druge aktivnosti, ki so namenjene staršem in njihovim otrokom. To sodelovanje pa so letos ponovno razširili tudi na tesno sodelovanje s podružnično šolo Senožeče.

V ta namen so januarso soboto na svoj športni dan na snegu povabili še učence 4. in 5. razredov podružnične šole Senožeče. Skupaj smo se odpeljali v dolino pod Poncami, ki je letos že petič zapored gostila Svetovni dan snega. Skupaj smo se udeležili snežnega dogodka, ki je bil v prvi vrsti namenjen otrokom, ki so se v Planici lahko preizkusili v nordijskih disciplinah. Brezplačno so si lahko sposodili opremo in ob spremstvu strokovnega vodstva nekateri naredili tudi prve korake v teh zimsko-športnih aktivnostih. Poleg prvih smučarskih skokov pod mentorstvom **Francija Petka**, bivšega vrhunškega smučarskega skakalca, je bila za učence velika atrakcija tudi tekma

v teku na smučeh. Da pa so se premiki na smučeh pravilno izvedli, je poskrbela vrhunška biatlonka **Petra Majdič**. Prostovoljci tamkajšnjega društva so učence motivirali še za sodelovanje v bordanju, hokeju na snegu, sankanju, snežnem poligonu, zanje pa so pripravili tudi lov na zaklad, ki je otroke posladkal z blejskimi »kremšniti«.

Mrzla januarska sobota je za vse sodelujoče pomenila še en lepo umeščen kamenček v mozaik skupnega projekta, katerega glavni cilj je sprejemanje drugačnosti. Takih druženj si mentorici Nataša Hreščak in Nataša Adam želiva v prihodnje še več.

Nataša Adam

Praznična šolska prireditev

Ko se je senožeškimi učiteljicami pred več leti porodila ideja o božično-novoletni prireditvi, na kateri bi se lahko naši otroci in mladostniki dokazali z različnimi talenti: v petju, plesu, likovnem ustvarjanju, tudi v voditeljskih sposobnostih, igri ... in ne le pri šolskem delu, nismo niti slutile, da bo vse skupaj

preraslo v pravo tradicionalno prireditev in da bo trajalo tako dolgo. To zagotovo ne bi bilo mogoče brez trdega timskega dela senožeških učiteljic, vzgojiteljic, mentorice plesnega društva, učencev in staršev ter našega vodstva, ki nas v naših prizadevanjih podpira in pomaga. Zato lahko danes s ponosom trdimo, da se je v naši dvorani, na njenem parketu, dokazalo že veliko mladih, kar je zagotovo trden temeljni kamen za njihovo pozitivno samopodobo. Z vsakoletnim trudom si

želimo, da bi prireditev postala kamenček v mozaiku pozitivnega doživljanja otroštva in mladosti ter šole, saj se še kako zavedamo Vorančevih besed: ... »kar človek doživlja v mladih letih, kar se kali skozi otrokovo dušo, iz tega rastejo nagibi, dejanja« ..., kot iztočnico našim prizadevanjem.

Saj kar ne moreš verjeti očem, česa vsega so zmožni ti naši otroci in mladostniki! Ali pač. Če ne bi verjeli vanje, se zagotovo ne bi lotevali tako zahtevnih, a hkrati tako lepih prireditev, kot je bila 18. decembra lanskega leta v dvorani Rudolfa Cvetka v Senožečah.

V zopet polni, prekrasno okrašeni dvorani je bilo spet živahno, prijetno, bogato, kljub meglenu in mrkemu decembrskemu dnevju. A megla nas ni zmotila, saj jo je gost večera Mali Bu skupaj z našimi učenci pregnal iz naših src in na obraze vseh priplesal smeh, zabavo in dobro počutje. Kot v pravljici je dvorana zadonela ob skupnem petju, slišal se je smeh, glasba, ploskanje, navdušeni vzkliki učencev, staršev, dedkov in babic nastopajočih, gostov. Vse je valovilo v harmoniji in vsaka točka je bila biser zase – vsi učenci podružnične šole, mladinski plesni par in otroci najstarejše vrtčevske skupine so se predstavili. Vse videno je bil rezultat ljubezni in velikega truda otrok in mladostnikov, njihovih staršev in vseh, ki želimo otrokom dati več, jih opremiti za uspešne odrasle, jim pomagati iskati njihov življenjski smisel, jih opremiti z veščinami, da bodo znali reči: »Da, tega si želim, to hočem, v tem sem dober in zato bom tudi uspešen. Morda še ne takoj, a leto za letom postajam bolj š, rastem, se učim na izkušnjah in nekoč bo rojena tudi moja zvezda.«

Še ena tradicionalna novoletna prireditev je za nami in hkrati to ni edina decembrska prireditev, na kateri so učenci nastopili. Kljub številnosti nastopov pa se učenci pevsko-dramskega krožka, ki ga vodiva Ada Škamperle in Nataša Adam, že veselijo naslednjih odrskih podvigov. Komaj že čakajo, da se čim hitreje vrnejo s počitnic v šolske klopi in zopet začnejo z napornim šolskim ritmom, znotraj katerega so tudi priprave na marčevske nastope. Teh se nam zopet obeta veliko.

Nataša Adam

Prostovoljci razveselili starejše v Domu upokojencev Sežana

Učenci od 6. do 9. razreda, vključeni v prostovoljstvo, so 18. decembra obiskali **Dom upokojencev Sežana** in tako popestrili praznične dni starejših

oseb, ki so nastanjene v domu. 16 učencev, ki so se prostovoljno prijavili za obisk oseb v Domu upokojencev Sežana, je pod mentorstvom **Maruške Cerkvenik** oblikovalo krajši zabavni program. Z božičnimi pesmimi in skečem, ki je povezoval predvsem slovenske ljudske pesmi, so slabo urico zabavali starejše osebe. Uporabnike doma in prostovoljce sta nagovorili pomočnica ravnateljice, **Nives Skuk** ter direktorica Doma upokojencev Sežana, **Rosana Šturm**, ki je poskrbela tudi za tople sprejem z dobrodoščico in pogostitvijo. Da je bil program še bolj zabaven, so poskrbeli uporabniki doma sami, saj so nekateri z nami tudi zapeli, starejša gospa pa je svojo »mladost po srcu« pokazala tako, da je z nami celo zaplesala. Za konec so prostovoljci starejšim osebam razdelili skromna darilca, ki so jih izdelali učenci naše šole. Da se je obisk prostovoljcev v Domu upokojencev Sežana obrestoval, so pokazali uporabniki doma z bučnim aplavzom in pobudo, naj jih v prihodnje še obiščemo. Prav tako so bili z obiskom doma zadovoljni učenci prostovoljci. Večini je najbolj ostala v spominu starejša gospa, ki je z nami energično plesala in pela. Po obisku doma pa so povedali, da jim je veliko pomenilo obdarovanje starejših ljudi, tako s skromnimi darilci kot tudi s podarjenimi trenutki svojega prostega časa. Naš namen, »podariti kanček svojega časa starejšim osebam in jih tako razveseliti«, je bil torej izpolnjen.

Maruška Cerkvenik

V decembrskem Glasniku nam je »ušel« naslednji članek, zato ga z opravičilom objavljamo sedaj.

Urednica

Zapustil bom sled

so besede slikarja **Stojana Zafreda**, ki je bil poln neustavljive ljubezni do življenja in umetnosti.

Učenci in učenke 3. razreda so pod mentorstvom fotografirne **Jožice Zafred** na likovni delavnici spoznavali dela slikarja in njene fotografije.

Z opazovanjem slikarjevih del v »gvašč« tehniki so prenašali svoja videnja na prava slikarska platna. Igrali so se z barvami in se preizkusili tudi v slikanju z usti. Nastala so edinstvena poustvarjalna dela, ki so v mesecu novembru ob Stojanovih slikah in Jožičinih fotografijah krasila večnamenski prostor divjaške šole. Razstavo za starše in ostale obiskovalce

so ob spročenem kulturnem programu, ki so ga pripravili učenci pod mentorstvom razredničarke **Lidije Uršič** in **Taje Tavčar**, uradno odprli v četrtek, 19. 11. 2015.

Nad razstavo in otvoritvijo so bili navdušeni vsi obiskovalci, še posebno pa ravnateljica **Damijana Gustinčič**, ki je v uvodnem pozdravu poudarila pomen obeh umetnikov in izrazila hvaležnost prenašanja znanja mladim generacijam. Starši mladih poustvarjalcev so bili enotni v tem, da mora razstava potovati še v druge kraje.

»Hvala ti, Jožica, radi te imamo, ker si nas veliko naučila, ponosni smo na svoje slike,« so povedali učenci.

In zagotovo bi bil nad njihovimi deli in otvoritvijo navdušen tudi Stojan.

Spomin nanj bo večno živel ... zapustil je sled.

Lidija Uršič

Pustovanje je star običaj, s katerim se odganja zimo. Ta poganski običaj se je ohranil vse do danes. Ker je Slovenija zelo bogata z različnimi pustnimi maskami, sva se s sodelavko odločili, da jih predstaviva tudi otrokom. Najprej smo pust spoznavali preko različnih otroških slikanic, revij in reklam. Ob slikah sva otrokom predstavili tudi tradicijo pustovanja na slovenskem. Tradicionalne slovenske pustne maske pa so si ogledali še na posnetku karnevala iz Cerknice. Ob gledanju slovenskih mask so otroci zelo uživali in se o njih tudi veliko pogovarjali.

Poleg spoznavanja tradicije so otroci zelo uživali tudi v preoblačenju v različne kostume in velika oblačila. Vrhunec pa je bilo pustno rajanje in povorka na pustni torek. Otroke iz starejših skupin smo najmlajši spremili do glavne ceste. Zajčki in Dinozavri pa so pot nadaljevali do tovarne Cimos, kjer so nas kot vsako leto pogostili s krofi in sokom, za kar se jim zahvaljujemo.

Mateja Marolt

Vzgojiteljica, Vrtec Sežana – enota Senožeče

Pustovanje v vrtcu

V pustnem času je bilo v vrtcu Divača zelo zabavno in razposajeno. Prepevali smo pustne pesmi, plesali ob pustni glasbi, ustvarjali, s pustnimi barvami smo si poslikali obraze in oblačili smo se v pustna oblačila in pokrivala. Vrtec so popestrile izdelane pustne lutke in pisani krogi, ki so otroke opominjali na veseli pustni čas. Za veselo vzdušje na pustni torek so poskrbeli harmonikarji orkestra **Nika Polesa**, ki so se nam pridružili že pri rajanju vseh pustnih maškar v večnamenskem prostoru. Nato so se starejšim otrokom pridružili v pustni povorki po Divači. Najlepše se jim zahvaljujemo za

njihov čas, ki so nam ga podarili. Vesele pustne maškarke so na vso moč preganjale zimo in se veselile prihoda pomladi.

Anika Perhavec in Mateja Lah Vojska

Foto: STROKOVNE DELAVKE VRTICA

Kulturni praznik v vrtcu Divača

Letos je kulturni praznik potekal vzporedno s pustovanjem, vendar smo mu ravno tako namenili veliko

pripravi v petek, 6. februarja, koncert ob slovenskem kulturnem prazniku. Predstavili so nam številne ljudske

Foto: MATEJA LAH VOJSKA

pozornosti. V letošnjem letu je Vrtec Sežana že drugo leto zapored vključen v projekt **Etika in vrednote**, preko katerega otroci spoznavajo in razvijajo različne vrednote – trenutno izvajamo dejavnosti v modulu »tradicija«. Otroci spoznavajo tradicijo in ljudsko izročilo tudi s poslušanjem in učenjem ljudskih pesmi. **Otroški pevski zbor OŠ Divača** pod mentorstvom **Ade Škamperle** nam je zato

otroške pesmi, zaigrali na Orffove instrumente ter ob zaključku otrokom pokazali gibalno pesmico »Abraham ma sedem sinov«. Pevskemu zboru se najlepše zahvaljujemo za njihov koncert in upamo, da bo tako sodelovanje postalo »tradicionalno«.

Mateja Lah Vojska

Zmajček Jurček

Lotka zmajček Jurček, ki se skriva v zelenem nahrbtniku, potuje od vrta do vrta in otrokom prinaša eko sporočila. Uvod v ekološko temo, ki jo otroci obravnavajo po skupinah, pa je letos dramatizacija pravljice z naslovom ZGODBA O ZGODBICI, avtorja Hansa Fallade na temo zdrave prehrane v izvedbi Beti Njari in Ane Pangos.

Otroke v vrtcu Divača je zmajček Jurček obiskal v ponedeljek, 22. februarja, in za skupini Krokodili in Pikapolonice prinesel posebno nalogo: »POSKRBI TE ZA SVOJE ZDRAVJE.« Naloga nam je bila všeč, saj je vsak rad zdrav. Ker pa nismo vedeli, kako naj sami skrbimo za svoje zdravje, smo se o tem doma pogovorili s svojimi starši, ugotovitve pa zapisali na plakat pred igralnico. Ugotovili smo, da sami lahko vplivamo na svoje zdravje, pomembni dejavniki za to pa so:

- higiena,
- dovolj tekočine,
- zdrava prehrana,
- vsakodnevno gibanje,
- svež zrak in
- počitek.

Vsak dan smo se trudili izpolniti vse, da bomo zdravi. Veliko smo se gibal, če je bilo le mogoče, na svežem zraku. Izdelali smo semafor, ki nas z barvo luči opominja na to, katera hrana je za nas zdrava in se po njej dobro počutimo, katera je malo manj zdrava in si jo lahko privoščimo le občasno in katera za nas ni zdrava in se po njej ne počutimo dobro. Tudi na dovolj tekočine nismo pozabili, da bi na dan popili vsaj tri lončke vode ali nesladkanega čaja, nam je zmajček pripravil trak z lončki, kjer smo ob vsakem popitem lončku povlekli trakec s svojim znakom in ob treh popitih lončkih izpraznili lonček na traku.

Pogovarjali smo se tudi o higieni. Najprej smo naredili preizkus z bleščicami, kjer so bleščice predstavljale bakterije in se ob dotiku vzgojiteljice preselile na naše dlani. Ker smo imeli dlani polne bleščic, smo nato naredili še preizkus, česa se bakterije bojijo – v krožnik z vodo in poprom smo dali prst, vendar se poper ni umaknil, ko pa smo prst potočili najprej v milo, nato v krožnik, se je poper,

ki je predstavljal bakterije, umaknil na rob krožnika. Naučili smo se temeljitega umivanja rok z vodo in milom. Zmajčka Jurčka smo tudi naučili, kako si pravilno obrisati nos. Tudi počitek je pomemben za zdravje, zato smo se sproščali ob prijetni glasbi, prebrani pravljici ipd. Otroci so bili najbolj veseli, ko je tudi zmajček Jurček počival na naših ležalnikih. Ob koncu tedna smo naše raziskovanje predstavili tudi s pomočjo plakatov, se od zmajčka poslovili in obljubili, da bomo še naprej skrbeli za naše zdravje.

Anika Perhavec in Mateja Lah Vojska,
vzgojiteljici

Obvestila

Dan za spremembe – dan za spoštovanje

Živimo v družbi, kjer je veliko nestrpnosti, nespoštljivosti in predsodkov. Nerazumevanja, ki se pojavljajo vsepovsod – v družinah, med prijatelji, med različnimi generacijami, med sovrstniki, ob stiku s tujci – krhajo medčloveške odnose in s tem temelje naše družbe. Dejstvo pa je, da je vsak človek vreden in sposoben spoštovanja. A včasih se je treba za to malo bolj potruditi. Z željo opomniti na tisto pravo, spoštljivo vsebino človeka, smo se Zavod Dobra pot in Zavod Sopotniki odločili, da letos združeno sodelujemo v vseslovenski prostovoljski akciji Dan za spremembe, katere pobudnik je Sloven-

ska filantropija. Ta dan, 2. aprila, bodo po celi Sloveniji potekali raznovrstni dogodki na temo spoštovanja med ljudmi. V Zavodu Dobra pot organiziramo otroško delavnico, na kateri bodo otroci poslušali poučno zgodbo o spoštovanju starejših, nato pa ustvarjali iz filca in se sprostili ob različnih gibalnih igrah. Narejeni otroški izdelki bodo služili kot darila najmlajših za starejše, do katerih bodo prišla prek Zavoda Sopotniki, ki starejšim nudi brezplačne prevoze.

Otroška delavnica bo v soboto, 2. aprila, ob 10. uri, v prostorih Delezove domačije v Parku Škocjanske jame.

S tem dogodkom želimo tako mlajšo kot starejšo generacijo opomniti na pomen spoštovanja in sodelovanja med generacijama ter na pomembno vlogo, ki ju imata obe pri ustvarjanju skupne prihodnosti.

Bilo bi čudovito, če bi mladost znala vse, kar zmore, in starost zmogla vse, kar zna.

(burmanski pregovor)

Pridružite se nam na delavnici in bodite 2. aprila tudi vi del sprememb!

Zavod Dobra pot, www.dobra-pot.si
Zavod Sopotniki, www.sopotniki.org

KAJ JE DOBRO VEDETI?

Pogrebne storitve
KSP D.D. SEŽANA
Partizanska cesta 2, 6210 Sežana
tel: 05/73 11 242, gsm: 041 646 639

Intervju:

MILAN VITEZ

vodja pogrebno-pokopališke dejavnosti
KSP d. d. Sežana

Ker sem v letu 2015 v občinskih glasilih zasledila članke o pogrebno-pokopališki dejavnosti KSP d. d. Sežana, sem se odločila vodjo omejenega sektorja, g. Milana Viteza, povprašati za nekaj ključnih informacij, za katere menim, da bodo tudi mnogim ostalim, v trenutkih izgube najbližjega, koristile. Ob prebiranju predhodnih člankov sem bila namreč, kljub neprijetni tematiki, pozitivno presenečena nad spoznanjem, da so se tudi v pogrebništvu začeli rušiti tabuji. Da je to postala tema, o kateri lahko glasno razmišljamo in se o njej prosto pogovarjamo, saj hote, ne hote je smrt del življenja, s katero se večina od nas prej ali slej, tako ali drugače, sooči. Ko se znajdemo pred neželenim dejstvom, pa je dobro vedeti ...

Kaj je potrebno storiti ob smrti na domu?

Ko smrt nastopi na domu, je v prvi vrsti potrebno poklicati krajevno pristojnega dežurnega zdravnika, ki mora opraviti ogled pokojnika ter izdati zdravniško potrdilo o smrti. Nato nas svojci pokličejo na dežurno telefonsko številko KSP d. d. Sežana 041 646 639, na kateri smo dosegljivi vse dni v letu, 24 ur na dan. V čim krajšem možnem času po sprejetju klica o nastopu smrti na domu aktiviramo dežurno ekipo, ki opravi prevzem pokojnika na domu in hkrati nudi prve ključne nasvete, ki so potrebni za kasnejšo izvedbo pogrebne slovesnosti.

Foto: ARHIV KSP d. d. Sežana

Ko pride do smrti v eni izmed javnih institucij (bolnišnici, domu upokojencev ipd.), kaj moramo svojci ali pokojnikovi najbližji storiti, potem ko smo o smrti obveščeni?

Ob nastopu smrti v eni izmed javnih institucij (bolnišnici, domu upokojencev ipd.) že ustanova sama obvesti zdravnika, ki opravi ogled pokojnika in izda zdravniško potrdilo o smrti. Nato osebje institucije, kjer je smrt nastopila, obvesti svojce. Svetujemo, da nas svojci oz. pokojnikovi najbližji po prejetju informacije o nastopu smrti pokličejo na dežurno telefonsko številko, preko katere vam podamo vse ključne informacije in nasvete glede kasnejše organizacije pogrebne slovesnosti.

Kdo poskrbi za prevzem pokojnika v primeru smrti v eni izmed javnih institucij ter organizacijo in izvedbo pogrebne slovesnosti?

Po prejetju klica svojcev, ki nas obvestijo o kraju nastopa smrti, organiziramo prevzem pokojnika. V primeru, da smrt nastopi v javnih institucijah izven občin, v katerih delujemo (občine Sežana, Divača, Komen in Hrpelje - Kozina), se povežemo s krajevno pristojnimi pogrebnimi zavodi oz. službami in se dogovorimo o prevzemu pokojnika na njihovem sedežu. Če pa smrt nastopi v javnih institucijah iz zgoraj navedenih štirih občin, pokojnika, po prejetem klicu svojcev, prevzamemo sami.

O čem je dobro razmisliti pred srečanjem s predstavnikom pogrebne podjetja, ki bo v našem imenu organiziral in izvedel celotno pogrebno slovesnost? Kaj moramo prinesiti s seboj?

Pred srečanjem s predstavnikom pogrebne podjetja, ki bo organiziralo pogrebno slovesnost, je dobro razmisliti:

- za katero obliko pokopa se boste svojci odločili (žarni ali klasični pokop ali alternativne oblike, kot so raztros pepela na pokopališču, morju oz. ob predhodni pridobitvi dovoljenja krajevno pristojne upravne enote, na kraju, kjer bi želeli izvesti raztros),
- ali že posedujete grobno polje na pokopališču, na katerem želite opraviti pokop;
- za katero vrsto pogrebne slovesnosti se boste svojci odločili (civilni pokop ali pokop s predstavnikom verske skupnosti);
- kje bo žara pokojnika oz. pokojnik ležal v poslovitvenem času, torej času pred dejanskim pokopom (v mrliški vežici, cerkvi, na domačem naslovu ipd.);
- v primeru žarnega pokopa svetujemo, da nam svojci že ob prvem srečanju prinesete osebni dokument, kateri vsebuje sliko pokojnika, ker je ta potreben v kasnejšem postopku urejanja dokumentacije pri upepelitvi preminule osebe;
- ker stremimo k čim bolj pietetnemu in dostojnemu odnosu do preminule osebe, svetujemo, da ob tej priliki svojci s seboj prinesete tudi oblačila, v katerih želite, da je preminula oseba urejeno oblečena.

Koliko časa mora preteči od nastopa smrti do pogrebne slovesnosti?

Zakonsko predpisan čas je 36 ur od nastopa smrti. Pred iztekom tega roka se pokojnika ne sme niti pokopati niti upeliliti.

Če bi se želeli od pokojnika še zadnjič posloviti, ali je to možno ter kje in kdaj?

Glede na kraj smrti lahko organiziramo poslopitev v ustanovi, kjer je smrt nastopila oz., če bi se želeli posloviti v širšem krogu svojcev, prijateljev, znancev, lahko le-to organiziramo na zelenem kraju. Prav tako kot kraj tudi čas in dolžino poslopitev organiziramo v skladu z željami svojcev oz. pokojnikovih najbližjih.

Za kakšno obliko pogreba naj se odločimo – za žarno ali klasični pogreb (pogreb s krsto)?

Kot izvajalcu pogrebne dejavnosti nam je na prvem mestu upoštevanje želja svojcev oz. preminule osebe, če je le-ta pred smrtjo izrazila željo o obliki pogreba. Opažamo pa, da se čedalje več ljudi odloča za žarno obliko pogreba, in sicer zato, ker so dandanes roki za izvedbo žarnega in klasičnega pokopa skoraj izenačeni, pri žarnem pokopu je minimalen poseg v grobno polje, krajša mirovalna doba, z minimalnimi administrativnimi postopki je možen kasnejši prenos žare iz enega na drugo pokopališče, ne nazadnje pa je izvedba žarnega pokopa tudi cenejša.

Kaj je potrebno storiti, če na krajevnem pokopališču (pokopališču, vezanem na kraj stalnega prebivališča) še nimamo najetega grobnega polja?

V prvi vrsti bi rad poudaril, da na območju občin Sežana, Divača, Komen in Hrpelje - Kozina KSP d. d. Sežana upravlja z 51 pokopališči, kar pomeni, da se ob dogovoru o izvedbi pogrebne slovesnosti hkrati dogovorimo tudi o najemu novega grobnega polja, če ga še nimate. V primeru, da bi želeli opraviti pokop na pokopališču, katero upravlja lokalna skupnost, morate od nje predhodno pridobiti dovoljenje za pokop.

Kaj pa v primeru raztrosa pepela? Kje ga je mogoče opraviti?

Vesel sem tega vprašanja, ker tako vnovič opažam, da raztros pepela ni več tabu tema. Vse več ljudi se namreč odloča tudi za to obliko slovesa. Opraviti ga je mogoče na pokopališčih (na prostoru, predvidenem v ta namen), morju ter prostorih (zemljiščih) izven pokopališča, in sicer ob predhodnem dovoljenju krajevno pristojne upravne enote.

Če bi želeli prav posebno, simbolično pogrebno slovesnost, me zanima, ali v vašem podjetju organizirate in izvajate tudi tovrstne pogrebne svečanosti?

Cilj naše službe je svojcem ustreči v vseh zelenih potankostih glede organizacije in izvedbe pogrebne slovesnosti, tudi takšne, ki je drugačna, posebna. Povem naj, da smo v okviru naše pogrebne dejavnosti soorganizirali že številne pietetno izvedene lovske, gasilske, vojaške in druge pogrebne svečanosti ter svečanosti, pospremljene z detajli, ki so bili del vsakdanjega pokojnikovega življenja (na primer: ob smrti pilota prelet letala nad pokopališčem, ob smrti konjenika prisotnost vpreženih belih konj, ljubitelja ptic spust belega goloba in podobno).

Če bi želeli pogrebno slovesnost odeti v prav posebno glasbo, poslovilne besede, cvetlične aranžmaje in opremo, kje nam nudijo tovrstne storitve?

Kot smo že v sklopu prejšnjega odgovora povedali, ponavljam, da naročnikom pogrebne slovesnosti skušamo vselej in v vsem ustreči. Sodelujemo z odličnimi glasbenimi skupinami, bodisi vokalnimi bodisi instrumentalnimi, ki omogočajo izvedbo vseh glasbenih zvrsti. Tako smo že imeli primere petja opernih arij, prirejene aranžmaje rokofske zvrsti glasbe, dalmatinske melose in podobno. Ker smo opazili, da se v zadnjem času vse več ljudi želi posloviti tudi z besedami slovesa, ampak sami tega, zaradi čustvovanja, ne zmorejo, ponujamo tudi pripravo in branje poslovilnih govorov, pri čemer moram povedati, da so odzivi izredno pozitivni. Glede cvetnih dekorjev naj povem, da v lastni cvetličarni (cvetličarni KSP d. d. Sežana) ponujamo nabor vseh žalnih cvetličnih aranžmajev v skladu z željami in možnostmi naročnikov. Prav tako si lahko stranke v našem, sodobno urejenem, razstavnem prostoru izberejo zeleno pogrebno opremo (okrasne žarne školjke, krste, sarkofage, tapicerije, križe, piramide in podobno).

Za konec pa bi postavila še nekoliko bolj osebno vprašanje, glede na to, da se s pogrebništvom ukvarjate vsakodnevno. Še danes je za marsikoga pogrebništvo tabu, poklic, ki ga večina ljudi nikoli ne bi zmogla opravljati, na tiste, ki se z njim ukvarjate pa ljudje še vedno »gledamo« iz zakotja, s predsodki, nemara celo z odporom. Kaj Vi osebno menite o tem poklicu in kako se osebno počutite v tej vlogi?

(Nasmešek). Res je. Če pogledam na širši slovenski prostor, lahko brez zadržkov povem, da smo zaposleni v pogrebni in pokopališki dejavnosti pogosto zasmehovani, gledani zviška in preprosto premalo cenjeni. Ob takšnih presojah ljudje pozabljajo, da je biti pogrebnik pravzaprav izjemno zahtevno delo, ki od posameznika terja izpiljenost najrazličnejših znanj in spretnosti. Da nekdo lahko dostojno opravlja poklic pogrebника, mora biti odličen organizator in poznavalec administrativnih postopkov hkrati, predvsem pa izjemen poslušalec in psiholog z izvrstnimi komunikacijskimi sposobnostmi. Med vsemi platmi opravljanja pogrebne poklica je odnos zaposlenih do pokojnikovih bližnjih namreč ena najtežjih nalog. Pod bremenom tovrstnih situacij je težko ostajati distanciran, neprizadet in včasih celo povsem profesionalen.

Ker sem se, tako kot vsi ostali, tudi sam soočil z izgubo najbližjih in bil ob tem prizadet, mi je stanje, v katerega so svojci ob izgubi bližnjega ujeti, zelo dobro poznano. Morda se zato zmeraj, odkar sem se začel ukvarjati s pogrebništvom, postavljam v vlogo svojcev, saj želim, kolikor je v mojih močeh, prevzeti del njihovega bremena nase. Tako stremim k cilju, da že z enim samim obiskom svojcev, ki se obrnejo name, le-te razbremenim vsaj tistih skrbi, ki so vezane na pogreb. Obenem jim skušam vselej z razumevanjem stati ob strani in priznati moram, da mi je v zadoščenje, ko zaznam, da sem ljudem v težkih trenutkih res lahko pomagal. Tudi zato, ker pogrebništvo ni zgolj poklic, temveč način življenja, ki ne pozna prostih popoldanskih ur, vikendov, praznikov... in ga je zato mogoče opravljati le ob popolni podpori družine.

Zame je bilo resnično težko predvsem na začetku, tedaj ko sem se s tem poklicem začel ukvarjati. Opažal sem, da o tej plati mojega življenja s prijatelji, znanci in kolegi nekako ni stekla beseda, občutek sem imel, da se me marsikdo celo izogiba. Danes, kljub vsesplošnemu slovenskemu odnosu do tega poklica, pa lahko rečem, da smo v KSP d. d. Sežana z veliko truda ta poklic povzdignili do mere, da je postal spoštovan in celo cenjen. Moram pa še poudariti, da kot posameznik zagotovo ne bi dosegel tega nivoja delovanja, če ob sebi ne bi imel sposobne in dostojne ekipe, ki jo imam, za kar sem zelo hvaležen in ne nazadnje tudi zelo ponosen.

Marija Turk,

predsednica Krajevne organizacije Rdečega križa, Območno združenje Rdečega križa Sežana

Zaprtje odlagališča

Obveščamo vas, da smo z 31. 12. 2015 prenehali z odlaganjem ostanka komunalnih odpadkov na odlagališče v Sežani. To je zahtevala slovenska zakonodaja, ki ne dovoljuje več odlaganja odpadkov na odlagališča na kraškem območju. Sedaj ostankom komunalnih odpadkov pretovorimo v zabojnike, prostornine 30 m³, in oddamo v obdelavo. Zaradi tega se je s 1. 1. 2016 spremenil strošek odvoza odpadkov, in sicer se je ta z januarjem 2016 povečal za 0,72 eur na osebo na mesec. Nove cenike si lahko ogledate na naši spletni strani **www.ksp-sezana.si** v rubriki **Ceniki**.

Obratovanje centra za ravnanje z odpadki Sežana

Delovanje Centra za ravnanje z odpadki Sežana se, razen prenehanja odlaganja ostankov komunalnih odpadkov, ne spreminja v ničemer. Še vedno tu sprejemamo kosovne in nevarne odpadke, še vedno tu obratujejo pretovorna postaja (kjer pretovarjamo ločeno zbrane odpadke z ekoloških otokov), sortirnica (kjer ločeno zbrano embalažo še ročno presortiramo), balirka (kjer presortirano embalažo stisnemo v bale) ter vse manipulativne in skladiščne površine (ki jih potrebujemo za pripravo in skladiščenje odpadkov do oddaje v predelavo).

Zbirni center za individualni dovoz odpadkov Divača

Prav tako nespremenjeno obratuje vam bližji Zbirni center Divača (pri komunalni čistilni napravi), kamor lahko 3-krat tedensko pripeljete kosovne in nevarne odpadke ter večje količine embalaže.

Urnik ZC Divača:**ponedeljek od 14h do 17h****sreda od 9h do 13h****sobota (2. in 4. v mesecu) od 9h do 13h**

Ne pozabite pa s seboj prinesiti izpolnjen kupon Oddaja odpadkov na zbirnem centru. S tem kuponom je oddaja odpadkov za količine, primerne za gospodinjstva, brezplačna. Kupone ste prejeli ob decembrskih računih. Prejeli ste 4

Ksp d. d. Sežana Naše sive celice

kupone za oddajo odpadkov na zbirnem centru in 1 kupon za oddajo odpadkov na akciji zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov. Če se zgodi, da vam iz upravičenih razlogov (večje čiščenje, naravna nesreča ...) 5 kuponov za oddajo kosovnih in nevarnih odpadkov ne zadostuje, se oglasite pri nas in dogovorili se bomo za dodaten sprejem kosovnih in nevarnih odpadkov.

Akcija zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov iz gospodinjstev

Obveščamo vas, da bo konec maja in v začetku junija potekala akcija zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov iz gospodinjstev po naseljih. Kot vsako leto bomo te izvajali ob sobotah, občani boste o datumu akcije v vašem kraju obveščeni po pošti na dom.

Kaj sodi med kosovne odpadke:

- izrabljena gospodinjska in ostala elektronska oprema: hladilniki, zamrzovalniki, pralni, pomivalni, sušilni stroji, štedilniki, tv, radii, računalniki, tiskalniki, monitorji ...
- neuporabno leseno in oblazinjeno pohištvo ter ostali nekovinski kosovni odpadki: omare, stoli, mize, kavči, talne obloge, žimnice ...
- kovinski kosovni odpadki: kolesa, sušila za perilo, razni odpadni kovinski predmeti ...

Kaj sodi med nevarne odpadke:

- akumulatorji in baterije,
- odpadna jedilna in motorna olja (pripravite v zaprtih posodah, kanticah),
- ostanki in embalaža škropiv,
- ostanki in embalaža barv, lepil, lakov, topil,
- zdravila,
- kozmetika, čistila, spreji,
- živosrebrni termometri in neonska svetila.

Več informacij dobite po telefonu na 05/73 11 240 ali 05/73 11 248, po elektronski pošti info@ksp-sezana.si ali na sedežu podjetja KSP d. d. Sežana, Partizanska 2, 6210 Sežana.

Vzniknila je ideja: dajmo se zoperstaviti demenci, naredimo nekaj zase, ne prepustimo se času brez aktivnosti. Zbralo se nas je kakih 5 in smo začele z vajami za »urjenje možganov«. Kajpak smo se v začetku te naše poti iskale – poskušale na vse načine ukaniti »morebitni pohod demence«.

Pri tem smo imele srečo – naša delovna terapevtka Tanja Renčelj se je odločila, da bo naša vodnica na tej poti. Brska po internetu, išče po raznih revijah, knjigah, materialu iz Spominčice in seveda – z njej lastno inovativnostjo – si sama izmišlja in sestavlja uganke, naloge – skratka polno izzivov za naše sive možganske celice.

Skupina se je povečala – sedaj nas je 11:

Marija, Malči, Milka, Jožica, Doroteja, Stanka, Tanja, Frida, Ivana, Jasna, Zmaga – vsaka ima svoje mesto in položaj v skupini.

Zberemo se vsako sredo ob 13. uri in zaključimo ob 14.30 – če končamo samo kako minuto prej, nas opozori naša članica Tanja – bivša učiteljica, da še ni zazvonilo ...

Ko bi lahko le videli, kako zagnano se lotimo nalog in vztrajamo, dokler ne rešimo zastavljene uganke ali naloge. Si pa med seboj pomagamo in ne tekmujemo, kdo bo dosegel višji rezultat. Važno je sodelovati, se truditi, biti aktiven in dobre volje – to je naš cilj.

Mnenja naših udeleženk

Marija (76 let): Z veseljem se udeležujem »sivih celic« – zame je to izziv.

Malči (78 let): Skrbi me, da bi naše sive celice ne pokurili, namesto, da bi jih oživil!

Milka (96 let): Ta skupina mi zelo veliko pomeni, komaj čakam, da je sreda ...

Jožica (91 let): Strinjam se z Milko – pomembno je tako druženje kot trening naših sivih celic. Naša Tanja je super – neutrudna, potrpežljiva z nami, nas spodbuja in opogumlja.

Doroteja (87 let): Sive celice so mi zelo pri srcu, zato sem za vas vse napisala pesmico:

**ODDAJA ODPADKOV
NA ZBIRNEM CENTRU****KUPON**

ime in priimek

naslov

šifra uporabnika

podpis

ime in priimek

naslov

šifra uporabnika

podpis

KOPIJA**ODDAJA ODPADKOV
NA AKCIJI ZBIranja KOSOVNIH IN
NEVARNIH ODPADKOV****KUPON**

Moja Primorska

Zakaj te ljubim dežela,
to lepo Primorsko,
vse te skale sive,
so se mi v pesem prelile.

Tu je od morja obdana dežela
in se razprostira vsa zelena,
s travniki in pašniki ograjena,
z bori in trtami zasajena.

Prav tu se moje pesmi pišejo
in se spomini obujajo.
To moja je dežela ljubljena,
ki ne bo nikdar pozabljena.

Tanja (91 let): Pri našem delu najbolj velja poštenost, naš trud – o, da bi bile sive celice vsak dan ...

Ivana (83): Zame je zabavno, članice te skupine so domiselne, duhovite in vedno znova zvem kaj novega. Pa tudi pozabljam – najbolj super so novi vici.

Frida (84): Zadovoljna sem, da se družimo, si drug drugemu pomagamo, zato so mi sive celice všeč.

Zmaga (84): Zelo sem zadovoljna z našo družbo, če kaj ne vem, mi pomagajo. Zadnje čase pozabljam, včasih godrnjam, a vas imam vse zelo rada.

Stanka (84): Skupina je super. Lepo druženje in vedno se kaj novega naučim.

Jasna (69 let): Uživamo sadove našega življenja in se veselimo vsakega novega dne.

Delovna terapevtka Tanja Renčelj:

Naša skupina je zelo lepo zaživela in vsem nam pomeni sprostitev in spodbudo za delo naprej. Vključene so samo stanovalke, ki so tako marljive kot prave mravljice. Več misli smo strnili v pesem, s katero smo skupino predstavili na letnem pikniku.

**PONOVRNO
ODPRT**

Frizerški salon

INGRID

Ingrid Gerželj s.p.
Kraška cesta 67
6215 Divača

**Od 29. 3. 2016 bo
salon po enoletnem
premoru zaradi
porodniške
ponovno odprt.**

**Salon: 05 763 81 97
GSM: 041 460 916**

VABLJENI!

Naše sive celice

V našem domu živi skupina, ki ji je vaja najljubša skomina.

Vsako sredo se dobimo in se veliko naučimo.

Ivana, Jasna, Malči, Jožica in Marija na levi strani sedimo, Stanka, Milka, Zmaga, Tanja, Doroteja pa na desni »glavce« bistrimo.

Celo uro se potimo in še več se nasmejimo.

Pravimo ji sive celice, vendar so zbrane same čebelice.

Vaje tako pridno rešujemo, da včasih možgančke kar kurimo.

Ko so vaje prehude, krivi so mojstri,
računalniki, knjige, nikoli ne naše zamude.

Če so pri reševanju težave,
združijo se vse naše pametne glave.

Takrat smo prav zagreti,
da se ne pustimo v nobeno zanko ujeti.

Ko smo reševali uganke, pa smo se vendarle ujeli
v neznanke. Še petelini nosili so jajca,
»cegli« so tehtali več kot vsa bajta.

Običajno pa hitro rešimo vse probleme
in se ne sekiramo za dileme.

Če vas v sredo pot v dom ponese,
ne pozabiti zaviti na desno in videli boste, da mislimo resno.

21. 1. 2016 se je mamici Tjaši Prunk iz Gornjih Vrem in očku Tadeju Fabčiču iz Podgriča rodil sinček **Tilen**. Ob rojstvu je tehtal 3160 g, v dolžino pa je meril 51 cm. Družinica si je dom ustvarila v Podgriču, kljub temu pa pogosto obiščejo tudi nono in nonota v Gornjih Vremah. Ker se imena obeh staršev začneta s črko T, sta tudi sinčku starša izbrala ime, ki se začne z isto črko. Sveži družinici želimo veliko srečnih in radostnih trenutkov!

Mamici Tamari Trebec iz Križa in tatkotu Andreju Prunku s Škofelj se je 26. 1. 2016 v Postojni rodila deklica **Lana**. Ob rojstvu je Lana merila 54 cm, tehtala pa kar 4550 g. Kilograme je skrbno pridobivala v maminem trebuščku, saj je na svet privekala šele 14 dni po predvidenem roku poroda. Mlada družinica živi na Škofljah, nad Lano pa sta navdušena predvsem njena bratranca Miha in Marko. Prikupna Lana, ki je lepa kot nono Marko, že skrbno opazuje dogajanje okrog sebe ter z mamico že vozička po Škofljah in okolici.

OBČINA DIVAČA in
ZDRUŽENJE SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA
vabita na

KONCERT
MEŠANEGA PEVSKEGA ZBORA
TRIGLAV SPLIT
in
MEŠANEGA PEVSKEGA ZBORA
DIVAČA

OSNOVNA ŠOLA DIVAČA,
v soboto, 9. 4. 2016, ob 19.00

VABLJENI!

OBČINA DIVAČA,
ZDRUŽENJE BORCEV ZA VREDNOTE NOB SEŽANA,
in OBČINSKI ODBOR ZDRUŽENJA BORCEV
ZA VREDNOTE NOB DIVAČA

vabijo na

KULTURNO PRIREDITEV
OB DNEVU UPORA PROTI OKUPATORJU

V VEČNAMENSKI DVORANI RUDOLFA CVETKA
V SENOŽEČAH,
v petek, 22. 4. 2016, ob 18.00.

VABLJENI!

Vas Gornje Vreme se je tokrat povečala kar za dva mlada vaščana. Tatro Andrej Volk in mamica Barbara Skalec Volk iz Gornjih Vrem sta 24. 2. 2016 namreč povila dvojčka – dečka **Gala** in deklico **Izo**. Gal je ob rojstvu tehtal 2640 g, v dolžino pa je meril 50 cm. Iza ga je v teži nekoliko prekašala. Izina teža je namreč ob rojstvu znašala 2650 g, kljub temu da je bila deklica nekoliko krajša (48 cm). Res da dvojčka prinašata dvojno skrb ter nego istočasno, vendar pa hkrati staršema priskrbita dvojno srečo in veselje na kvadrat. Staršema torej čestitamo in želimo veliko srečnih trenutkov z malčkoma!

Preteklega decembra se je vas Barka povečala za eno vaščanko. 12. 12. 2015 je bila v Postojni rojena deklica **Lara Ivančič Kovačič**, ki je ob rojstvu merila 49 cm, teža pa je bila 2750 g. S svojim prihodom je najbolj očarala mamico Tamaro Ivančič Kovačič ter tatkota Kristjana Ivančiča Kovačiča. Deklica pridno raste in mlada starša iz dneva v dan razveseljuje. Mladi družinici čestitamo in želimo obilico srečnih trenutkov!

Otroška delavnica

Pisani svet

na temo

Dan za spremembe – Dan za spoštovanje

sobota, 2. april, ob 10.00 uri
na Delezovi domačiji v PŠJ (nasproti uprave).

Vabljeni!

organizatorji: Zavod Dobra pot, Zavod Sopotniki in Slovenska filantropija

DOBRA POT
zavod za kulturo in sonaravno delovanje

BREZPLAČNO PRAVNO SVETOVANJE

v času **od 9:00 do 12:00** vsako:

- 1. soboto v mesecu v SENOŽEČAH**
pisarna v 1. nadstropju stavbe KS Senožeče (Senožeče 75)
- 2. soboto v mesecu v DIVAČI**
svetniška pisarna v 1. nadstropju Občine Divača (Kolodvorska ul. 3/a)
- 3. soboto v mesecu v FAMLJAH**
prostori KS Vreme (Famlje 3)

Kontakt: Mario Benkoč,
040 589 951, mario.benkoc@dobra-pot.si
Več info na www.dobra-pot.si

! Vse informacije, podane na brezplačnem pravnem svetovanju, so informativne narave in niso nadomestilo za strokovni nasvet odvetnika oz. druge strokovne službe ali podjetja.

Skupaj.

POLETJE Z MEDOBČINSKIM DRUŠTVOM PRIJATELJEV MLADINE SEŽANA

DATUMI LETOVANJ ZA PREDŠOLSKE OTROKE

* 5-DNEVNO LETOVANJE V KRANJSKI GORI za predšolske otroke

vseh enot Vrtca Sežana, ki letos vstopajo v osnovno šolo:

- od 3. do 7. 6. za otroke iz skupin: Sežana – sončki, Sežana – pikapolonice in Lokev – zajčki;
- od 7. do 11. 6. za otroke iz skupin: Sežana – ribice, Divača – muce, Divača – sove, Senožeče – dinozavri in Povir – zajčki;
- od 11. do 15. 6. za otroke iz skupin: Hrpelje – rožice, Hrpelje – sončki, Materija – žabice, Sežana – ježki in Tomaj – muce;
- od 15. do 19. 6. za otroke iz skupin: Sežana – sovce, Dutovlje – pikapolonice, Komen – muce in Štanjel – žabice.

DATUMI LETOVANJ ZA OSNOVNOŠOLCE IN SREDNJEŠOLCE

* 8-DNEVNO LETOVANJE ZA OTROKE od 1. do 6. razreda

v Otroškem centru Pacug pri Strunjanu – od 24. do 31. 7.

* 8-DNEVNO LETOVANJE ZA MLADOSTNIKE IN SREDNJEŠOLCE od 7. razreda dalje

v Materadi pri Poreču – od 25. 7. do 1. 8.

ZDRAVSTVENI REGRES LAHKO UVELJAVLJAJO OTROCI DO 18. LETA STAROSTI.

V TERMINIH NA MORJU JE MOŽNO UVELJAVLJATI ZDRAVSTVENI REGRES ZA OTROKE, KI SO BILI MED ŠOLSKEM LETOM DVAKRAT ALI VEČKRAT ZARADI BOLEZNI PRI ZDRAVNIKU ALI SO BILI HOSPITALIZIRANI.

Vsi starši, ki za svoje otroke želite uveljaviti zdravstveni regres, morate ob prijavi otroka na letovanje poleg prijavnice priložiti tudi zdravniško potrdilo zdravnika za tekoče leto.

AKTIVNE POČITNICE IN BREZPLAČNO POČITNIŠKO VARSTVO

- V Sežani od 27. 6. do 22. 7.
- V Komnu od 16. 8. do 31. 8.
- V Divači na osnovi dogovora s starši.
- V Hrpeljah na osnovi dogovora s starši.

Da bi lahko pravočasno poskrbeli za organizacijo in izvajanje programa letovanj in počitniškega varstva, starše vljudno prosimo, da prijavnice, ki jih bo vsak otrok prejel v osnovni šoli, čim prej izpolnite in oddate na sedežu društva ali po pošti.

Informacije in prijavnice o vseh programih dobite **na sedežu Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana ali tel. 05 7341486, 05 7301340 ali na spletni strani www.mdpm.si**

Ana Pangos

Za Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana

**OBČINA DIVAČA
obvešča,
da bo
KOMEMORATIVNA
SVEČANOST
OB SPOMINSKEM
DNEVU
OBČINE DIVAČA
na KOZJANAH,
v soboto,
21. maja 2016,
ob 11. uri.**

STE ODRAŠČALI OB STARŠU ALKOHOLIKU?

SI ŽELITE ZMANJŠATI NEGATIVNE POSLEDICE, KI JIH IMATE ZARADI ODRAŠČANJA OB STARŠU ALKOHOLIKU?

Če je vaš odgovor DA, vas vabim, da se vključite v **TERAPEVTSKO SKUPINO ZA OSEBE Z IZKUŠNJO ODRAŠČANJA OB STARŠU ALKOHOLIKU, KI JE ZAČELA DELOVATI FEBRUARJA V POSTOJNI.**

Več informacij na

031 371 143,

info@odnos.org, www.odnos.org.

Terapevtsko skupino vodi Nada Trtnik, specialistka zakonske in družinske terapije, ki deluje v Terapevtskem inštitutu – odnos v Izoli in v Postojni.

15. 2. 2016 je praznoval 90. rojstni dan IVAN ZADNIK iz Divače

Ob tem visokem jubileju smo g. Ivana Zadnika obiskali predstavniki Občine Divača: županja Alenka Štruel Dovgan, direktor občinske uprave Iztok Felicjan in zaposlena v občinski upravi Tatjana Cerkenik. Izročili smo mu šopek cvetja in simbolično darilo ter zaželeli, da bi v krogu svojih domačih, prijateljev in članov ZB za vrednote NOB preživel še veliko zdravih in zadovoljnih let.

Ob tej priložnosti smo skupaj s slavljenecem nazdravili in pokramljali. V sproščnem klepetu je g. Ivan povedal veliko zanimivosti iz svojega življenja (vse od otroštva, mladosti, časa, ki ga je preživel v partizanih med 2. svetovno vojno, ko se je kot najstnik boril proti okupatorju, pa vse do osvoboditve, o letih njegovega službovanja na železnici, do upokojitve). Slavljenca so obiskali tudi predstavniki organizacije Zveze borcev za vrednote NOB, v kateri je aktivno sodeloval in za večletno požrtvovalno in uspešno delo v organizaciji prejel več priznanj.

Tatjana Cerkenik, V. B. Š.

AVTOPLUS
d.o.o. Koper, PE Divača

Poslovna cona Risnik 4
6215 Divača
tel. 05/73 18 590
e-mail: divaca@avtoplus.si

TEHNIČNI PREGLEDI TRAKTORJEV NA TERENU

Spoštovani, obveščamo vas, da bomo skladno s pravilnikom o tehničnih pregledih (Ur.l. RS 44/13, 97/13 in 31/14), izvajali tehnične preglede za traktorje in traktorske priklopnike na terenu po sledečem razporedu:

DATUM	KRAJ	URA
PONEDELJEK 4.4.2016	LAŽE DOLENJA VAS	13:00 - 15:00 15:30 - 18:00
TOREK 5.4.2016	SENOŽEČE	14:00 - 18:00
SREDA 6.4.2016	NAKLO VAREJE MISLIČE	13:30 - 14:30 15:00 - 16:00 16:30 - 18:00
ČETRTEK 7.4.2016	ARTVIŽE TATRE	13:30 - 14:30 15:30 - 18:00
PONEDELJEK 11.4.2016	PODGORJE PREŠNICA OCIZLA	12:30 - 14:00 14:30 - 16:00 16:30 - 18:00
TOREK 12.4.2016	HRPELJE KRVAVI POTOK	13:00 - 14:30 15:00 - 18:00
SREDA 13.4.2016	RODIK ROŽICE	12:30 - 16:30 17:00 - 18:00
ČETRTEK 14.4.2016	SLIVJE	14:00 - 18:00
PONEDELJEK 18.4.2016	MATERIJA	14:00 - 18:00
TOREK 19.4.2016	OBROV	14:00 - 18:00
SREDA 20.4.2016	GRADIŠČE PRI MATERIMI	14:00 - 18:00
ČETRTEK 21.4.2016	DOLNJE LEŽEČE	14:00 - 18:00
PETEK 22.4.2016	VREMSKI BRITOF	14:00 - 18:00

Vabljeni tudi v našo poslovno enoto pri Divači!
PON. - PET. 7:00 - 19:00 in SOBOTA 8:00 - 12:30

VSE O INDUSTRIJSKI KONOPLJI

Na Občini Hrpelje - Kozina bo **v soboto, 2. aprila**, s pričetkom **ob 10. uri**, predavanje z naslovom **Skoraj vse o industrijski konoplji**, ki ga organizira **Zadruga Konopko**. Predavanje je namenjeno vsem, ki želijo gojiti in predelovati konopljo ter ostali širši javnosti. Na predavanju boste lahko izvedeli vse o industrijski konoplji: od setve do žetve, o izdelkih iz konoplje, zakonodaji in potrebnih dovoljenjih, primernih sortah za gojenje, subvencijah, ekonomiki pridelave, kje dobiti seme, kam s pridelkom, skratka koristne informacije od pridelovalcev in predelovalcev iz prve roke ... Predavanju bo sledila predstavitev množice različnih izdelkov iz konoplje, lastne blagovne znamke in slovenskih izdelkov iz konoplje ter pokušina domačih dobrot iz konoplje kot tudi debata v manjših skupinah. Vsak udeleženec predavanja prejme poleg kupa znanja in uporabnih informacij tudi paket konopljinca čaja, zato organizatorji verjamejo, da prispevek v višini 5 evrov na osebo ne predstavlja ovire za udeležbo. Prijave sprejemajo preko spletne strani **www.konopko.si/prijava-na-predavanje**.

Olga Knez

21. tradicionalni pohod ob ponoru reke Reke

Vsi ljubitelji narave, zdravja in rekreacije ste **VLJUDNO VABLJENI**, da se udeležite pohoda, ki ga organizira **TURISTIČNO DRUŠTVO ŠKOCJAN**.

Kdaj: v nedeljo, 17. 4. 2016

Start: med 8. in 12. uro v Matavunu (pri Škocjanskih jamah)

Dolžina pohoda: približno 11 km

Trajanje pohoda: približno 3,5 ure

Vodenje: pohodniki sledijo oznakam na poti

Primernost: lahka do srednje težka pot, za vse starostne skupine (otroke naj spremljajo starši)

Cilj: v Škocjanu

Informacije: 041 811 634

turisticno.drustvo.skocjan@gmail.com

www.td-skocjan.si

Označena pohodna pot vodi mimo udornih dolin, skozi del kraškega podzemlja, ob strugi reke Reke do gradu Školj in zgodovinskih fresk v cerkvi Svete Helene na Gradišču. Vse to in še več pa se bo zaključilo ob zabavi z glasbo in užitkih, ki jih nudijo kraške dobrote.

Športno društvo RUJ Divača vabi na

9. tradicionalni pohod po Magajnovi poti

v soboto, 26. 3. 2016,

ob 8. uri izpred Športnega centra Vreme v Famljah.

Pot je označena s smernimi tablami

»Magajnova pot«.

Pohod bodo vodili vodniki PD Sežana.

VLJUDNO VABLJENI!

V primeru močnega dežja pohod odpade.